

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

Ústav radiologie, toxikologie a ochrany obyvatelstva

Diplomová práce

Připravenost vybraných škol města České Budějovice na vznik mimořádné události

Vypracovala: Kateřina Bláhová

Vedoucí práce: Ing. Lenka Brehovská Ph.D.

Konzultantka: Ing. Mgr. Marie Charvátová

České Budějovice 2016

Abstrakt

Cílem diplomové práce bylo posoudit současný stav připravenosti vybraných základních a středních škol města České Budějovice na vznik mimořádné události a jejich případnou evakuaci. Ze zadaného cíle byla formulována výzkumná otázka „*Jaká je připravenost škol města České Budějovice na vznik mimořádné události?*“

Připravenost škol na mimořádné události, by mělo být pro všechny zaměstnavatele a zaměstnance těchto zařízení jednou ze základních priorit. Za účelem posouzení připravenosti škol bylo realizováno dotazníkové šetření, kdy byly vytvořeny tři typy dotazníků, a to dotazník pro ředitele škol, pedagogy, žáky a studenty.

Teoretická část práce se zabývá legislativním vymezením problematiky mimořádných událostí a terminologiích pojmů jako jsou bezpečnost, mimořádná událost, mimořádná situace, hrozba, záchranné a likvidační práce, krizová situace, integrovaný záchranný systém, ochrana obyvatelstva nebo evakuace. Další kapitolou práce je pojetí výuky problematiky ochrany obyvatelstva, která je rozdělena na období před rokem 1989 a po roce 1989. Do výuky problematiky ochrany obyvatelstva před rokem 1989 můžeme zařadit termíny jako civilní protiletectká ochrana, civilní obrana a branná výchova. Výuka v oblasti přípravy obyvatelstva na mimořádné události v České republice po roce 1989 je rozdělena na předškolní výchovu, základní vzdělání, střední vzdělání a vysokoškolské vzdělání. Dále byla do této kapitoly zahrnuta preventivně výchovná činnost směřující k zadané cílové skupině. Dalšími kapitolami v teoretické části diplomové práce jsou kapitoly Ochrana obyvatelstva a Koncepce ochrany obyvatelstva. Poslední kapitola byla zaměřena na současný stav počtu škol na území České republiky, Jihočeského kraje a města České Budějovice.

Ve výzkumné části bylo cílem zhodnotit připravenost vybraných škol na mimořádnou událost. Jak již bylo zmíněno, byly vytvořeny tři typy dotazníků. První dotazník byl určen pro ředitele škol a obsahoval 26 otázek. Otázky měly uzavřené odpovědi. Začátek dotazníku charakterizuje zkoumaný vzorek. Následuje tematický blok, který pojednává o evakuačním plánu a následné evakuaci. Další otázky jsou zaměřené na posouzení připravenosti škol, pedagogů, žáků a studentů na mimořádnou událost.

Poslední otázky zjišťují, zda by ředitelé uvítali možnost, proškolení pedagogů v oblasti Ochrana člověka za mimořádné události.

Druhý dotazník byl určen pedagogickému personálu. Dotazník pro pedagogy obsahoval 34 otázek, které měly uzavřené odpovědi. Byl rozdělen do 2 tematických bloků. První čtyři otázky sloužily k charakterizování pedagogického personálu. I. BLOK zjišťoval, zda má škola zpracovaný evakuační plán, jak často je prováděn nácvik evakuace, zda škola spolupracuje se složkami Integrovaného záchranného systému, zda jsou žáci seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události a jakým způsobem, zda se pedagogové účastní školení na úseku ochrany obyvatelstva, nebo jaká forma školení a tematická oblast by jim nejvíce vyhovovala. II. BLOK byl zaměřen na informovanost pedagogů.

Třetím dotazníkem byl dotazník pro žáky a studenty, ten obsahoval celkem 28 otázek. První 3 otázky sloužily k získání informací o respondentovi. Následně byl dotazník zaměřen na znalosti žáků v oblastech ochrana obyvatelstva, požární ochrana, první pomoc, únik radioaktivních a chemických látek. Každá oblast obsahovala 4 otázky. Další 3 otázky byly zaměřené na znalost telefonních čísel, které by žáci a studenti měli znát v případě vzniku mimořádné události. Poslední otázky zjišťovaly, zda a jak byli žáci a studenti seznámeni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události.

V případě ředitelů škol byla použita metoda kvalitativní ve formě metody PAPI. Metoda PAPI - Paper And Pen Interviewing spočívá v osobním dotazování, při kterém se odpovědi respondentů zaznamenávají do vytištěného, standardizovaného dotazníku. U pedagogů, žáků a studentů byla použita metoda kvantitativní, a to formou dotazníkového šetření.

Všechny výsledky byly zaneseny do programu Excel a vyhodnoceny formou grafů. Pro dobrou míru připravenosti škol, byla dle Paretoho principu stanovena hranice 80 % správných odpovědí. Obecně lze Paretoho pravidlo definovat tak, že 20 % příčin způsobuje 80 % následků. Dále bylo provedené statistické zpracování výsledků dotazníkového šetření za účelem testování závislosti odpovědí respondentů na druhu školy.

Byla stanovena následující kritéria pro hodnocení připravenosti škol, a to K1 evakuace, která byla dále rozdělena na podkritéria K1.1 zpracování evakuačního plánu, K1.2 potřeba asistence při evakuaci, K1.3 provádění nácviku evakuace a K1.4 čas potřebný k evakuaci. Druhým kritériem K2 je informovanost pedagogů, žáků a studentů v oblasti mimořádné události. Posledním kritériem K3 je proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za mimořádné události.

Výsledky diplomové práce poukazují na neznalost a nepřipravenost vybraných základních a středních škol při vzniku mimořádné události. Jediná kritéria, která byla splněna a dále tedy neřešena byla kritéria K1.1 zpracování evakuačního plánu a K1.2 potřeba asistence při evakuaci.

Výsledky práce by mohly být využity jako základ pro další výzkumné šetření. V závěru jsou uvedeny návrhy ke zlepšení současného stavu připravenosti škol.

Klíčová slova: mimořádná událost, ochrana člověka za mimořádných událostí, ochrana obyvatelstva, vzdělávací programy, preventivně výchovná činnost, ředitelé škol, pedagogický personál, žáci a studenti.

Abstract

The aim of the thesis was to assess the present condition of readiness primary and secondary schools in České Budějovice, which were selected, at the origin of an emergency situation and their possible evacuation. From the specified target was formulated research question *"What is the school readiness in České Budějovice at the origin of an emergency situation?"*

School readiness for an emergency situation should be one of the basic priorities for all employers and employees of these facilities. For this purpose, there was implemented a questionnaire survey with three types of questionnaires – a questionnaire for school principals, teachers and students.

The theoretical part deals with of legislative definition of emergency situation and terminology of concepts such as safety or emergency, emergency situation, an emergency threat, rescue and liquidation work, crisis situations, integrated rescue system, protection of the population and evacuation. Another chapter is the concept of public protection teaching, which is divided into periods before 1989 and after 1989. Within chapters population protection before 1989, we may include terms such as antiaircraft civil protection, civil defense and military training the concept of. Teaching in area of the population for emergencies in the Czech Republic after 1989 is divided into preschool education, elementary education, secondary education and university education. This chapter included preventive educational activities directed at the desired target group. Further chapters in the theoretical part of the thesis are Protection of Population and Concept of Population Protection. The last chapter was focused on the current state of schools in the Czech Republic, in the South Bohemian Region and in the city České Budějovice.

The target of the research part was to assess the readiness of selected schools in the emergency situation. For the purpose of research were developed three types of questionnaires. The first questionnaire was designed for school principals and contained 26 questions. Questions have closed answers. The beginning of the questionnaire characterizes the research sample. Followed by the thematic block that deals with the evacuation plan and the subsequent evacuation. Further questions are aimed to assess the

readiness of schools, teachers and students for the emergency situation. The last questions asks whether directors ward appreciated to retrain the teachers in the area of Human Protection in emergency situation.

The second questionnaire was intended for teachers. It included 34 questions and was organized into two thematic sections. The questionnaire was a combination of open and closed questions. The beginning of the questionnaire characterizes the research sample. The first thematic section discusses about the evacuation plan, how often it is performed evacuation training, whether the school is working with the Integrated Rescue System, whether the students are acquainted with the recommended behavior when an emergency event is and how, whether teachers participate in training to protect the population, or which training or thematic area should be the best for them. The second thematic section was focused on the teacher knowledges.

The third questionnaire was for students and included 28 questions. The first three questions were used to gather information about the respondent. After the questionnaire was focused on the students' knowledge in the area of civil protection, fire protection, first aid, release of radioactive and chemical substances. Each area contained four questions. Another 3 questions were focused on the knowledge of phone numbers which students should know in case of emergency. The last issues examined whether and how they were pupils and students introduced with the recommended behavior in the course of an emergency event.

In case of school principals was used as a qualitative method PAPI - Paper and Pen Interviewing. This method is based on personal interviews in which respondents' answers recorded in a printed, standardized questionnaire. In The questionnaire for teachers and students was used a quantitative methods of questionnaire survey

All results were entered into the Excel program, which is a part of the Microsoft Office software package and evaluated in graphs. For good measure the preparedness of schools, according to the rule set Parets the 80% correct answers. Generally Parets rule defined so that 20% of causes causing 80% consequences. Further evaluation of the questionnaire was the comparison of responses the type of school .

Was determined the following criteria for assessing the readiness of schools, and K1 evacuation, which was further divided into sub K1.1 processing of evacuation plan,

K1.2 need assistance in evacuating, K1.3 performing evacuation training, K1.4 evacuation training and the time required to evacuate. The second criterion K2 is the awareness of teachers and students in emergencies. The last criterion K3 is a training and introduction with the theme of Human Protection in emergencies.

The results of the thesis point to the lack of knowledge and unpreparedness of some primary and secondary schools in an emergency situation. Criteria K1.1 Processing an evacuation plan and K1.2 need assistance in evacuating been met and therefore has not been addressed. The results could be used as a basis for further research.

Key words: emergency situations, human protection in emergency situations, civil protection, education programs, preventive educational activity, school principals, teaching staff, students.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č.111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponenta práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 16. 5. 2016

.....

Kateřina Bláhová

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucí diplomové práce Ing. Lence Brehovské Ph.D. za její odborné vedení a cenné rady, které mi poskytla při řešení dané problematiky. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Mgr. Marii Charvátové za pomoc při tvorbě samotné diplomové práce a její formální úpravě. Dále děkuji všem ředitelům, pedagogickým pracovníkům a žákům škol na území Jihočeského kraje, kteří se podíleli na dotazníkovém šetření.

Obsah

ÚVOD	13
1 TEORETICKÁ ČÁST	14
1.1 Legislativní vymezení.....	14
1.2 Vymezení pojmů.....	16
1.2 Výuka problematiky ochrany obyvatelstva	21
1.3.1 Exkurz do období před rokem 1989	21
1.3.2 Výuka v oblasti přípravy obyvatelstva na mimořádné události v České republice po roce 1989	24
1.3.2.1 Předškolní výchova.....	25
1.3.2.2 Základní vzdělání.....	26
1.3.2.3 Střední vzdělání	27
1.3.2.4 Vysokoškolské vzdělání	28
1.3.2.5 Ochrana obyvatelstva při mimoškolních aktivitách.....	29
1.4 Ochrana obyvatelstva.....	31
1.5 Koncepce ochrany obyvatelstva	33
1.6 Současný stav škol	36
1.6.1 Současný stav škol v ČR	36
1.6.2 Současný stav škol v Jihočeském kraji.....	37
1.6.3 Současný stav škol v Českých Budějovicích.....	37
2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA A METODIKA VÝZKUMU	39
2.1 Výzkumná otázka	39
2.2 Metodika výzkumu	39
2.3 Charakteristika výzkumného souboru	43
2.3.1 Charakteristika ředitelů	45

2.3.2	Charakteristika pedagogického personálu	45
2.3.3	Charakteristika žáků a studentů	45
3	VÝSLEDKY	47
3.1	Výsledky dotazníkového šetření	47
3.1.1	Výsledky dotazníkového šetření u ředitelů škol	47
3.1.2	Výsledky dotazníkového šetření u pedagogického personálu	68
3.1.3	Výsledky dotazníkového šetření u žáků a studentů škol	97
3.2	Statistické zpracování výsledků dotazníkového šetření v závislosti na druhu školy	122
4	DISKUZE	126
4.1	Evakuace	126
4.1.1	Evakuační plán	126
4.1.2	Asistence při evakuaci	129
4.1.3	Nácvik evakuace	129
4.1.4	Čas potřebný k evakuaci	130
4.2	Informovanost	130
4.2.1	Informovanost pedagogů	131
4.2.2	Informovanost žáků a studentů	132
4.3	Proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU	134
5	ZÁVĚR	138
6	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	143
7	PŘÍLOHY	153

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	integrovaný záchranný systém
JPO	jednotky požární ochrany
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
PAPI	Paper And Pen Interviewing
PČR	Policie České republiky
ZZS	zdravotnická záchranná služba

ÚVOD

S rozvojem lidské civilizace přichází neustále nové technologie, tím se také rozšiřuje spektrum možných nebezpečí, kterými je lidstvo ohrožováno. Každý den se musíme vypořádávat s různými vnějšími vlivy, které nás určitým způsobem neustále ohrožují, množstvím mimořádných událostí, katastrof a havárií. Tyto události, ať už technologického, přírodního, nebo jiného charakteru jsou nedílnou součástí našich každodenních životů. Nemusí se vždy jednat o pohromy velkého rozsahu, běžný život může přinášet situace, které se nečekaně objeví a musí se tedy neodkladně řešit. Mezi mimořádné události můžeme zařadit například povodně, požáry, úniky nebezpečných látek, teroristický útok a jiné. Vznik mimořádné události bývá většinou rychlý, nečekaný a ve velké většině případů ji nelze odvrátit dřív, než nás postihne.

S migrační vlnou, teroristickým útokem nebo třeba narušením dodávek plynu se setkáme jen málokdy. Tyto situace neřeší jednatel, ale jsou vedeny na jiné úrovni. Jednotlivci jsou vždy postaveni před konkrétní problém, jako je třeba ochránit majetek, poskytnout první pomoc, nebo přivolat složky integrovaného záchranného systému, to jsou úkony, které je potřeba vykonat hned na začátku. Pro adekvátní reakce při takovýchto situacích, by se měla základní pravidla pomoci, vštěpovat dětem již od útlého věku, tím lze zajistit lepší připravenost další generace na mimořádnou událost a snížit tak újmy na životech, zdraví a také majetku.

Diplomová práce se zabývá problematikou připravenosti škol a školských zařízení v Českých Budějovicích a informovaností pedagogického personálu na mimořádné události. V praktické části se pokouším nastínit, jaké znalosti dnešní děti a mládež mají, zdali mají alespoň minimální přehled v oblasti sebeochrany, poskytování první pomoci, zdali znají pravidla pro evakuaci, pravidla ochrany obyvatel a jiné. V teoretické části je popsána edukace v této oblasti ze současného hlediska, a z historického, dále zde najdeme školský systém České republiky nebo také edukaci ochrany obyvatelstva v jednotlivých úrovních školského systému a při mimoškolních aktivitách. V praktické části práce je proveden u žáků a pedagogů dotazníkový průzkum s cílem zjistit úroveň znalostí základních pravidel chování při mimořádných událostech.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Legislativní vymezení

Základní a nejdůležitější legislativu, která se vztahuje k problematice mimořádných událostí a připravenosti škol, tvoří v České republice zákony, nařízení a vyhlášky.

Patří sem zejména tyto zákony a vyhlášky (1) :

- *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky.*
- *Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky ve smyslu pozdějších předpisů.*
- *Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon), ve znění pozdějších změn a doplňků.*
42. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších změn a doplňků.
- *Zákon č. 104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte.*
- *Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) ve znění pozdějších změn a doplňků.*
- *Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů.*
- *Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).*
- *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).*
- *Zákon č. 320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru).*
- *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.*

- *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).*
- *Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.*
- *Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.*
- *Zákon č. 224/2015 Sb., zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií).*
- *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších změn a doplňků.*
- *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 383/2000 Sb., kterou se stanoví zásady pro stanovení zóny havarijního plánování a rozsah a způsob vypracování vnějšího havarijního plánu pro havárie způsobené vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými.*
- *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního dozoru (vyhláška o požární prevenci).*
- *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.*
- *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.*

1.2 Vymezení pojmů

V této části mé diplomové práce jsou definovány pouze základní pojmy, které se vztahují k tématu diplomové práce.

Bezpečnost

Bezpečnost můžeme definovat jako „stav, kdy jsou na efektivní míru omezeny hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k omezení stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při něm spolupracovat“. (2)

Bezpečnost se týká všech občanů a patří mezi velmi důležitá a aktuální témata, bezpečnost se týká například (2):

- zdraví a života osob,
- bezpečnosti majetku,
- politické bezpečnosti,
- vnitřní a vnější bezpečnosti státu aj.

Nežádoucí události

Náš život a veškeré činnosti se vždy nevyvíjí tak, jak bychom si přáli. Mohou vzniknout nežádoucí situace, události, nebo jevy, které můžeme rozdělit na (3):

1. **mimořádné události** (dále jen MU) – v širším smyslu, mají jen negativní výsledek,
2. **nežádoucí výsledky aktivit** – výsledky aktivit, které provádíme, mohou být buď kladné, nebo záporné.

Hrozba a nežádoucí události

Charakter nežádoucí události se odvíjí od hrozby nebo od nebezpečí. (2)

Hrozbu můžeme definovat jako „jakýkoliv fenomén, který má potenciální schopnost poškodit chráněné zájmy objektu. Míra hrozby je dána velikostí možné škody, pravděpodobností a časovou vzdáleností možného uplatnění této hrozby“. (2)

Hrozby členíme (2):

- úmyslné (např. loupež, podvod),
- neúmyslné (např. přírodní MU, neopatrnost)

Mimořádná situace

Situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení MU, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů. (4)

Mimořádná událost

Tento pojem definuje zákon č. 239/2000 Sb. v § 2 písm. Jedná se o škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. (5)

Hrivňák dále rozvádí definici zákona č. 239/2000 Sb., a přidává komentář: „Mimořádná událost negativní je situačně vzniklé destruktivní působení přírodních sil a lidské činnosti na člověka, materiální a kulturní hodnoty a životní prostředí. Jde o obecný termín, který charakterizuje negativní změnu systému. Naopak MU pozitivní je přínosem pro systém, na který působí. V jejím důsledku dosahuje systém neočekávaného výnosu.“ (6)

Záchranné práce

Jsou činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádných událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, které vedou k přerušení jejich příčin. (5, 7)

Likvidační práce

Jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. Následky rozumíme účinky a rizika působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí. (5, 7)

Krizová situace

Je MU, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob. (4, 8)

Stav nebezpečí

Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou - li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému (dále jen IZS). Stav nebezpečí může být vyhlášen hejtmanem kraje a v Praze primátorem hl. m. Prahy. Tento stav lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády. (8)

Nouzový stav

Stav, vyhlášený Vládou ČR nebo také předsedou Vlády ČR, v případě živelních pohrom, ekologických, průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje životy, zdraví, majetek, hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. (9)

Stav ohrožení státu

Stav ohrožení státu může na návrh vlády vyhlásit Parlament, je - li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu, územní celistvost státu nebo jeho demokracie. K přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů. (9)

Válečný stav

Válečný stav vyhláší Parlament České republiky a je to stav vzniklý mezi nepřátelými stranami vypuknutím ozbrojeného konfliktu, a to bez ohledu na to, zda byla vypovězena válka. Ústava ČR jej definuje jako situaci, kdy je ČR napadena, nebo je - li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. (10)

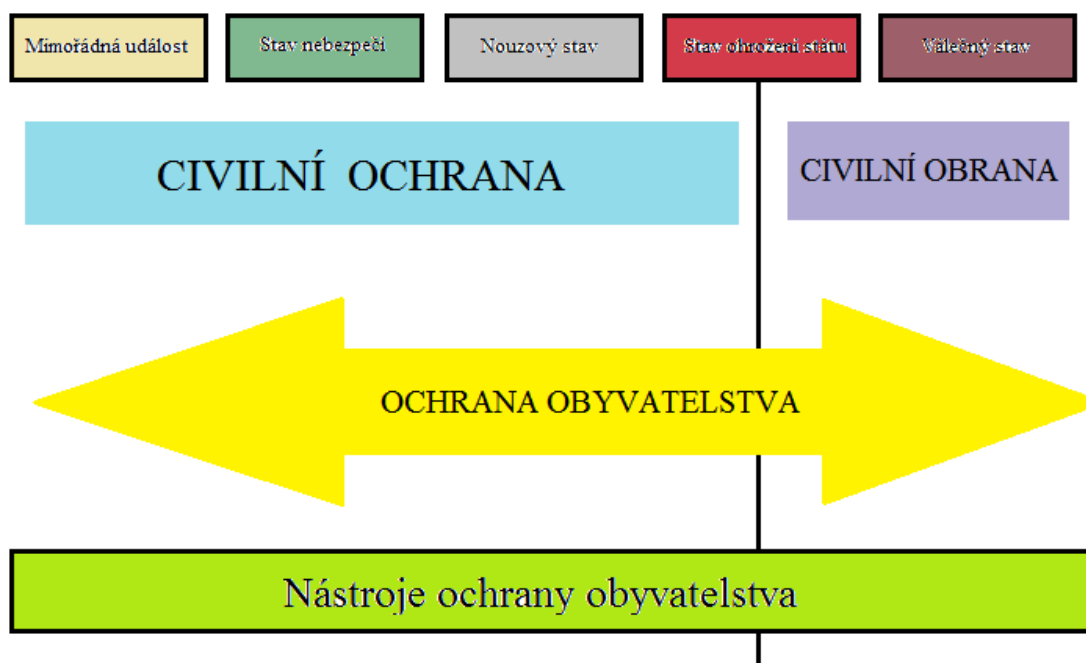
Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém vznikl schválením zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Jedná se o koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Koordinací postupu složek IZS při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti. Složky IZS můžeme rozdělit na složky základní a ostatní. Mezi základní složky IZS řadíme Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS ČR), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (dále jen JPO), Zdravotnickou záchrannou službu (dále jen ZZS) a Policie České republiky (dále jen PČR). Do ostatních složek IZS řadíme síly a prostředky ozbrojených a bezpečnostních sil a jiné státní i nestátní organizace, občanská sdružení, neziskové organizace a jiné instituce nebo jednotlivé fyzické osoby, které můžeme v případě vzniku MU využít. Všechny tyto složky mají své úkoly, které vyplývají z právních předpisů. Základním složkám jsou přiděleny úkoly zejména k prvotní likvidaci následků mimořádných událostí. Ostatní složky se zapojují do záchranných a likvidačních prací v případě rozsáhlejších událostí. (5)

Ochrana obyvatelstva

Plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konflikt i mimo něj, zejména varování, vyrozumění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. (5, 11)

- **Civilní ochrana** - se stává za válečného stavu součástí systému obrany státu a zabezpečuje výkon humanitárních úkolů uvedených v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977. (12)
- **Civilní obrana** - vznikla v roce 1937, tehdy hrozilo nebezpečí vzniku II světové války. Obyvatelstvo a také děti ve školách byly připravovány na ochranu před bojovými otravnými látkami k ochraně ochrannými maskami, na ukrytí v přizpůsobených sklepních prostorech, k hašení vzniklých požárů a poskytování první pomoci. (13)

Obrázek 1: Ochrana obyvatelstva

Evakuace

Evakuací rozumíme přemístění osob, zvířat, předmětů kulturních hodnot, technického zařízení, ale také i materiálu a strojů z míst ohrožených do míst, kde je připravené náhradní stravování a ubytování, uskladnění věcí, ustájení zvířat. (11)

Evakuace se týká všech osob v místech ohrožených MU, kromě osob, které budou provádět záchranné práce, provádět neodkladnou práci nebo řídit evakuaci. (11)

Přednostně se evakuace plánuje pro vybrané skupiny obyvatelstva (11):

- děti do 15 let,
- pacienty ve zdravotnických zařízeních,
- osoby umístěné v sociálních zařízeních,
- osoby zdravotně postižené,
- doprovod těchto osob.

Evakuaci osob můžeme členit z hlediska rozsahu opatření, z hlediska výběru osob, z hlediska doby trvání, z hlediska způsobu realizace a z hlediska ohrožení způsobem. (14)

1.2 Výuka problematiky ochrany obyvatelstva

1.3.1 Exkurz do období před rokem 1989

Počátky ochrany obyvatelstva můžeme mapovat už za dob 1. světové války, kdy byl naznačen přechod od pozemních hrozeb na vzdušné hrozby. Toto ohrožení trvalo dlouhá léta, k jeho opadnutí došlo až po konci 2. světové války. Civilní protiletectká ochrana v letech 1935 – 1938 znamená první historické období civilní ochrany. Toto období je zakončeno zánikem republiky a vznikem Protektorátu Čechy a Morava a Slovenské republiky. (15)

Ze začátku byla protiletická a protiplynová ochrana řešena cestou spolků. V roce 1929 bylo založeno Ústředí obrany obyvatelstva. To sloužilo ke zkoumání možností protiletické obrany obyvatelstva v našich podmínkách. Tato problematika byla v letech 1933 – 1935 přenesena na orgány státní správy. (16)

Ve 30. letech byl u nás základním zákonným opatřením civilní ochrany Zákon č. 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům a také zřízení Civilní protiletické ochrany. (17)

Snaha o likvidaci a následné znovuoobrození protiletické ochrany následovala v poválečném období, tedy po 2. světové válce. Tehdy docházelo k útlumu opatření ochrany obyvatelstva, a to zejména díky euforii spojené s koncem války. (15)

V roce 1951 přijala vláda usnesení o civilní obraně, které obsahovalo přílohu o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území republiky Československé.

Toto období je velmi charakteristické totalitním pojetím státu a byl zde patrný vliv Sovětského svazu. Zákon č. 40 ze dne 18. dubna 1961 o obraně Československé socialistické republiky, který obsahoval příslušná ustanovení týkající se civilní obrany, je toho důkazem. Koncem 60. let až do poloviny let 70. byla civilní obrana zaměřena spíše na ochranu před zbraněmi hromadného ničení. (16)

Branná výchova

Branná výchova byla po vzniku Československé republiky pojímána jako předvojenská výchova. Po první světové válce se všichni sice snažili válečné tematice vyhnout, to ale nebylo možné. Poprvé se branná výchova začlenila do učebních osnov, konkrétně do tělesné výchovy v roce 1920, a to byl zákon č. 193/1920 Sb., branný zákon republiky Československé. (18)

Tehdy se o brannou výchovu staraly tělovýchovné organizace jako například Sokol, sportovní svazy, Československý červený kříž a další. Tehdejší Ministerstvo školství vydalo v roce 1935 Výnos o výchově žáků národních škol k brannosti, který kladl důraz především na mravní a občanskou výchovu, na vědomosti a dovednosti důležité z hlediska vlastní bezpečnosti a tělesnou výchovu, a to zejména cvičení v přírodě. (19)

Zlomový byl rok 1937, to se branná výchova zařazuje do učebních osnov a to zákonem č. 184/1937 Sb., o branné výchově. (20)

Tento zákon nařizoval povinnost branné výchovy všem od šesti do třiceti let věku. Branná výchova byla vnímána jako výcvik k plnění úkolů civilní protiletecké ochrany. V rámci mimoškolních aktivit byla branná výchova prováděna tělovýchovnými spolky a středisky branné výchovy, které spolupracovaly s Československým červeným křížem, Sbory dobrovolných hasičů a samaritánskými organizacemi. Ministerstvo školství v době druhé světové války odvolalo všechny směrnice o branné výchově, ta se poté ve školách objevuje až po roce 1945 jako součást učebních osnov zdravotní výchovy, tělesné výchovy a jiných předmětů. Zásadním rokem pro výuku branné výchovy byl rok 1951, kdy byl vydán zákon č. 92/1951 Sb., zákon o branné výchově, který stanovoval povinnosti výuky branné výchovy v samostatném předmětu. Jeho obsahem byla například bojová příprava, příprava pro zdravotnickou službu nebo střelecká příprava. Tehdy měla branná výchova podobu polovojenského výcviku a byla prováděna spolu se Svazem pro spolupráci s armádou. (21, 22)

Samotný předmět branná výchova byl do škol zaveden v 70. letech 20. století, tento předmět zahrnoval všechny oblasti výchovy občanů od výchovy v rodině, ve škole, v pracovním poměru, v rámci přípravy na vojenskou službu, přípravu k civilní obraně a brannou výchovu dospělých jako nedílnou součást činnosti všech organizací a orgánů. (23)

V roce 1973 byl přijat zákon č. 73/1973 Sb., o branné výchově. (24) Mírně do pozadí ustoupila branná výchova v 80. letech 20. století a to až do té míry že na základních školách vymizela z učebních osnov. Na středních a vysokých školách se branná výchova stále vyučovala a na základních školách byl obsah branné výchovy převeden do různých předmětů. Do výuky se včlenila branná cvičení a branné kurzy, jako například výcvik v terénu, který sloužil k prověření znalostí ochrany ostatních osob a sebeochrany nebo například výcvik. Cílem těchto cvičení bylo poskytnout žákům dostatek vědomostí k použití prostředků individuální a kolektivní ochrany, chránit se před účinky zbraní hromadného ničení a poskytnout první pomoc. (4)

1.3.2 Výuka v oblasti přípravy obyvatelstva na mimořádné události v České republice po roce 1989

Ochrana obyvatelstva za mimořádných situací se v rozsahu 6 vyučovacích hodin ročně dostala do osnov jak základních, středních a vyšších odborných škol. Obsah těchto hodin se zaměřuje na ochranu života a zdraví za MU a na krizové stavy (povodně, požáry, úniky nebezpečných látek). Tento předmět má žáky připravit na to, jak ochránit při MU nejen sebe, ale i ostatní. K této tématice byla vydána Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR metodická příručka a výukové filmy. Předmět ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí se stal součástí učebních osnov základních, středních, gymnazijních a středních odborných škol. V roce 2004 byly MŠMT schváleny nové metody výuky, pro žáky od 3 do 19 let. Na začátku roku 2013 byly schváleny upravené rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělání, které vstoupily v platnost v akademickém roce 2013/2014. (25, 26, 27)

Od 1. ledna 2005 vstoupil v účinnost nový školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon“). Tento zákon nahradil jak původní školský zákon, tak zákon o školských zařízeních a zákon o státní správě a samosprávě ve školství. V tomto školském zákoně byly zachovány původní principy školství, princip rovného přístupu každého státního občana České republiky nebo občana jiného členského státu Evropské unie ke vzdělání, princip bezplatného základního a středního vzdělávání ve školách a další. Tento školský zákon upravuje povinnou školní docházku, stanovuje podmínky pro absolvování jednotlivých stupňů vzdělání, dále upravuje postavení jak soukromých tak i veřejných škol a další oblasti týkající se školství. (28, 29)

Školský zákon stanovuje Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) zpracovávat Národní program vzdělávání, tzv. Bílou knihu. Tato kniha nám ukazuje směr, jakým by se mělo vzdělání ubírat a to jak předškolní, základní, střední, vysokoškolské vzdělávání, ale také i vzdělávání dospělých, jako součást celoživotního učení. Pro jednotlivé stupně edukace a pro všechny vzdělávací obory jsou vydávány tzv. Rámcové vzdělávací programy, které stanovují povinný obsah, rozsah, podmínky vzdělávání a další závazné standardy, které musí být zohledněny a podrobněji

rozpracovány ve Školních vzdělávacích programech, jejichž tvůrci jsou školy samy. (30)

Vzdělávací soustavu v ČR tvoří školy a školská zařízení. Ty lze rozdělit na povinné a nepovinné. Mezi povinné se řadíme základní vzdělání, vše ostatní od předškolního vzdělání po vysokoškolské vzdělání je nepovinné. (31)

V ČR trvá povinná školní docházka 9 let. Začíná prvním ročníkem na základní škole, a to v 6 letech věku dítěte a končí většinou absolvováním devátého ročníku. Po ukončení povinné docházky je pouze na jedinci, zda bude pokračovat ve vzdělání nebo půjde rovnou do praxe.

1.3.2.1 Předškolní výchova

Předškolní výchova se stala plnohodnotnou součástí vzdělávacího systému. V menších obcích bývá mateřská škola sloučena se školou základní. Do mateřských škol nastupují děti ve věku od tří do šesti, respektive sedmi let. Přednostně jsou přijímány děti před zahájením povinné školní docházky a obce mají ze zákona povinnost zajistit pro tyto děti ve svém územním obvodu volná místa a jejich přijetí. Pokud by z kapacitních důvodů nebylo možné dítě přijmout, obec je povinna ho umístit do jiného zařízení. Předškolní výchova je koncipována jako rodinná výchova s prvky řízené činnosti, která by měla vytvářet předpoklady pro získání schopností, dovedností, vědomostí a postojů, které dítě pro život potřebuje. (32)

Ochrana obyvatelstva v mateřských školách

Dítě ve věku, kdy navštěvuje mateřskou školu, tedy ve věku tří až šesti let, je velice vnímavé a hlavně zvědavé a to ke všem podnětům, které mu jsou předkládány. Dítě chce vše vyzkoušet a napodobuje chování jak jeho vrstevníků, tak i dospělých, a proto je nezbytné vytvořit základní návyky, které mají chránit dítě před nebezpečnou situací, do které by se mohlo dostat. V tomto věku se od dítěte nedá očekávat žádná samostatná činnost v oblasti připravenosti na MU, proto je vše zaměřováno spíše na prevenci, tedy naučit dítě takovému chování, aby tísňová situace vůbec nenastala. Ve většině mateřských škol je součástí třídních knih tzv. „Poučení dětí o bezpečném

chování v mateřské škole“, to poučuje zaměstnance těchto zařízení, na jaká rizika by se měly děti připravit a co by si měly ze školky odnášet. Do třídní knihy se také eviduje, kdy se děti rizikem zaobíraly. Některé mateřské školy spolupracují s obecní nebo městskou policií a organizují pro děti instruktáže na dopravních hřištích, na kterých se děti učí pohybu na komunikacích, jak se rozhlížet nebo také pobytu mimo školní, uzavřené a venkovní prostory. Lze se také setkat, ale zcela výjimečně, se spoluprací mateřské školy s HZS, jeho personálem nebo personálem ZZS. (33,34)

1.3.2.2 Základní vzdělání

V ČR můžeme základní vzdělání rozdělit na primární a nižší sekundární. Primární vzdělávání je uplatňováno po dobu 5 let, od šesti do jedenácti let věku dítěte. Prvních 5 let dítě absolvuje první stupeň základní školy, který poskytuje všeobecné vzdělání. Náš právní řád umožňuje pouze po dobu prvního stupně ve výjimečných případech individuální (domácí) vzdělávání. Úroveň toho vzdělávání je prověřováno pololetními zkouškami. Po prvním stupni dítě navštěvuje druhý stupeň základní školy nebo plní povinnou školní docházku v rámci středoškolského vzdělávání. To znamená, že dítě může pokračovat ve studiu na gymnáziu nebo konzervatoři. Pokud žák nesplní ani po 9 letech základní vzdělání na základní škole, může mu být povoleno studium až do jeho 18. roku. (32, 34)

Ochrana obyvatelstva na základních školách

Nakladatelství Fortuna společně s MŠMT vydalo tři učební publikace, které začleňují problematiku ochrany obyvatelstva do jednotlivých předmětů na základních školách, respektive spíše na druhém stupni základních škol. Jedná se o tyto tři publikace: Publikace Havárie s únikem nebezpečných látek, která je zařazena do předmětu chemie nebo fyzika, dále publikace Sebeochrana a vzájemná pomoc, která je začleněna do občanské a rodinné výchovy a nakonec publikace Živelní pohromy, pro začlenění do zeměpisu a přírodopisu. V minulých letech vydalo nakladatelství ALBRA soubor učebních pomůcek určených pro jednotlivé ročníky základních škol, které mají systematicky připravovat žáky na různé mimořádné situace, se kterými by se žák mohl

setkat, a to s ohledem na jejich věk a mentální schopnosti. Všechny základní školy mají k dispozici učební materiály a metodické příručky, přístup škol je ale velmi rozdílný. Je vždy na rozhodnutí ředitele školy, který musí stanovit způsob a rozsah přípravy žáků na MU. Velká řada škol, se také aktivně zapojují do různých soutěží, které žáky připravují na MU, a to především v oblasti poskytování první pomoci. Domnívám se, že je také mnoho škol, které tuto problematiku vnímají jako ne příliš důležitou a své aktivity zaměřují spíše na oblast ekologie, jazykovědy a podobně. Myslím si, že žáci škol vnímají nácvik první pomoci, besedy s příslušníky složek integrovaného záchranného systému a exkurze jako zdroj zábavy a oživení výuky. (3)

1.3.2.3 Střední vzdělání

Po ukončení základního vzdělání se nabízí možnost pokračovat ve studiu, a to na středních školách. Toto studium je zaměřeno na rozvoj vědomostí a praktických dovedností. Po absolvování tohoto studia získá student buď střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou. V roce 2010 bylo přijato nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, které konkretizuje vzdělávací obory a charakterizuje jednotlivé kategorie dosažitelného vzdělání. (32)

Závěrečnou zkouškou a vysvědčením o závěrečné zkoušce jsou zakončeny střední školy a učiliště se vzděláním jednoletým nebo dvouletým. Střední školy s dvouletým nebo tříletým oborem jsou zakončeny závěrečnou zkouškou s vydáním výučního listu. Na tato učiliště jsou kladeny menší vzdělávací nároky. Další typem škol jsou některé obory na středních odborných učilištích. Studium na těchto školách je ukončeno závěrečnou zkouškou a vydáním výučního listu. Absolventům těchto nematuritních oborů je umožněno pokračovat v nástavbovém studiu, které je poté zakončeno maturitní zkouškou. Maturitní zkouškou jsou zakončeny studijní obory, které můžeme rozdělit do dvou skupin na všeobecně vzdělávací a odborně vzdělávací obory. Všeobecně vzdělávací střední školy, např. gymnázia, připravují studenty na další studium. Druhým typem jsou střední školy, které žákům poskytují odborné vzdělání, například zdravotnické školy, obchodní akademie, průmyslové školy a další. (32)

Ochrana obyvatelstva na středních školách

Na středních školách by si studenti měli problematiku ochrany obyvatelstva při MU prohlubovat. Tato problematika by se měla zařadit do jednotlivých předmětů a tematických bloků, stejně jako na školách základních. Časově není výuka těchto témat nijak vymezena a záleží tak pouze na řediteli školy a jednotlivých učitelích, jak se v daném předmětu budou této problematice věnovat. V příručce „Ochrana člověka za mimořádných událostí“ která je určena pro učitele základních a středních škol je doporučení ověřit získané znalosti formou praktického cvičení. Jelikož jsou střední školy profesně specializované, bývá i oblast edukace této oblasti zaměřena stejným směrem jako je samotná výuka. Bylo zjištěno, že na učilištích je kladen větší důraz na bezpečnost a ochranu zdraví při práci než na obecnou připravenost na mimořádné události. Na technických a průmyslových středních školách se připravenost zaměřuje spíše na technologické havárie. Na obchodních akademiích se výuka této oblasti, až na výjimky, téměř nezačleňuje. Pouze na gymnáziích je tato problematika zahrnuta do jednotlivých předmětů. (32, 33)

1.3.2.4 Vysokoškolské vzdělání

Dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů je vysokoškolské vzdělávání nejvyšším článkem vzdělávací soustavy. Do tohoto typu vzdělávání je zařazeno studium na vysokých školách a to jak univerzitního tak i neuniverzitního typu a také celoživotní vzdělávání. Vysoké školy poskytují bakalářské, magisterské a doktorské studijní obory. Bakalářské obory jsou tříleté a umožňují pokračování v navazujícím magisterském programu. Bakalářské studium řadíme mezi nižší vysokoškolská studia, je zakončené vypracováním bakalářské práce, její obhajobou, závěrečnou zkouškou a nakonec udělením titulu Bc. Magisterský program může být buď pětiletý, nebo, v případě navazujícího studia, dvouletý. Stejně jako u bakalářského vzdělávání je toto studium zakončeno diplomovou prací a jejím obhájením, závěrečnými zkouškami a udělením akademického titulu Mgr., Ing., MUDr., MgA., MVDr., a další.

Doktorské studium je zakončeno disertační prací a vykonáním rigorózní zkoušky, student poté získá titul Ph.D. nebo JUDr. (35)

Celoživotní vzdělávání můžeme zařadit do terciálního vzdělávání, které poskytují vysoké školy. Celoživotní vzdělávání zahrnuje absolvování speciálních kurzů, které nám umožňují pokračování studia na vysoké škole v příbuzném oboru. Absolvováním těchto kurzů a školení získají studenti udělení osvědčení. (35, 36)

Ochrana obyvatelstva na vysokých školách

Pro vysoké školy byl vytvořen Harmonogram realizace opatření ochrany obyvatelstva. Tento harmonogram měl do roku 2010 začlenit tematiku ochrany člověka za mimořádných událostí do studijních osnov pedagogických fakult. Ten měl zajistit informovanost a prohloubit informace o této problematice u budoucích pedagogů. Na vysokých školách je povinné začlenit předmět, který se týká ochrany obyvatelstva do všech vzdělávacích vysokoškolských programů. Tento předmět je ve většině případů jen volitelný a s nízkým počtem kreditů, je tedy pro studenty v podstatě nezajímavý a málo navštěvovaný. (37)

1.3.2.5 Ochrana obyvatelstva při mimoškolních aktivitách

Mimoškolní aktivity jsou osvětové činnosti, soutěže a jiné aktivity vedoucí děti a mládež k přípravě na mimořádné události. Tyto aktivity nesouvisí s vyučovými předměty a učebními osnovami a může k nim docházet jak v prostorách školy, tak i mimo ni. Zprostředkovatelem a poskytovatelem informací jsou příslušníci HZS ČR, jednotky sboru dobrovolných hasičů, Policie ČR, Obecní policie, členové Českého červeného kříže a další.

Hasičský záchranný sbor ČR je partnerem Citadela – sdružení pro podporu prevence závislostí a sociálně patologických jevů a sdružení Citadela Bruntál (37), Citadela vydala řadu metodických příruček, publikací pro učitele na základních a středních školách. Dále Citadela provozuje webové stránky www.hasik.cz. Tento projekt je výchovně vzdělávacím a preventivním programem v oblasti požární ochrany a ochrany

obyvatelstva. V rámci tohoto projektu jsou vybráni příslušníci Hasičského záchranného sboru ČR a jednotek sboru dobrovolných hasičů, kteří jsou proškoleni pro práci s dětmi. (39)

Policie ČR připravila pro preventivně výchovnou činnost v základních školách projekt Ajax ve škole. Tento projekt je určen pro děti ve druhé a třetí třídě, a žáci v průběhu celého roku plní různé úkoly. Projekt je sestaven zábavnou formou a děti jsou seznamovány se základními pravidly bezpečného chování. (40)

Odbor prevence obecní - městské policie ve větších obcích a městech zajišťuje preventivní programy pro děti v mateřských školách, základních školách, středních školách a zejména na gymnáziích. Jejich programy jsou rozdílné, pro děti z mateřských škol jsou připraveny obrázkové seriály a pro děti na prvním stupni základních škol je tento program zaměřen na bezpečné chování doma, na ulici a při setkání s cizími lidmi. Dále jsou děti informovány o tom, jak se zachovat, jsou - li se svědky trestného činu nebo svědky šikany. Pro žáky druhého stupně program rozvíjí informace získané na prvním stupni a je zaměřen na prevenci kriminálního chování a problematiku zneužívání návykových látek. Program pro střední školy – gymnázia je zaměřen na právo a právní povědomí. (41)

Český červený kříž působí jak v mateřských, základních, středních tak i na vysokých školách. V mateřských školách provádí školení pro učitelky v oblasti poskytování první pomoci dětem. Děti se od svých učitelek musí naučit jak přivolat záchrannou službu nebo jak si ošetřit drobná poranění. Na základních školách provádí Český červený kříž také školení učitelek zdravotnic. Hlavním úkolem těchto učitelek je vedení speciálních kroužků, během kterých děti získají informace a dovednosti v poskytování první pomoci, které mohou prezentovat v každoročně organizované soutěži. (41, 42)

1.4 Ochrana obyvatelstva

Dle Ministerstva vnitra (dále jen MV) je ochrana obyvatelstva, souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, které jsou prováděny s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky. Za válečného stavu se ochrana obyvatelstva stává součástí systému obrany státu a zabezpečuje výkon humanitárních úkolů uvedených v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977. (42)

Ochranou obyvatelstva také můžeme nazvat část věcných zdrojů pro zajištění bezpečnosti ČR, tyto zdroje obsahují materiální zásoby v majetku státu, materiální zdroje právnických a podnikajících fyzických osob a výrobky, práce a služby těmito osobami poskytované, které slouží k zajištění nezbytných dodávek potřebných k řešení krizových situací, jejichž použití se plánuje a realizuje v rámci systému hospodářských opatření pro krizové stavy. (2)

Právní rámec ochrany obyvatelstva je stanoven mezinárodními úmluvami, Ústavou ČR, ústavními zákony, zákony a právními předpisy nižší právní síly. Ústava nám definuje válečný stav a stanovuje podmínky a pravidla pro jeho vyhlášení. Základními zákony, které řeší civilní ochranu, jsou zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR (který je zaměřený převážně na vnitřní bezpečnost státu), zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR (zaměřený na vnější bezpečnost státu). Dalším důležitým zákonem je tzv. kompetenční zákon, zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, tento zákon ustanovuje MV jako ústřední orgán státní správy pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti, IZS, krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva. MV ČR zajišťuje komunikační síť pro PČR, složky IZS a územní orgány státní správy. Dalšími zákony, které upravují bezpečnost, krizové řízení a ochranu obyvatelstva jsou zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, vyhláška MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákon. (2)

Ochrana obyvatelstva se musí v rámci organizační jednotky zabývat bezpečností a bezpečím občanů žijících na jejím území. Bezpečím se rozumí stav, při kterém je pravděpodobnost vzniku škody nebo újmy na životech, zdraví či majetku malá. Bezpečností se rozumí určitá opatření k zajištění bezpečí. (2)

Orgány pro ochranu obyvatelstva

Bezpečnost v ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby a nepřímo orgány veřejné správy, právnické a podnikající fyzické osoby. Oblasti, které jsou zabezpečované systémem krizového řízení, můžeme rozdělit do čtyř skupin. (42)

1. **Oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku:** Tato oblast je v gesci MV a hlavní složkou je Policie ČR.
2. **Ochrana obyvatelstva při mimořádných událostech:** Oblast ochrany obyvatelstva při MU je v gesci MV. Hlavními subjekty jsou HZSČR, HZS, PČR, JPO, ozbrojené síly, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, vyčleněné síly ozbrojených sil, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní služby, pohotovostní služby, neziskové organizace a sdružení občanů, které můžeme využít při záchranných a likvidačních pracích. Veškeré tyto složky jsou koordinovány IZS.
3. **Oblast ekonomiky a plánování civilních zdrojů:** Gestorem této oblasti je Správa státních hmotných rezerv. Mezi hlavní výkonné subjekty patří Státní správa hmotných rezerv, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo financí ad.
4. **Obrana státu a vnější bezpečnost:** Gestorem je Ministerstvo obrany ČR a hlavní výkonným subjektem je Armáda ČR.

Subjekty civilní ochrany můžeme také členit do několika skupin (42):

- veřejná správa,
- záchranné sbory a služby,
- ozbrojené síly,
- havarijní služby,
- humanitární a další neziskové organizace.

1.5 Koncepce ochrany obyvatelstva

V roce 2008 byla vydána Generálním ředitelstvím HZS ČR Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Tato koncepce byla 25. února 2008 schválena usnesením vlády ČR a navazovala na koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015. Hlavním cílem této Koncepce je zlepšení připravenosti obyvatel na zvládnutí krizových situací. Složky IZS ve spolupráci s obcemi mají v co možná největší míře upozorňovat obyvatele na rizika, která jim hrozí a mohou nastat a připravit je tak na zvládnutí těchto krizí. Koncepce ukládá cíle v oblasti ochrany obyvatelstva, mezi tyto cíle můžeme zařadit například evakuaci, nouzové přežití, varování, dále v oblasti plánování a řešení opatření při mimořádných událostech nevojenského, ale i vojenského charakteru, v oblasti připravenosti sil a prostředků a v materiálním a finančním zabezpečení řešení těchto opatření. Za analytické, syntetické a koncepční práce v oblasti ochrany obyvatelstva je odpovědný Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, který plní ústřední úlohu ve vědě a výzkumu. Činnosti prováděné Institutem ochrany jsou předpokladem pro plnění úkolů jednotlivých oblastí stanovených Koncepcí. Úlohou škol v této oblasti je začlenění tematiky ochrany člověka za MU do školního vzdělávacího programu. Po roce 2001 bylo vydáno množství publikací s problematikou ochrany obyvatelstva za MU. V roce 2003 byl vydán pokyn MŠMT č. j. 12050/03-22, který doplňoval učební dokumenty o dokument „Ochrana člověka za mimořádných událostí“. Tento dokument byl určen pro základní, střední, speciální a vyšší odborné školy a měl informovat a naučit žáky rozpoznat varovný signál, přípravu evakuačního zavazadla, používání linek tísňového volání, znalost zásad

evakuace, poskytování první pomoci a povědomí o činnostech prováděných integrovaným záchranným systémem. Dále Generální ředitelství HZS vydalo metodické příručky, které doporučovaly postupy výuky a následné vyhodnocení získaných informací. Tyto příručky jsou zmíněny v dalších kapitolách. (37, 42, 43)

Obsahem preventivně výchovné činnosti jsou zejména následující témata (44, 45):

- varovný signál a chování obyvatelstva po jeho vyhlášení,
- zdroje a místa nebezpečí vzniku mimořádných událostí v okolí bydliště a pracoviště,
- telefonní čísla tísňového volání,
- opatření, která jsou připravována k záchraně a ochraně zdraví, života a majetku, v případě vzniku mimořádných událostí,
- používání hasících přístrojů a způsoby hašení malých požárů,
- poskytování první pomoci,
- improvizované ukrytí, improvizovaná ochrana v budovách,
- evakuace, evakuační zavazadlo,
- provádění částečné dekontaminace,
- improvizovaná ochrana dýchacích cest, očí a povrchu těla,
- místo, kde může obyvatel obce obdržet další informace o rizicích vzniku mimořádné události a připravených opatřeních,
- chování při různých druzích mimořádných událostí,
- možnosti a způsoby ukrytí obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí,
- chování obyvatelstva při hrozbě použití výbušnin, při nálezů podezřelého předmětu, při obdržení podezřelých zásilek,
- chování obyvatelstva v případě vyhlášení epidemiologických a epizootických opatření,
- chování obyvatelstva při úniku nebezpečné látky do životního prostředí,
- chování obyvatelstva při použití chemických, biologických a jaderných zbraní,
- chování obyvatelstva při vzniku a průběhu povodní,

- chování obyvatelstva v případě vyhlášení epidemiologických a epizootických opatření.

Preventivně výchovná činnost

Forem k poskytování preventivně výchovné činnosti je hned několik. Subjekty, které jsou do této činnosti zapojeny, se samy rozhodnou, kterou formu využijí. Mezi základní formy preventivně výchovné činnosti můžeme zařadit (44,46,47):

Internet – zde najdeme návody a aktuální informace o ochraně obyvatelstva, dále jsou zde zveřejňovány zásady chování obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí a další aktuální informace.

Media - se zaměřuje na informace o vzniku a MU a chování obyvatelstva při jejich vzniku, o činnosti složek IZS při záchranných a likvidačních pracích.

Příprava a vydávání metodických materiálů pro lektory - slouží k přípravě obyvatelstva, sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku MU.

Výběr a příprava lektorů - ti jsou školeni na přípravu obyvatelstva a vzájemné pomoci při vzniku MU.

Tiskovin a letáky – obsahují informace o možném vzniku MU v určitém okresu, o chování obyvatel při jejich vzniku a o připravených záchranných a likvidačních pracích.

Instruktaže pro starosty obcí, právnické osoby a podnikající fyzické osoby – tyto instruktaže jsou zaměřené k charakteru určitého ohrožení obyvatelstva a k připraveným záchranným a likvidačním pracím.

Spolupráce s občanskými sdruženími - na základě uzavřených dohod za účelem vytvoření podmínek pro výběr a přípravu lektorů k přípravě obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku MU.

Výuka na školách - ochrana obyvatelstva za MU je jako dodatek začleněna k učebním dokumentům pro základní školy, střední školy, speciální školy a vyšší odborné školy pod názvem. Tato výuka probíhá v doporučených 6 vyučovacích hodinách.

1.6 Současný stav škol

V následujících podkapitolách je rozebraný současný stav škol v ČR, Jižních Čechách, a následně v samotných Českých Budějovicích.

1.6.1 Současný stav škol v ČR

Ve školním roce 2014/2015 působilo v ČR 5 158 mateřských škol. Z toho 7 mateřských škol zřídilo MŠMT, 4 723 zřídila obec, 82 kraj, 300 mateřských škol zřídil privátní sektor a zbylých 46 škol, jsou mateřské školy zřízené církví. V roce 2014/ 2015 navštěvovalo v ČR mateřské školy 367 603 dětí. Základních škol bylo v roce 2014/2015 na území ČR 4 106 a navštěvovalo je celkem 529 604 žáků, kteří byli rozděleni do tříd 43 259. Středních škol bylo na území ČR 1 310 a navštěvovalo je 435 542 žáků. Vyšších odborných škol bylo v ČR 174 a navštěvovalo je 26 964 studentů. (48)

Současný stav popisující počty škol, tříd a osob navštěvujících jednotlivé stupně vzdělávacího systému ČR je zřehledněn v Tabulce 1.

Tabulka 1 Současný stav počtu škol, tříd a dětí, žáků a studentů na území ČR (48)

Typ vzdělání	Školy	Třídy	Děti/Žáci/Studenti
předškolní vzdělávání	5 158	15 729	367 603
základní vzdělávání	4 106	43 259	529 604
středoškolské vzdělávání	1 310	19 771	435 542
vyšší odborné vzdělávání	174	X*	26 964

* Poznámka: V statistické ročence školství nejsou v případě vyšších odborných škol uváděny třídy.

1.6.2 Současný stav škol v Jihočeském kraji

V Jihočeském kraji bylo ve školním roce 2014/2015 310 mateřských škol a navštěvovalo je 23 419 dětí, které byly rozděleny celkem do 981 tříd. Dále bylo na území Jihočeského kraje 255 základních škol z toho 74 škol pouze do prvního stupně. To je o 32 základních škol více než bylo ve školním roce 2013/2014. Ve školním roce 2014/2015 navštěvovalo základní školy 32 450 žáků. Středních škol bylo v Jihočeském kraji 89 a navštěvovalo je 26 857 žáků. Vyšších odborných školy bylo na území Jihočeského kraje 17 a navštěvovalo je 1 192 studentů. (48, 49, 50)

Tabulka 2 Současný stav počtu škol, tříd a dětí, žáků a studentů na území Jihočeského kraje (48, 49)

Typ vzdělávání	Školy	Třídy	Děti/Žáci/Studenti
předškolní vzdělávání	310	981	23 419
základní vzdělávání	255	2 678	32 450
středoškolské vzdělávání	89	X*	26 857
vyšší odborné vzdělávání	17	X*	1 192

* Poznámka: V statistické ročence školství nejsou v případě středních a vyšších odborných škol uváděny třídy.

1.6.3 Současný stav škol v Českých Budějovicích

V Českých Budějovicích bylo ve školním roce 2014/2015 56 mateřských škol do kterých bylo umístěno 860 dětí. Základních škol bylo 58, které navštěvovalo 8 100 žáků. Středních školy bylo v roce 2014/2015 v Českých Budějovicích 37 z toho 8 škol jsou soukromé střední školy. (48, 49, 50)

Tabulka 3 Současný stav počtu škol, tříd a dětí, žáků a studentů na území Českých Budějovic (48, 49)

Typ vzdělávání	Školy	Třídy	Děti/Žáci/Studenti
předškolní vzdělávání	56	X*	860
základní vzdělávání	58	X*	8 100
středoškolské vzdělávání	37	X*	X*
vyšší odborné vzdělávání	9	X*	X*

*Poznámka: V statistické ročence školství nejsou ve všech případech škol uváděny třídy a počet žáků na středních a vyšších odborných školách.

2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA A METODIKA VÝZKUMU

2.1 Výzkumná otázka

Znění výzkumné otázky: *„Jaká je připravenost škol města České Budějovice na vznik mimořádné události?“*

2.2 Metodika výzkumu

Cílem diplomové práce je posoudit současný stav připravenosti vybraných základních a středních škol města České Budějovice na vznik mimořádné události a jejich případnou evakuaci. Za tímto účelem bylo realizováno dotazníkové šetření, kdy byly vytvořeny tři dotazníky, a to dotazník pro ředitele škol, pedagogický personál a žáky a studenty škol.

V případě ředitelů škol byla použita metoda kvalitativní ve formě metody PAPI. Metoda PAPI - Paper And Pen Interviewing spočívá v osobním dotazování, při kterém se odpovědi respondentů zaznamenávají do vytištěného, standardizovaného dotazníku. (51)

U pedagogů, žáků a studentů byla použita metoda kvantitativní, a to formou dotazníkového šetření. Sběr dat byl realizován v únoru a březnu roku 2016.

Ke stanovení zkoumaného souboru byl použit stratifikovaný náhodný výběr, který spočívá ve vytvoření úzce zaměřené skupiny (tzv. straty), do které jsou zařazeni jedinci s požadovanými vlastnostmi. Stratifikovaný náhodný výběr byl použit z toho důvodu, že práce se zaměřuje na konkrétní oblast výzkumu a na konkrétní cílovou skupinu. Tento způsob výběru vzorku umožňuje vybrat požadovanou cílovou skupinu s určitými vlastnostmi, která je předmětem zkoumání.

Stratifikovaný náhodný výběr spočíval v rozdělení jednotlivých typů škol do následujících strat:

- základní školy na území města České Budějovice,
- střední školy na území města České Budějovice.

V každém stratu byl následně proveden prostý náhodný výběr v programu Microsoft Excel. Nejprve každé z položek základních a středních škol přiřadíme náhodnou hodnotu pomocí funkce NÁH. ČÍSLO. Následně do dalšího sloupce určíme pomocí funkce RANK pořadí tohoto náhodného čísla a rovnou toto pořadí porovnáme pomocí funkce KDYŽ s počtem objektů, které chceme do výběru zařadit. Následně se nám vygeneruje u každého objektu informace, zda je daný objekt do výběru zařazený nebo není. Po stisku klávesy F9 se tento výběr určí vždy znovu. (52)

Dotazník pro ředitele škol (Příloha A) obsahoval celkem 26 otázek. Prvních 5 otázek sloužilo k získání informací o respondentovi (pohlaví, věk, škola, dosažené vzdělání a délka praxe respondentů). Následujících 6 otázek se zaměřuje na evakuační plán a následnou evakuaci. Další otázky jsou zaměřené na samotné posouzení připravenosti škol, pedagogů, žáků a studentů na mimořádnou událost. Poslední 2 otázky zjišťují, zda by ředitelé uvítali možnost proškolení pedagogů v oblasti Ochrany člověka za mimořádné události. Ředitelé základních a středních škol odpovídali na otázky, zda má škola zpracovaný evakuační plán, zda bude v případě evakuace potřebovat asistenci od odpovědných orgánů, jakou dobu by škola potřebovala k evakuaci a jak často provádí nácvik evakuace. Dále měli ředitelé v dotazníku zhodnotit informovanost pedagogů, žáků a studentů v oblasti mimořádných událostí, dále informovanost o doporučených způsobech chování při vzniku mimořádné události a zejména pak skutečnost, zda jsou seznámeni s těmito způsoby chování. V poslední části dotazníků ředitelé odpovídali, zda by uvítali možnost, proškolení pedagogů v oblasti Ochrana člověka za mimořádných událostí.

Dotazník pro pedagogy (Příloha B) obsahoval celkem 34 otázek. Stejně jako v dotazníku pro ředitele, prvních 5 otázek sloužilo k získání informací o respondentovi (pohlaví, věk, škola, dosažené vzdělání a délka praxe respondentů). Následně byl dotazník rozdělen do dvou bloků. I. BLOK obsahoval 13 otázek a zjišťoval, zda má škola

zpracovaný evakuační plán, jak často se provádí na škole nácvik evakuace, zda škola spolupracuje se složkami IZS, zda jsou žáci seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU a jakým způsobem, zda se pedagogové účastní školení na úseku ochrany obyvatelstva, nebo jaká forma školení a tematická oblast by ji nejvíce vyhovovala.

II. BLOK byl zaměřen na vědomosti pedagogů. U respondentů byla zjišťována znalost v otázkách varovného signálu Všeobecná výstraha a akustické zkoušky sirén, znalost bezpečnostních značek, znalost vhodných hasicích přístrojů, znalosti poskytnutí první pomoci, dále pak znalosti z oblasti úniku radioaktivních nebo chemických látek.

Dotazník pro žáky a studenty (Příloha C) obsahoval celkem 28 otázek. První 3 otázky sloužily k získání informací o respondentovi (pohlaví, věk, škola). Následně byl dotazník zaměřen na znalosti žáků v oblastech ochrana obyvatelstva, požární ochrana, první pomoc, únik radioaktivních a chemických látek. Každá oblast obsahovala 4 otázky. Další 3 otázky byly zaměřené na znalost telefonních čísel, které by žáci a studenti měli znát v případě vzniku MU. Poslední otázky zjišťovaly, zda a jak byli žáci a studenti seznámeni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU.

Výsledky dotazníkového šetření byly vyhodnoceny pomocí programu Excel ze softwarového balíku Microsoft Office. Výsledky jsou zhodnocené formou grafů. Hlavním cílem práce bylo zjistit připravenost škol na vznik MU. Pro dobrou míru připravenosti škol, byla dle Paretoho principu stanovena hranice 80 % správných odpovědí. Obecně lze Paretoho pravidlo definovat tak, že 20 % příčin způsobuje 80 % následků. Výsledky jednotlivých kritérií byly následně zprůměrovány a porovnány se stanovenou hranicí úspěšnosti 80 %. (53)

K testování závislosti odpovědí respondentů na druhu školy byl použit χ^2 test neboli test dobré shody. Jedná se o metodu matematické statistiky. χ^2 - test dobré shody je založen na posouzení rozdílu mezi skutečnými četnostmi výskytu hodnot ve výběrovém souboru a očekávanými četnostmi, odpovídajícími příslušnému předpokládanému rozdělení pravděpodobností (Gaussovu normálnímu rozdělení). χ^2 test rozhoduje, zda je rozdíl mezi empirickými a teoretickými četnostmi způsoben pouze náhodně a výběrový soubor pochází z populace s normálním rozdělením, nebo je rozdíl natolik velký, že je způsoben tím, že výběrový soubor nepochází z populace

odpovídající Gaussovu normálnímu rozdělení, ale z nějakého jiného neznámého rozdělení. V případě výsledků diplomové práce byl χ^2 test použit pro ověřování hypotéz z kontingenční tabulky. V případě posuzování závislosti odpovědí respondentů na dané otázky v závislosti na druhu škol, bylo postupováno tak, že byly testovány vždy jednotlivá kritéria jako celky. Tzn., že otázky, které sloužily k ověření daného kritéria byly sloučeny (Tabulka 4). (54)

Rozdíl mezi pozorovanými a očekávanými četnostmi zachycuje testovací statistika, která má tvar:

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

k = počet možných hodnot kategoriální proměnné,

n_i = pozorovaná četnost v kategorii i ,

np_i = očekávaná četnost v kategorii i vypočítaná za předpokladu platnosti H_0 .

Byla stanovena následující **kritéria pro hodnocení připravenosti škol**, a to:

Tabulka 4 Kritéria pro hodnocení připravenosti škol

Číslo kritéria	Název kritéria	Typ dotazníku	Číslo otázky	
K1	evakuace	K1.1 zpracování evakuačního plánu	ředitel	1
			pedagogický per.	1
		K1.2 potřeba asistence při evakuaci	ředitel	2, 2. a
		K1.3 provádění nácviku evakuace	ředitel	3, 9
			pedagogové	2, 3
K1.4 čas potřebný k evakuaci	ředitel	4, 4. a		
K2	informovanost pedagogů, žáků a studentů v oblasti MU	pedagogové	11 - 25	
		žáci a studenti	1 - 23	
K3	proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU	ředitel	5 – 6. a, 10 – 15. a	
		pedagogové	4, 4. a, 6 – 10. a	
		žáci a studenti	24, 24. a	

2.3 Charakteristika výzkumného souboru

Vhodný výběr zkoumaného souboru je stěžejním procesem, neboť nevhodně zvolený vzorek respondentů může zkoumaný problém zkomplikovat nebo zcela znehodnotit. Cílem diplomové práce je nalézt odpovědi na konkrétní otázky týkající se určitých oblastí. Z tohoto důvodu byl výběr respondentů volen tak, aby se jednoznačně jednalo o skupiny osob, které souvisí se zkoumaným problémem.

Náhodným výběrem byly vybrány a následně osloveny základní a střední školy na území města České Budějovice. Osloveno bylo celkem 10 školských zařízení. Ke konečnému dotazníkovému šetření přistoupilo 6 školských zařízení (Tabulka 5, 6).

Celkem bylo rozdáno 330 dotazníků (100 %), jejich návratnost byla 263 dotazníků (80 %), ke konečnému zpracování bylo použito všech navrácených

dotazníků. Osloveno bylo 5 ředitelů (100 %) a 150 pedagogů (100 %), ke konečnému zpracování bylo použito 108 dotazníků (72 %) od pedagogů škol. Dále bylo osloveno 170 žáků a studentů (100 %), ke konečnému zpracování bylo použito 150 dotazníků (88 %).

Tabulka 5 Základní školy vybrané náhodným výběrem

Název základní školy	Počet rozdaných dotazníků	Počet vrácených dotazníků	Počet rozdaných dotazníků	Počet vrácených dotazníků
	pedagogický personál		žáci	
ZŠ a MŠ L.Kuby	30	17	35	32
ZŠ Matice školské	škola odmítla spolupráci			
ZŠ a MŠ Nerudova	škola odmítla spolupráci			
ZŠ a MŠ Kubatova	30	23	35	30
ZŠ a ZUŠ Bezdrevská	30	22	35	28
Σ	90	62	105	90

Tabulka 6 Střední školy vybrané náhodným výběrem

Název střední školy	Počet rozdaných dotazníků	Počet vrácených dotazníků	Počet rozdaných dotazníků	Počet vrácených dotazníků
	pedagogický personál		studenti	
Gymnázium Česká	škola odmítla spolupráci			
Gymnázium J.V.Jirsíka	30	24	35	29
SOŠZ a VOŠZ ČB	30	22	35	31
VOŠ a SŠ cestovního ruchu	škola odmítla spolupráci			
VOŠ a SPŠ automobilní a technická	škola odmítla spolupráci			
Σ	60	46	70	60

2.3.1 Charakteristika ředitelů

Dle odpovědí všech ředitelů z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) je zastoupené pouze mužské pohlaví. Tuto možnost *a) muž* označilo všech 5 dotazovaných (100 %), variantu *b) žena*, neoznačil nikdo z dotazovaných.

Dle odpovědí všech ředitelů je většině více jak 50 let. Průměrný věk všech ředitelů je 54 let. Průměrná délka praxe u ředitelů je 30 let.

Nejvyšší dosažené vzdělání z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) je největší zastoupení dotazovaných se vzděláním *e) vysokoškolské – magisterské*, tuto možnost označil 4 (80 %) ředitelé. Jeden (20 %) z dotazovaných ředitelů označil možnost *f) doktorské studium*. Další možnosti nevybral žádný s dotazovaných ředitelů.

2.3.2 Charakteristika pedagogického personálu

Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) je nejvíce zastoupené ženské pohlaví, možnost *a) muž* označilo 12 respondentů (11 %) a 96 respondentů (89 %) označilo možnost *b) žena*. Průměrný věk respondentů se pohyboval okolo 43 let a délka praxe okolo 19 let.

U otázky k nejvyššímu dosaženému vzdělání z celkového počtu 108 respondentů (100 %) je největší zastoupení dotazovaných se vzděláním *e) vysokoškolské – magisterské*, tuto možnost označilo 85 respondentů (78 %). Dalšími nejvíce zastoupenými kategoriemi byly kategorie *d) vysokoškolské – bakalářské*, tuto možnost označilo 16 respondentů (15%) a kategorie *b) středoškolské s maturitní zkouškou*, kterou označilo 5 respondentů (5 %). Možnost *f) doktorské studium* označili pouze 2 respondenti (2 %).

2.3.3 Charakteristika žáků a studentů

Dle žáků a studentů škol z celkového počtu 150 respondentů (100 %) je nejvíce zastoupené ženské pohlaví, možnost *a) dívka* označilo 88 respondentů (59 %), možnost *b) chlapec* označilo 62 respondentů (41 %).

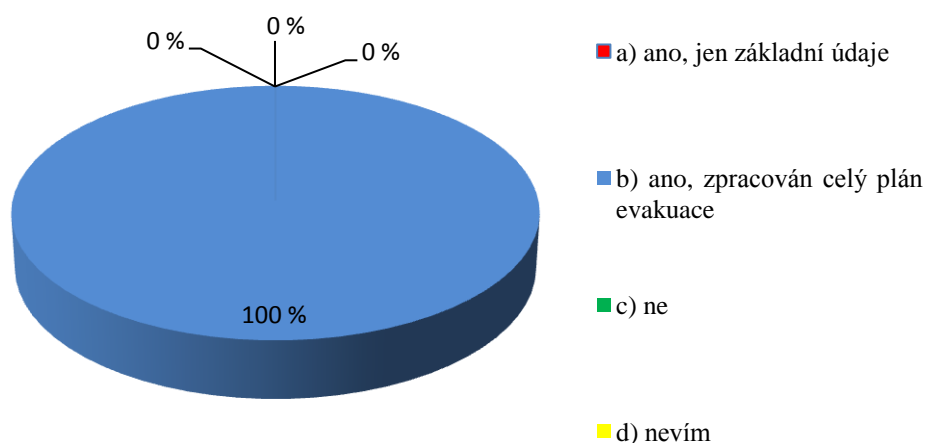
Jelikož dotazníkové šetření probíhalo na základních a středních školách a bylo zaměřené na žáky 9 tříd a studenty prvních ročníků středních škol je průměrný věk žáků a studentů 15 let.

3 VÝSLEDKY

3.1 Výsledky dotazníkového šetření

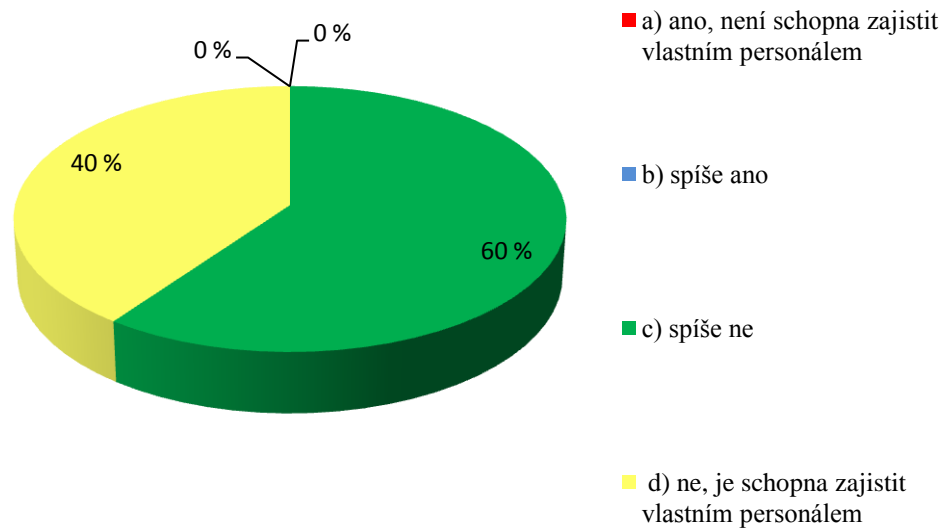
V následujících podkapitolách jsou pomocí grafů rozpracované jednotlivé otázky z dotazníků, a to jak z dotazníku pro ředitele, tak i z dotazníku pro pedagogy, žáky a studenty vybraných škol.

3.1.1 Výsledky dotazníkového šetření u ředitelů škol

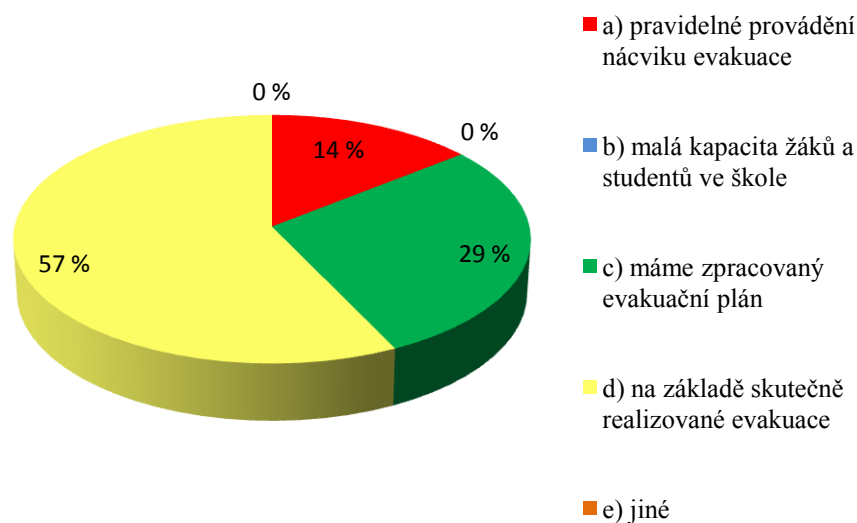
Obrázek 2 Evakuační plán (graf 1 k otázce 1)

Graf 1 znázorňuje, zda má jednotlivá škola zpracovaný evakuační plán. 100% respondentů, tedy 5, zvolilo možnost *b) ano, zpracován celý plán evakuace*. Zbylé možnosti *a) ano*, *c) ne* a *d) nevím* neoznačil žádný respondent (0 %).

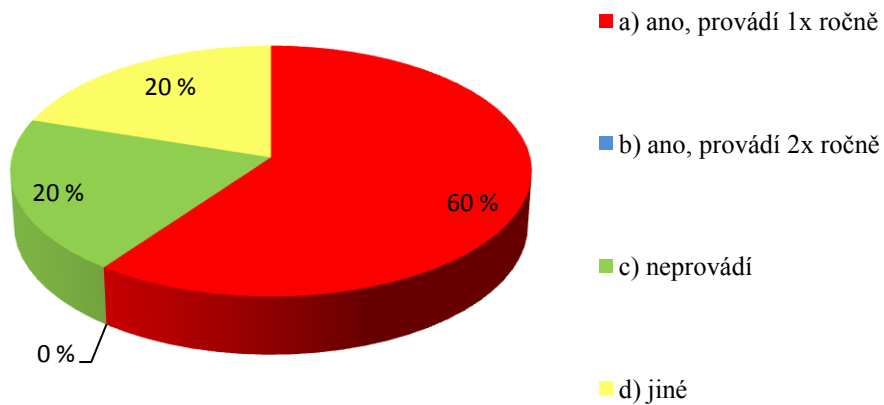
Obrázek 3 Asistence při evakuaci (graf 2 k otázce 2)

Graf 2 vyjadřuje potřebu asistence při evakuaci školy. Z celkového počtu 5 ředitelů, (100 %) nebyla možnost *a) ano, není schopna zajistit vlastním personálem* a možnost *b) spíše ano* vybrána ani jedním z respondentů (0 %). 3 ředitelé (60 %) vybrali možnost *c) spíše ne*, a možnost *d) ne, je schopna zajistit vlastním personálem* vybrali 2 respondenti (40 %).

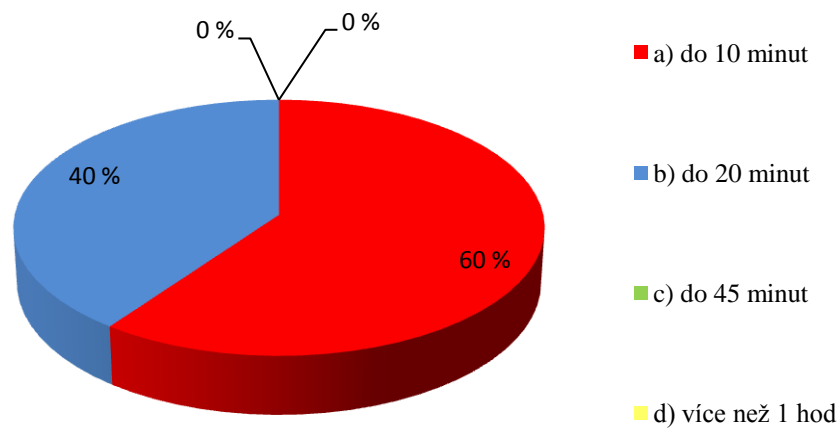
Obrázek 4 Evakuace svépomocí (graf 3 k otázce 2. a)

Graf 3 znázorňuje odpovědi ředitelů, na základě čeho usuzují, že je jejich škola schopna se evakuovat svépomocí. U této otázky bylo možné označit více správných odpovědí. Z celkového počtu 5 respondentů (100 %) označil 1 respondent (14 %) možnost *a) pravidelné provádění nácviku evakuace*. Další možnost *b) malá kapacita žáků a studentů ve škole* nevybral žádný respondent (0 %). Možnost *c) máme zpracovaný evakuační plán*, vybrali 2 respondenti (29 %). Možnost *d) na základě skutečně realizované evakuace*, vybrali 4 respondenti (57 %). Poslední možnost *e) jiné*, nevybral žádný respondent (0 %).

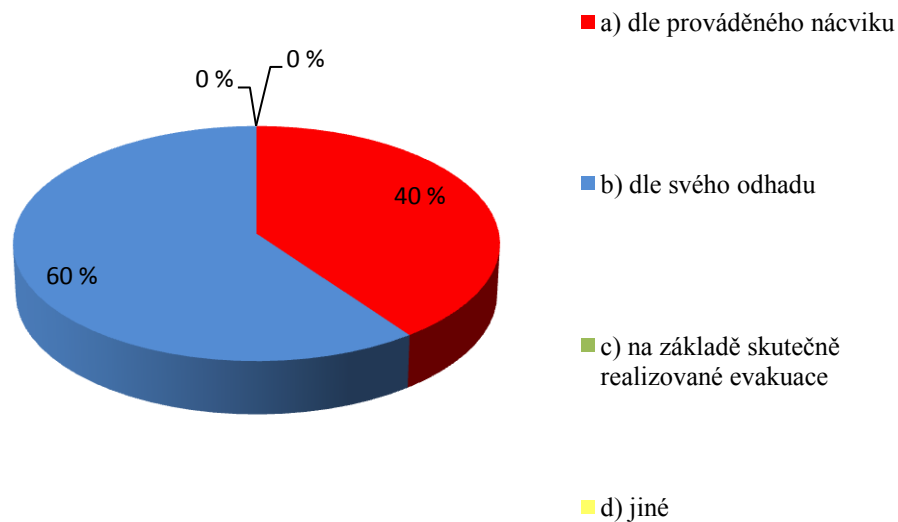
Obrázek 5 Provádění nácviku evakuace (graf 4 k otázce 3)

Graf 4 zobrazuje provádění nácviku evakuace na školách. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) vybrali 3 ředitelé (60 %) možnost *a) ano, provádí 1x ročně*. Žádný z ředitelů (0 %) nevybral možnost *b) ano, provádí 2x ročně*. Pouze 1 ředitel (20 %) vybral možnost *c) neprovádí*, a možnost *d) jiné*.

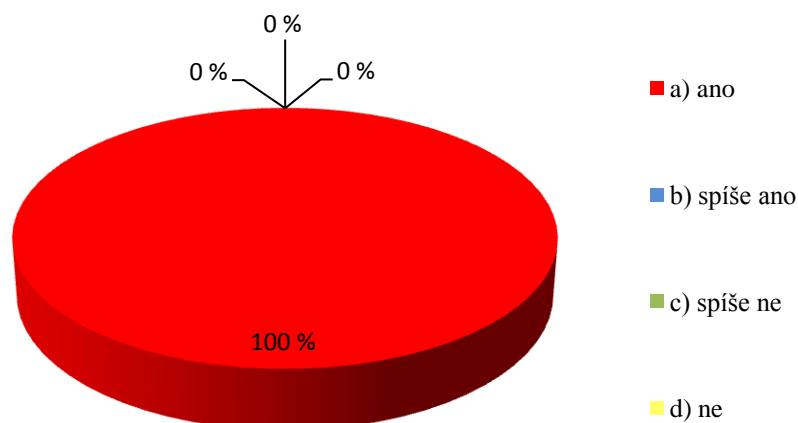
Obrázek 6 Čas potřebný k evakuaci (graf 5 k otázce 4)

Graf 5 vyjadřuje čas, který škola potřebuje k evakuaci. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) zvolili 3 ředitelé (60 %) možnost *a) do 10 minut*. Dále 2 ředitelé (40 %) označili možnost *b) do 20 minut*, možnost *c) do 45 minut* a možnost *d) více než 1 hodina*, nevybral ani jeden z ředitelů (0 %).

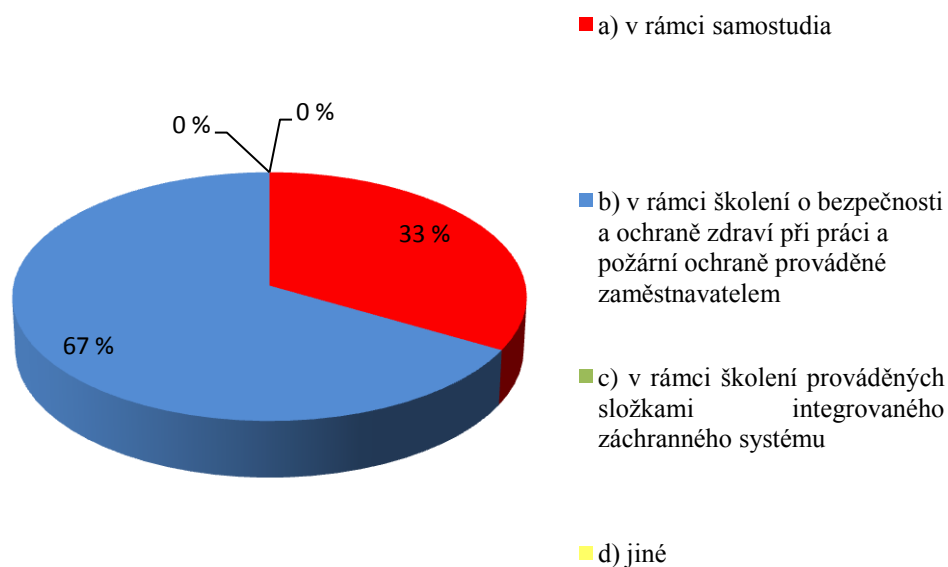
Obrázek 7 Na základě čeho je daná délka potřebná k evakuaci (graf 6 k otázce 4. a)

Graf 6 znázorňuje odpovědi na otázku, na základě čeho hodnotíte délku potřebnou k evakuaci. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) označili možnost *a) dle prováděného nácviku*, 2 ředitelé. Možnost *b) dle svého odhadu*, vybrali 3 ředitelé (60 %). Možnosti *c) na základě skutečně realizované evakuace* a *d) jiné* neoznačil ani jeden z ředitelů.

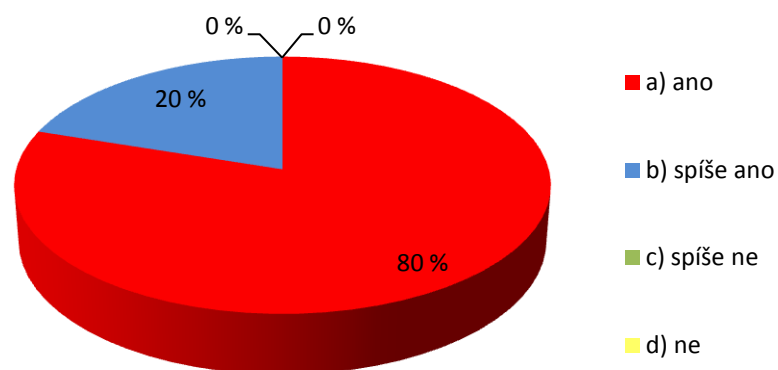
Obrázek 8 Seznamování pedagogického personálu s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 7 k otázce 5)

Graf 7 zobrazuje odpověď na otázku, zda jsou pedagogové seznamováni s doporučeným chováním při MU. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) označilo 5 ředitelů (100 %) možnost *a) ano*. Zbylé možnosti *b) spíše ano*, *c) spíše ne* a *d) ne* neoznačil ani jeden z ředitelů (0 %).

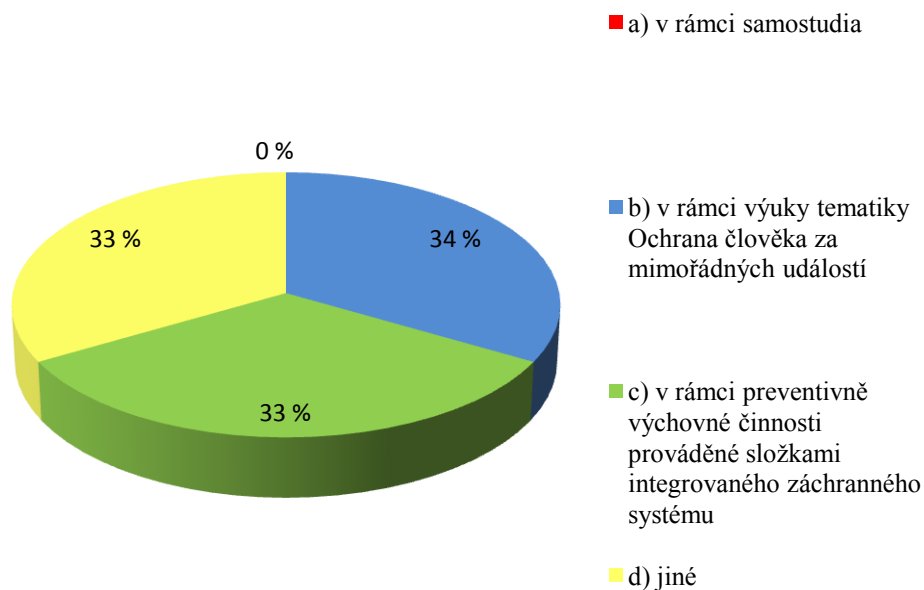
Obrázek 9 Způsob seznamování pedagogů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 8 k otázce 5. a)

Graf 8 vyjadřuje, jakým způsobem jsou pedagogové vybraných škol seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU. U této otázky mohlo být označeno více správných odpovědí. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) vybrali možnost *a) v rámci samostudia* 2 ředitelé (33 %). Možnost *b) v rámci školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a požární ochraně prováděné zaměstnavatelem*, vybrali 4 ředitelé (67 %). Možnosti *c) v rámci školení prováděných složkami integrovaného záchranného systému*, a *d) jiné*, neoznačil ani jeden z ředitelů.

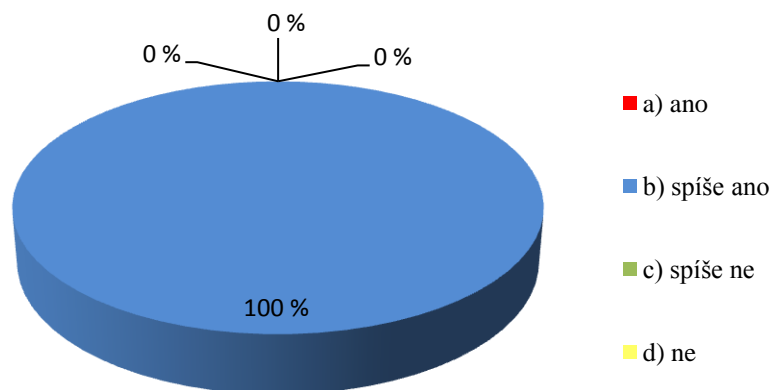
Obrázek 10 Seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 9 k otázce 6)

Graf 6 zobrazuje odpovědi na otázku, zda jsou žáci a studenti seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU. Většina dotazovaných ředitelů, tedy 4 (80 %), označili možnost *a) ano*. Možnost *b) spíše ano* označil pouze 1 ředitel (20 %), možnosti *c) spíše ne* a *d) ne* neoznačil ani jeden z ředitelů.

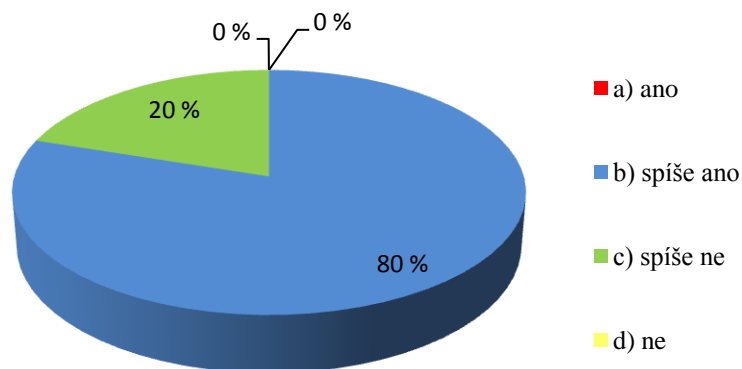
Obrázek 11 Způsob seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 10 k otázce 6. a)

U otázky 6. a lze označit více správných odpovědí. Dle grafu 10 na otázku, jakým způsobem jsou žáci a studenti seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU, z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) možnost *a) v rámci samostudia* neoznačil ani jeden z respondentů (0 %). Možnosti *b) v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí*, *c) v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami integrovaného záchranného systému* a možnost *d) jiné* označili vždy 2 ředitelé (33 %).

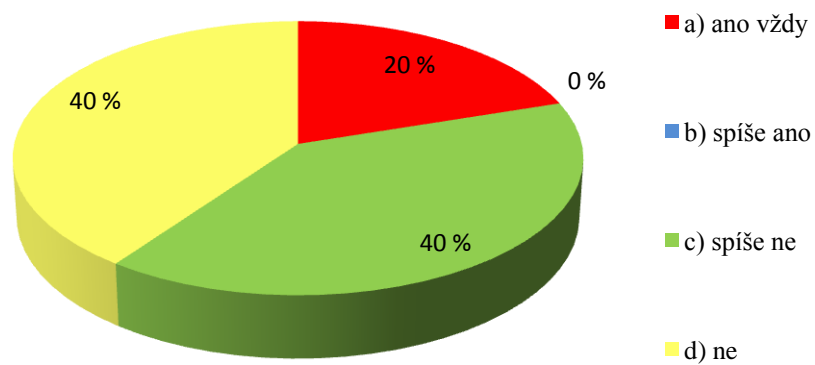
Obrázek 12 Dostačující informovanost personálu škol a znalost doporučených způsobů chování při vzniku MU (graf 11 k otázce 7)

Dle grafu 11 na otázku, zda je informovanost personálu školy a jejich znalost doporučených způsobů chování při vzniku mimořádné události dostačující, z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) možnost *a) ano* neoznačil ani jeden z ředitelů (0 %). Možnost *b) spíše ano*, označil plný počet ředitelů, tedy 5 (100 %). Zbylé možnosti *c) spíše ne* a *d) ne*, nebyly označeny ani jedním z ředitelů.

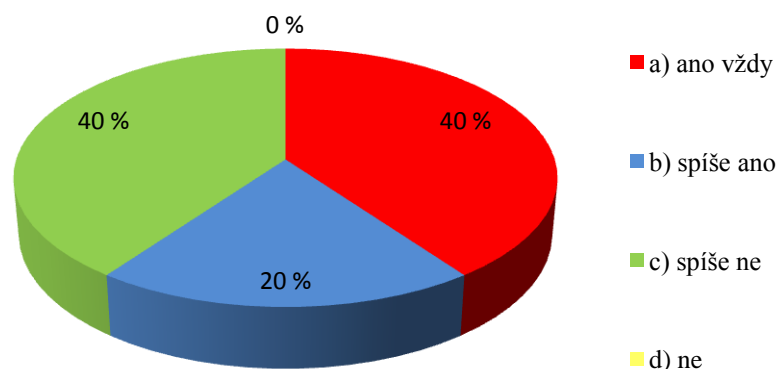
Obrázek 13 Dostačující informovanost žáků a studentů škol a znalost doporučených způsobů chování při vzniku MU (graf 12 k otázce 8)

Dle grafu 12 na otázku, zda ředitelé považují informovanost žáků a studentů školy a jejich znalost doporučených způsobů chování při vzniku mimořádné události za dostačující, z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) neoznačil možnost *a) ano*, ani jeden ředitel (0 %). Možnost *b) spíše ano* označili 4 ředitelé (80 %). Možnost *c) spíše ne* vybral pouze 1 ředitel (20 %). Ani jeden z ředitelů neoznačil (0 %) možnost *d) ne*.

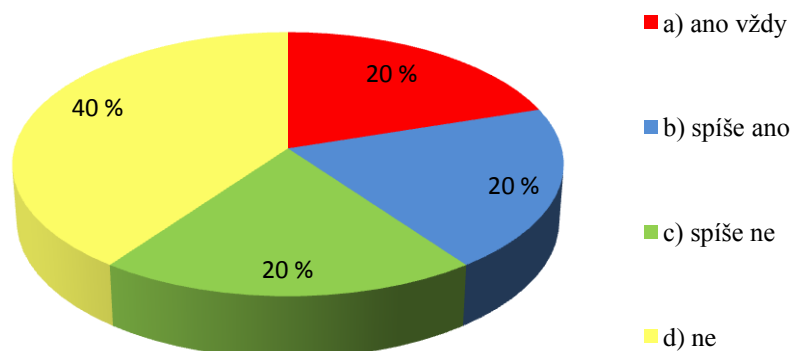
Obrázek 14 Spolupráce školy se složkami IZS při nácviku evakuace (graf 13 k otázce 9)

Graf 13 zobrazuje spolupráci škol se složkami integrovaného záchranného systému v případě provádění nácviku evakuace. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %), vybral 1 ředitel (20 %) možnost *a) ano vždy*. Žádný ředitel (0 %) neoznačil možnost *b) spíše ano*. 2 ředitelé (40 %) vybrali možnosti *c) spíše ne*, a možnost *d) ne*.

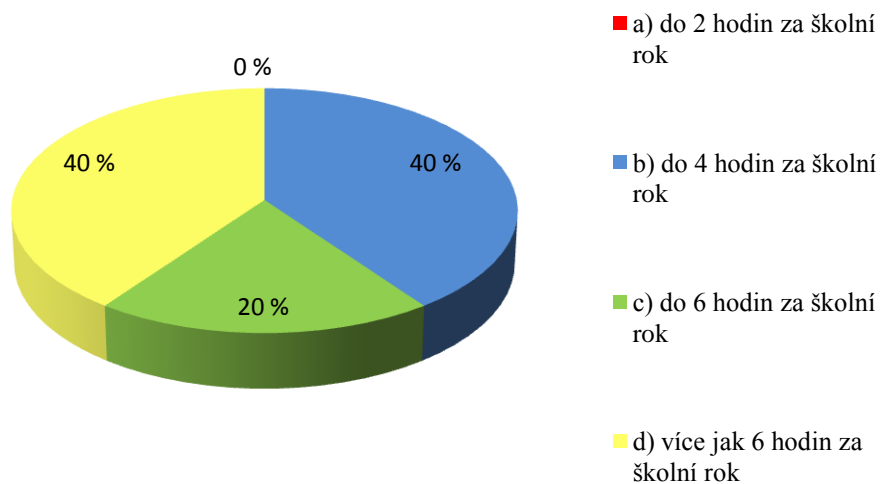
Obrázek 15 Spolupráce se složkami IZS v případě výchovy a vzdělávání žáků a studentů (graf 14 k otázce 10)

Dle grafu 14 na otázku, zda spolupracuje škola se složkami integrovaného záchranného systému v případě výchovy a vzdělávání žáků a studentů (preventivně výchovná činnost) z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) označili 2 ředitelé (40 %) možnost *a) ano vždy*. Možnost *b) spíše ano* označil 1 ředitel (20 %), možnost *c) spíše ne* označili 2 ředitelé (40 %). Žádný z ředitelů (0 %) neoznačil možnost *d) ne*.

Obrázek 16 Spolupráce se složkami IZS v případě výchovy a vzdělávání pedagogů
(graf 15 k otázce 11)

Graf 15 zobrazuje, zda škola spolupracuje se složkami integrovaného záchranného systému v případě výchovy a vzdělávání pedagogů (preventivně výchovná činnost). Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) vybral vždy 1 ředitel (20 %) možnost *a) ano vždy*, *b) spíše ano* a *c) spíše ne*. Možnost *d) ne* označili 2 ředitelé (40 %).

Obrázek 17 Rozsah výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí
(graf 16 k otázce 12)

Graf 5 zobrazuje v jakém rozsahu je ve škole zajišťovaná výuka tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) nevybral žádný ředitel (0 %) možnost *a) do 2 hodin za školní rok*. Možnost *b) do 4 hodin za školní rok* vybrali 2 ředitelé (40 %), možnost *c) do 6 hodin za školní rok*, vybral 1 ředitel (20 %). Poslední variantu *d) více jak 6 hodin za školní rok* vybrali 2 ředitelé (40 %).

Tabulka 7 Pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za MU (tabulka 6 k otázce 13)

Tematická oblast	Ano	Spíše ano	Ne	Spíše ne
požár	80 %	0 %	20 %	0 %
povodeň	0 %	20 %	80 %	0 %
první pomoc	100 %	0 %	0 %	0 %
unik nebezpečné látky	20 %	0 %	80 %	0 %
radiační havárie	20 %	0 %	80 %	0 %
pomůcky pro handicapované žáky a studenty	0 %	0 %	60 %	40 %

Tabulka 6 zobrazuje odpovědi na otázku, zda jsou na škole k dispozici pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí? Požár – z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) byla nejvíce označována možnost *a) ano*, tedy 4 ředitelé (80 %) vybralo tuto možnost. Možnost *b) spíše ano*, neoznačil ani jeden z ředitelů (0 %). Možnost *c) ne*, vybral pouze jeden ředitel (20 %), a možnost *d) spíše ne*, opět neoznačil žádný ředitel.

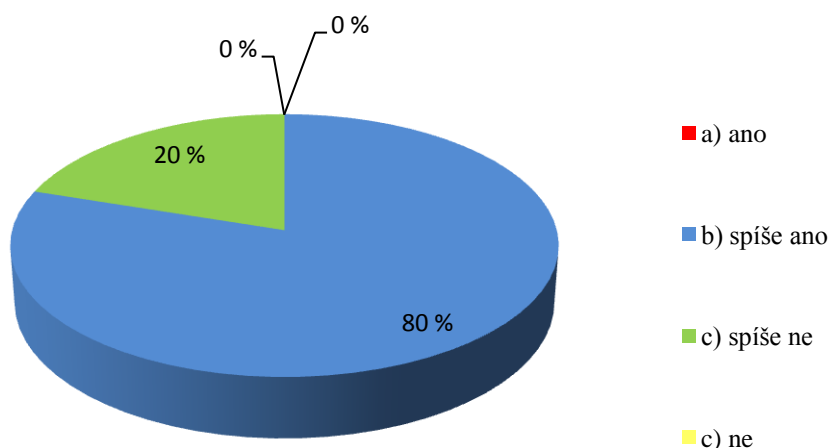
Povodeň - z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) možnost *a) ano* neoznačil ani jeden z ředitelů (0 %). Možnost *b) spíše ano* označil jeden z ředitelů (20 %). Možnost *c) ne* vybrala většina ředitelů, a to 4 (80 %), a možnost *d) spíše ne* neoznačil žádný ředitel.

První pomoc – celkový počet ředitelů, tedy 5 (100 %) označilo možnost *a) ano*. Možnosti *b) spíše ano*, *c) ne* a *d) spíše ne*, nebyly označeny žádným ředitelem.

Unik nebezpečné látky – z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) označil možnost *a) ano* 1 ředitel (20 %). Možnost *b) spíše ano* neoznačil ani jeden z ředitelů (0 %). Možnost *c) ne* vybrala většina ředitelů tedy 4 (80 %), a možnost *d) spíše ne* opět neoznačil žádný ředitel.

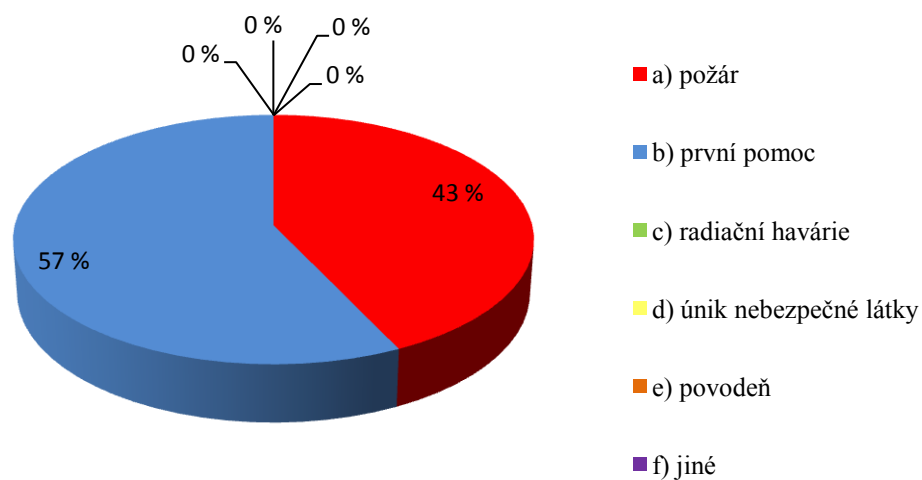
Radiační havárie - na tuto otázku odpověděli ředitelé stejně jako o otázky na pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí v oblasti uniku nebezpečné látky. Tedy z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) označil možnost *a) ano* 1 ředitel (20 %). Možnost *b) spíše ano* neoznačil ani jeden z ředitelů (0 %). Možnost *c) ne* vybrala většina ředitelů, a to 4 (80 %), a možnost *d) spíše ne* opět neoznačil žádný ředitel.

Pomůcky pro handicapované žáky a studenty v Braillově písmu, audiovizuální nahrávky ve znakové řeči – možnosti *a) ano* a *b) spíše ano* nebyli označeny žádným z ředitelů (0 %). Možnost *c) ne* označili 3 ředitelé (60 %) a možnost *d) spíše ne* označili 2 ředitelé (40 %).

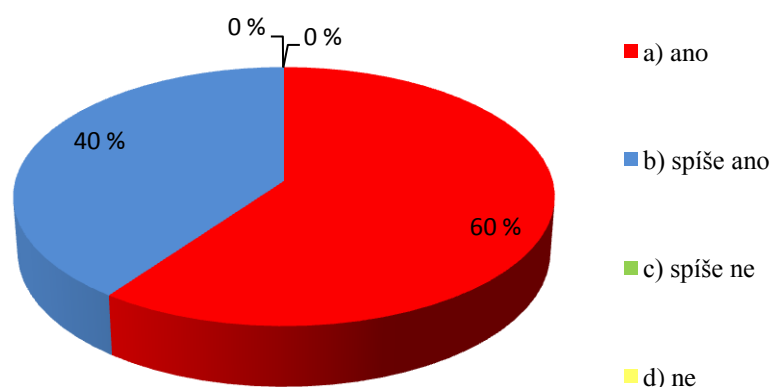
Obrázek 18 Proškolení pedagogů k výuce tematiky Ochrana člověka za MU (graf 17 k otázce 14)

Dle grafu 17 na otázku, zda byli pedagogové školy speciálně proškoleni k výuce tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) možnost *a) ano* neoznačil žádný z ředitelů (0 %). Možnost *b) spíše ano* označili 4 ředitelé (80 %), možnost *c) spíše ne* označil 1 ředitel (20 %). Možnost *d) ne* nevybral ani jeden z ředitelů.

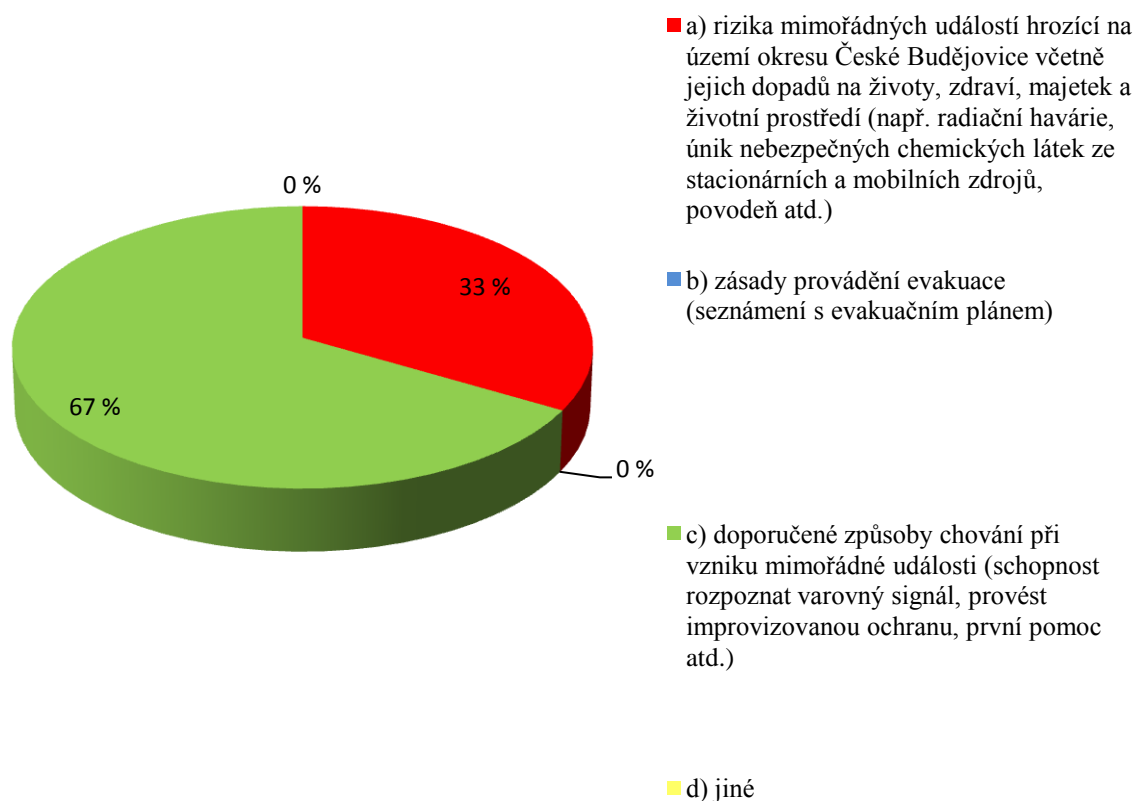
Obrázek 19 Tematická oblast školení pro pedagogy (graf 18 k otázce 14. a)

Graf 18 zobrazuje odpověď na otázku, v jaké tematické oblasti školení probíhalo, u této otázky mohli ředitelé zvolit více správných odpovědí. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) byli nejvíce označovány, možnost *a) požár*, tu označili 3 respondenti (43 %) a možnost *b) první pomoc* označili 4 ředitelé (57 %). Možnosti *c) radiační havárie*, *d) únik nebezpečné látky*, *e) povodeň* a *f) jiné*, nevedl žádný z ředitelů (0 %).

Obrázek 20 Možnost proškolení pedagogů v oblasti Ochrana člověka za MU (graf 19 k otázce 15)

Graf 19 zobrazuje odpovědi na otázku, zda by ředitelé škol uvítali možnost proškolení pedagogů v oblasti Ochrana člověka za MU. Je zjevné, že z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) většina ředitelů odpověděla možnost *a) ano*, a to 3 ředitelé (60%). Možnost *b) spíše ano* označili 2 ředitelé (40 %). Zbylé možnosti *c) spíše ne* a *d) ne* neoznačil ani jeden z ředitelů.

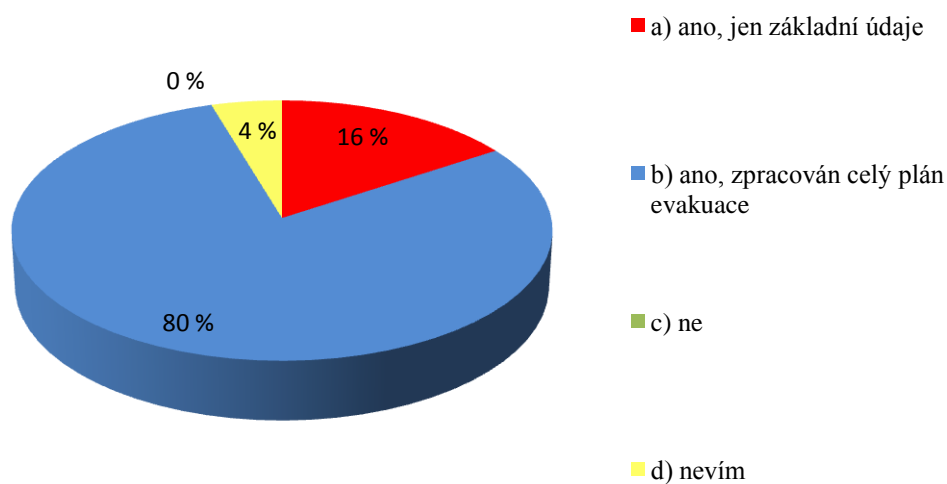

Obrázek 21 Zájem o tematické oblasti (graf 20 k otázce 15. a)

Graf 20 zobrazuje odpověď na otázku, o jaké tematické oblasti by ředitelé měli zájem, u této otázky mohli ředitelé zvolit více správných odpovědí. Z celkového počtu 5 ředitelů (100 %) možnost *a) rizika mimořádných událostí hrozící na území okresu České Budějovice včetně jejich dopadů na životy, zdraví, majetek a životní prostředí (např. radiační havárie, únik nebezpečných chemických látek ze stacionárních a mobilních zdrojů, povodeň atd.)*, tu označili 2 ředitelé (33 %) a možnost *b) zásady provádění evakuace (seznámení s evakuačním plánem)* neoznačil ani jeden z ředitelů (0 %). Možnost *c) doporučené způsoby chování při vzniku mimořádné události*

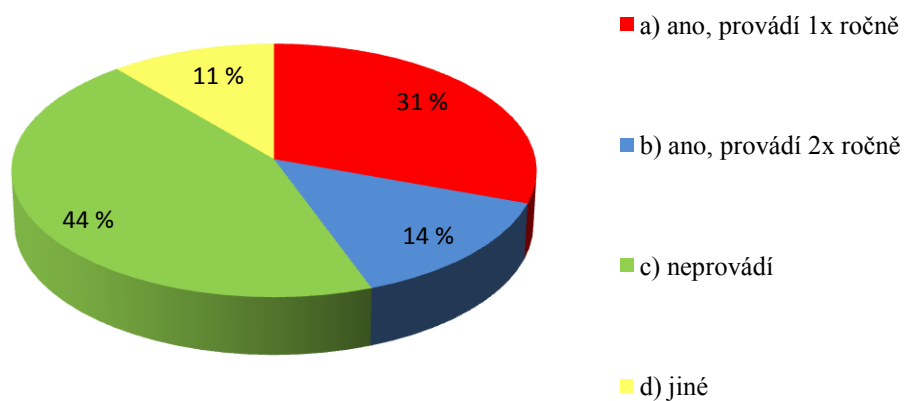
(schopnost rozpoznat varovný signál, provést improvizovanou ochranu, první pomoc atd.) označila převážná většina ředitelů, a to 4 (67 %). Možnost *d) jiné* nebyla označena žádným z ředitelů (0 %).

3.1.2 Výsledky dotazníkového šetření u pedagogického personálu

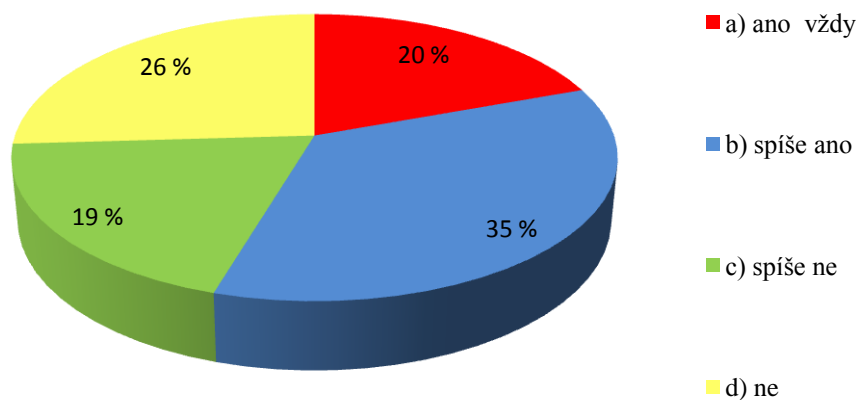
Obrázek 22 Evakuační plán (graf 21 k otázce 1)

Graf 21 znázorňuje, zda má jednotlivá škola zpracovaný evakuační plán, dle odpovědí 108 pedagogický pracovníků (100%), možnost *a) ano, jen základní údaje* označilo 17 dotazovaných (16 %), *b) ano, zpracovaný celý plán evakuace* označilo 86 dotazovaných (80 %), *c) ne* neoznačil ani jeden z respondentů (0 %). Možnost *d) nevím* označilo 5 respondentů (4 %).

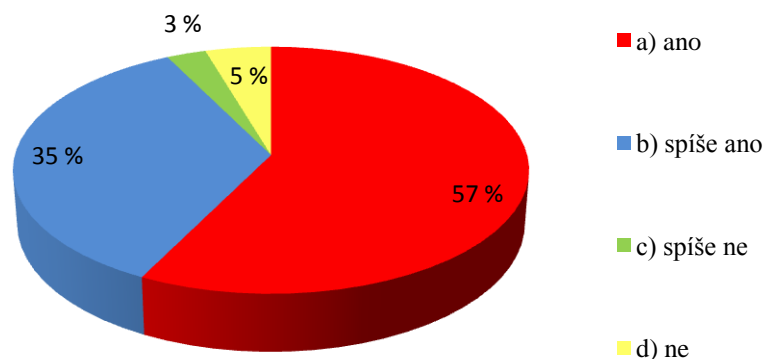
Obrázek 23 Návčik evakuace (graf 22 k otázce 2)

Graf 22 zobrazuje zda škola provádí návčik evakuace, a jak často. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) vybralo 33 respondentů (33 %) možnost *a) ano, provádí 1x ročně*. 15 respondentů (14 %) vybralo možnost *b) ano, provádí 2x ročně*. Největší zastoupení měla možnost *c) neprovádí*, tu vybralo 48 respondentů (44 %). Možnost *d) jiné* označilo 12 respondentů (11 %).

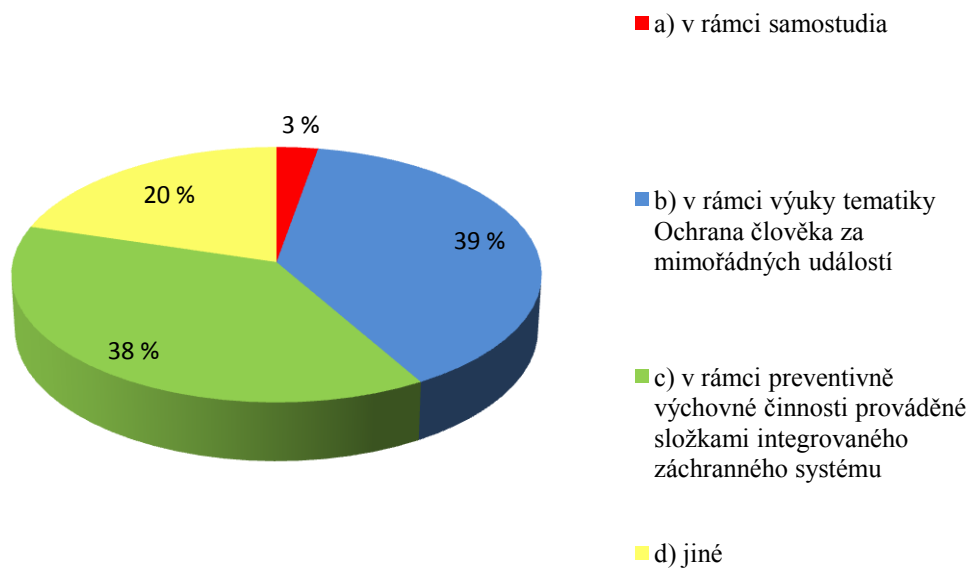
Obrázek 24 Spolupráce se složkami IZS při nácviu evakuace (graf 23 k otázce 3)

Graf 23 zobrazuje spolupráci škol se složkami integrovaného záchranného systému v případě provádění nácviu evakuace. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) vybralo 21 respondentů (20 %) možnost *a) ano vždy*. Možnost *b) spíše ano* označilo 38 respondentů (35 %). 21 respondentů (19 %) vybralo možnost *c) spíše ne*. Možnost *d) ne* označilo také 28 respondentů (26 %).

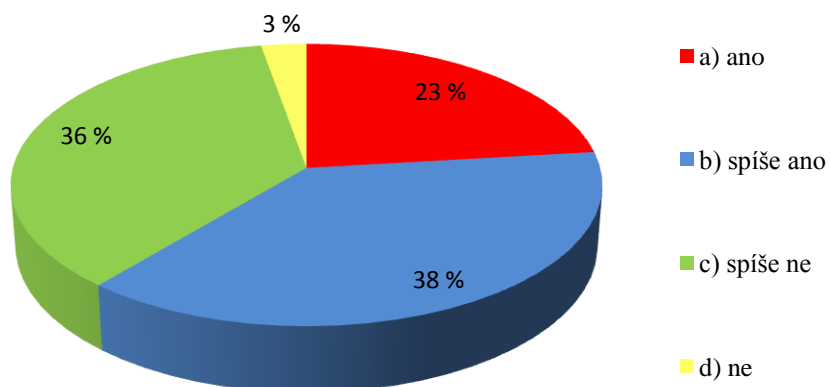
Obrázek 25 Seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 24 k otázce 4)

Dle grafu 24 na otázku, zda jdou žáci a studenti seznamováni s doporučeným chováním při vzniku MU, označila většina dotazovaných pedagogů, tedy 62 z nich (57 %), možnost *a) ano*. Možnost *b) spíše ano* označilo 38 respondentů (35 %), možnost *c) spíše ne* označili 3 respondenti (3 %) a možnost *d) ne* označilo pouze 5 respondentů.

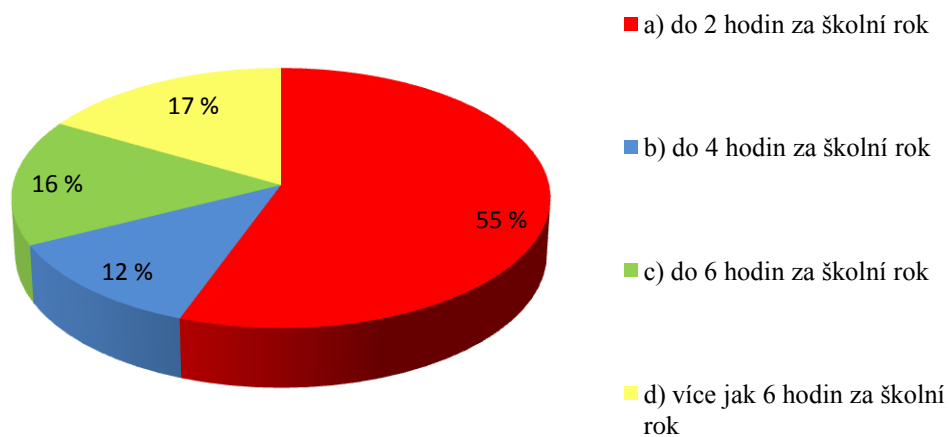
Obrázek 26 Způsob seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 25 k otázce 4. a)

U otázky 4. a lze označit více správných odpovědí. Dle grafu 25 na otázku, jakým způsobem jsou žáci a studenti seznamováni s doporučeným chováním při vzniku MU z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) možnost *a) v rámci samostudia* označili pouze 3 respondenti (3 %). Možnost *b) v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí* označilo 42 respondentů (39 %), možnost *c) v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami integrovaného záchranného systému* označilo 41 respondentů (38 %). Možnost *d) jiné* označilo 22 respondentů (20 %).

Obrázek 27 Dostačující informovanost a znalost žáků a studentů doporučených způsobů chování při vzniku MU (graf 26 k otázce 5)

Dle grafu 26 na otázku, zda pedagogové považují informovanost žáků a studentů školy a jejich znalost doporučených způsobů chování při vzniku mimořádné události za dostačující, z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) možnost *a) ano* označilo 25 respondentů (23 %). Možnost *b) spíše ano* označilo 41 respondentů (38 %), možnost *c) spíše ne* označilo 39 respondentů (36 %) a možnost *d) ne* označili pouze 3 respondenti (3 %).

Obrázek 28 Rozsah výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí
(graf 27 k otázce 6)

Graf 27 zobrazuje v jakém rozsahu je ve škole zajišťovaná výuka tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) vybralo možnost *a) do 2 hodin za školní rok* 60 respondentů (55 %). Možnost *b) do 4 hodin za školní rok* označilo 13 respondentů (12 %), možnost *c) do 6 hodin za školní rok* 17 respondentů (16 %) a možnost *d) více jak 6 hodin za školní rok* vybralo 18 respondentů (17 %).

Tabulka 8 Pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí
(tabulka 7 k otázce 7)

Tematická oblast	Ano	Spíše ano	Ne	Spíše ne
požár	41 %	34 %	11 %	14 %
povodeň	35 %	6 %	19 %	40 %
první pomoc	55 %	26 %	3 %	16 %
unik nebezpečné látky	30 %	18 %	14 %	38 %
radiační havárie	21 %	15 %	20 %	44 %
pomůcky pro handicapované žáky a studenty	19 %	10 %	35 %	36 %

Tabulka 7 zobrazuje odpovědi na otázku, zda jsou na škole k dispozici pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí. Požár – z celkového počtu 108 respondentů (100 %) byla nejvíce označována možnost *a) ano* tu označilo 44 respondentů (41 %). Možnost *b) spíše ano* neoznačilo 37 respondentů (34 %). Možnost *c) ne* vybralo pouze 12 respondentů (11 %), a možnost *d) spíše ne* označilo 15 respondentů (14 %).

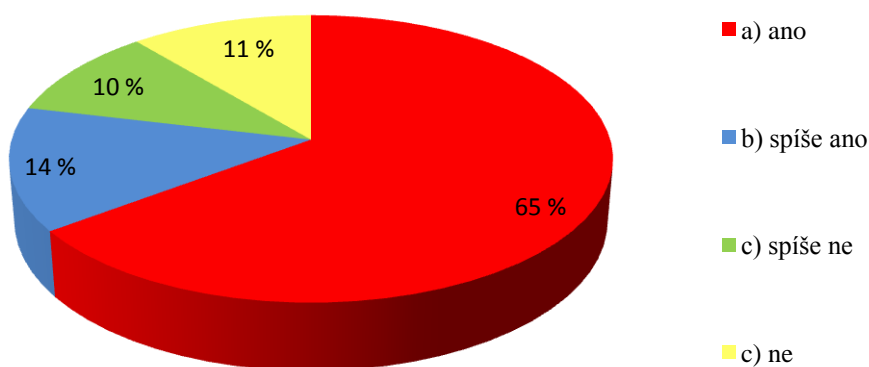
Povodeň - z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) možnost *a) ano* označilo 38 respondentů (35 %). Možnost *b) spíše ano* označilo 7 respondentů (6 %). Možnost *c) ne* vybralo 20 respondentů (19 %), a možnost *d) spíše ne*, označila většina respondentů tedy 43 (40 %).

První pomoc – z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) označilo možnost *a) ano* 60 respondentů (55 %). Možnost *b) spíše ano* označilo 28 respondentů (26 %), možnost *c) ne* označili pouze 3 respondenti (3 %) a možnost *d) spíše ne* označilo 17 respondentů (16 %).

Unik nebezpečné látky – z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) označilo možnost *a) ano* 32 respondentů (30 %). Možnost *b) spíše ano* označilo 20 respondentů (18 %). Možnost *c) ne* vybralo 15 respondentů (20 %), a možnost *d) spíše ne* označila většina pedagogů a to 41 (38 %).

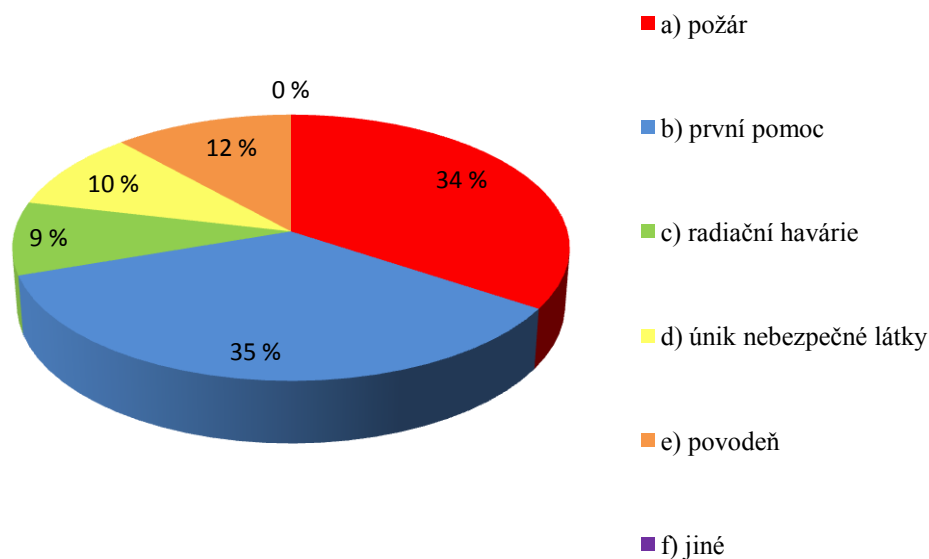
Radiační havárie - z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) označilo možnost *a) ano* 23 respondentů (21 %). Možnost *b) spíše ano* označilo 16 respondentů (15 %). Možnost *c) ne* vybralo 21 respondentů (20 %), a možnost *d) spíše ne* označila většina pedagogů a to 48 (44 %).

Pomůcky pro handicapované žáky a studenty v Braillově písmu, audiovizuální nahrávky ve znakové řeči – možnost *a) ano* označilo 20 respondentů (19 %). Možnost *b) spíše ano* byla označena 11 respondenty (10 %). Možnost *c) ne* označilo 38 respondentů (35 %) a 39 respondentů (36 %) označilo možnost *d) spíše ne*.

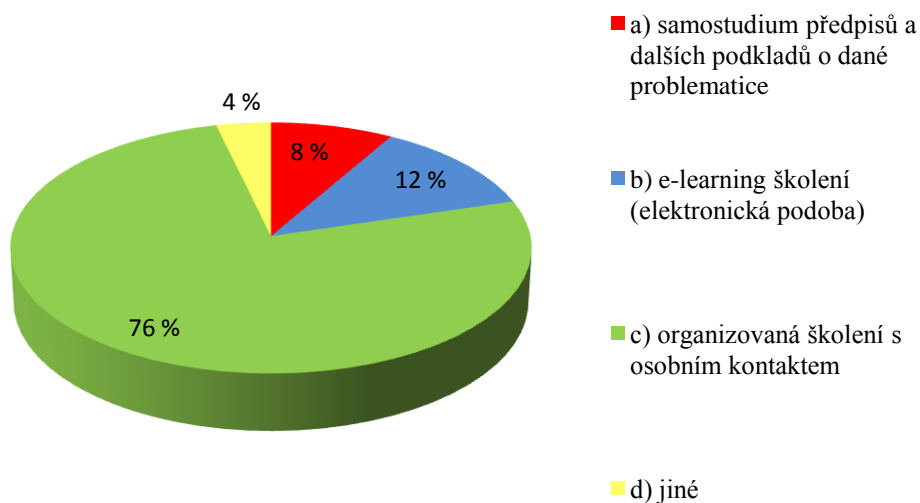
Obrázek 29 Proškolení pedagogů k výuce tematiky Ochrana člověka za MU (graf 28 k otázce 8)

Graf 28 informuje o tom, zda byl pedagogický personál školy proškolen k výuce tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) vybralo možnost *a) ano* 70 respondentů (65 %), možnost *b) spíše ano* vybralo 15 respondentů (14 %), možnost *c) spíše ne* vybralo 11 respondentů (10 %) a možnost *d) ne* označilo 12 respondentů (11 %).

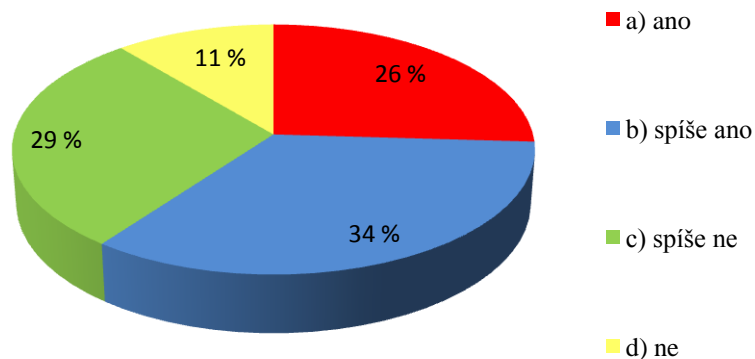
Obrázek 30 Tematické oblasti školení (graf 29 k otázce 8. a)

Graf 29 zobrazuje, v jakých tematických oblastech školení pedagogů probíhalo. U této otázky bylo možné označit více správných odpovědí. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %). Možnost *a) požár* vybralo 85 respondentů (34 %). Možnost *b) první pomoc* vybralo 88 respondentů (35 %). Možnost *c) radiační havárie* 22 respondentů (9 %). Možnost *d) únik nebezpečné látky* vybralo 24 respondentů (10 %). Možnost *e) povodeň* označilo 29 respondentů (12 %) a možnost *f) jiné* neoznačil ani jeden z respondentů (0 %).

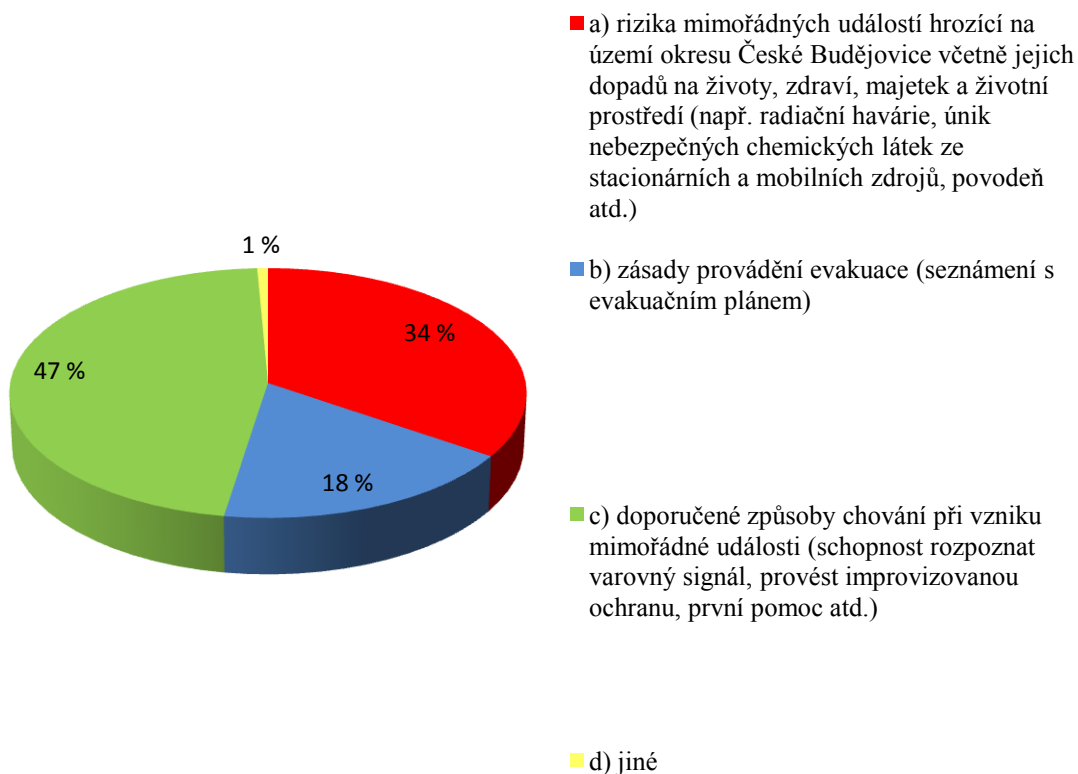
Obrázek 31 Forma školení na úseku ochrany obyvatelstva (graf 30 k otázce 9)

Graf 30 poukazuje na to, jaká forma školení by pedagogickému personálu nejvíce vyhovovala. Možnost *a) samostudium předpisů a dalších podkladů o dané problematice* z celkového počtu 108 respondentů (100 %) vybralo pouze 9 respondentů (8 %) tuto možnost. Možnost *b) e - learning školení (elektronická podoba)* vybralo 13 respondentů (12 %). Převážná většina a to 82 respondenti (76 %) vybrali možnost *c) organizovaná školení s osobním kontaktem*. Poslední variantu *d) jiné* označili 4 respondenti (4 %).

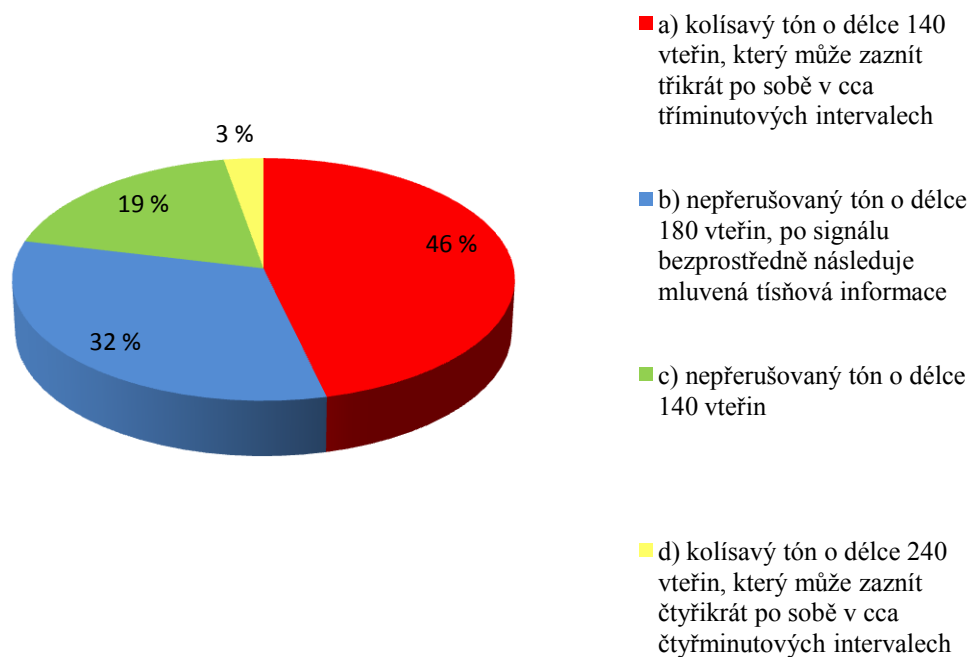
Obrázek 32 Zájem pedagogů o proškolení v oblasti Ochrana člověka za MU (*graf 31 k otázce 10*)

Graf 31 zobrazuje zájem pedagogického personálu o možnost proškolení v oblasti Ochrana člověka za mimořádných událostí, Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) vybralo možnost *a) ano* 28 respondentů (26 %), možnost *b) spíše ano* vybralo 37 respondentů (34 %), možnost *c) spíše ne* označilo 31 respondentů (29 %), a možnost *d) ne* vybralo 12 respondentů (11 %).

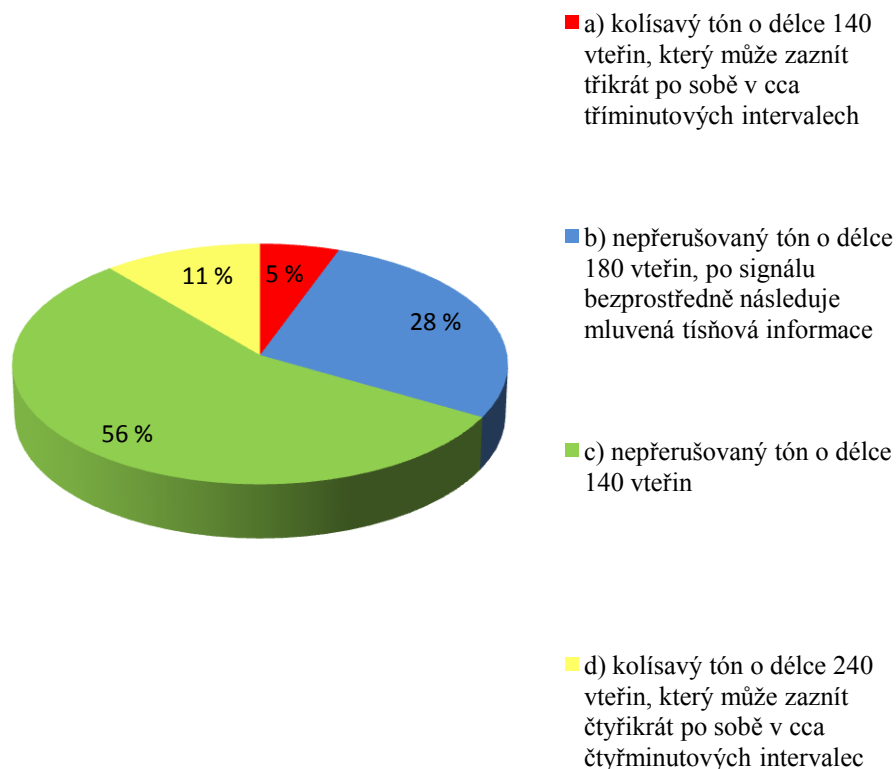
Obrázek 33 Zájem pedagogů o tematické oblasti školení (graf 32 k otázce 10. a)

Grafu 32 zobrazuje, o jaké tematické oblasti školení by měl pedagogický personál zájem. U této otázky bylo možné označit více správných odpovědí. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %). Možnost *a) rizika mimořádných událostí hrozící na území okresu České Budějovice včetně jejich dopadů na životy, zdraví, majetek a životní prostředí (např. radiační havárie, únik nebezpečných chemických látek ze stacionárních a mobilních zdrojů, povodeň atd.* vybralo 48 respondentů (34 %). Možnost *b) zásady provádění evakuace (seznámení s evakuačním plánem)* vybralo 25 respondentů (18 %). Možnost *c) doporučené způsoby chování při vzniku mimořádné události (schopnost rozpoznat varovný signál, provést improvizovanou ochranu, první pomoc atd.)* vybralo 65 respondentů (47 %). Možnost *d) jiné* vybral pouze 1 respondent (1 %).

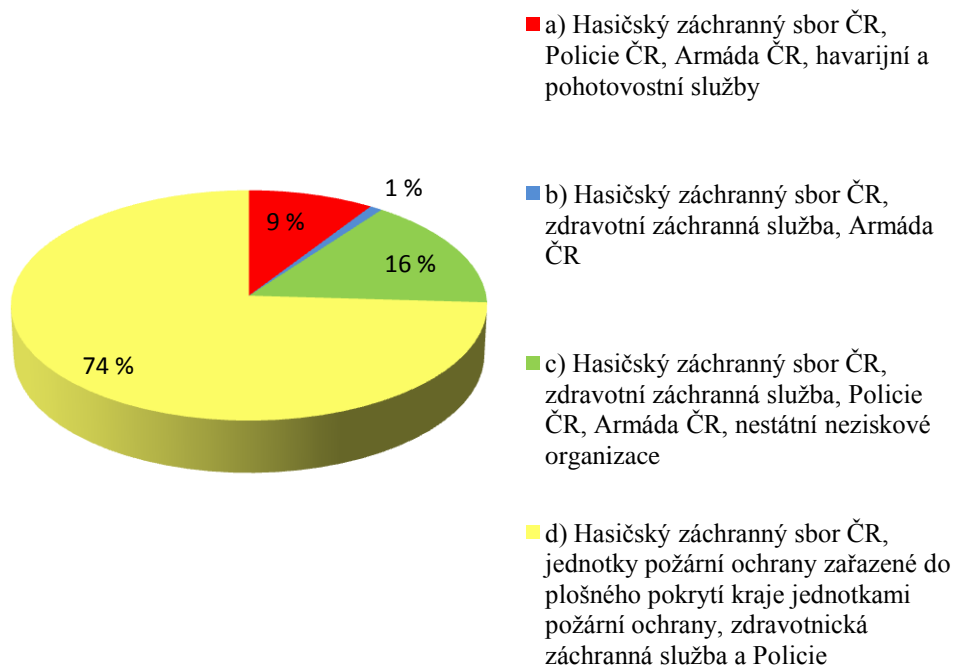
Obrázek 34 Všeobecná výstraha pro varování obyvatelstva (graf 33 k otázce 11)

Graf 33 poukazuje na informovanost pedagogického personálu v oblasti ochrany obyvatelstva v tomto případě konkrétně na všeobecnou výstrahu. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) vybralo správnou odpověď tedy odpověď *a) kolísavý tón sirény trvající 140 sekund, který může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech* 50 dotazovaných (46 %). Odpověď *b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace*, vybralo 35 dotazovaných (32 %). Možnost *c) nepřerušovaný tón trvající 140 sekund* označilo 20 respondentů (19 %). Možnost *d) nepřerušovaný tón trvající 240 sekund kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech*, vybrali 3 respondenti (3 %).

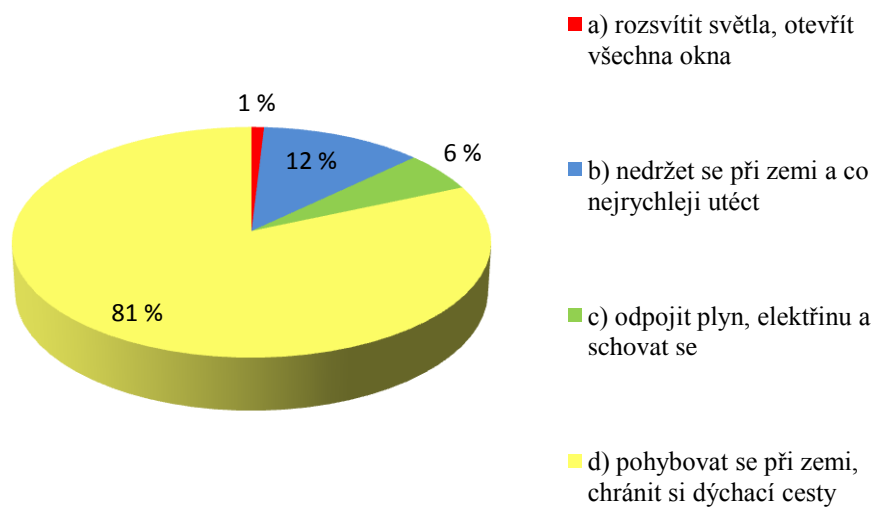
Obrázek 35 Akustická zkouška sirén (graf 34 k otázce 12)

Graf 34 zobrazuje informovanost pedagogického personálu v oblasti ochrany obyvatelstva, v tomto případě pojednává o akustické zkoušce sirén. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) vybralo 6 respondentů (5 %) možnost *a) kolísavý tón o délce 140 vteřin, který může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech*. 30 respondentů (28 %) označilo odpověď *b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace*. Správnou odpověď označilo 60 respondentů (56 %) tedy možnost *c) nepřerušovaný tón o délce 140 vteřin*. Možnost *d) v kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech*, označilo 12 respondentů (11 %).

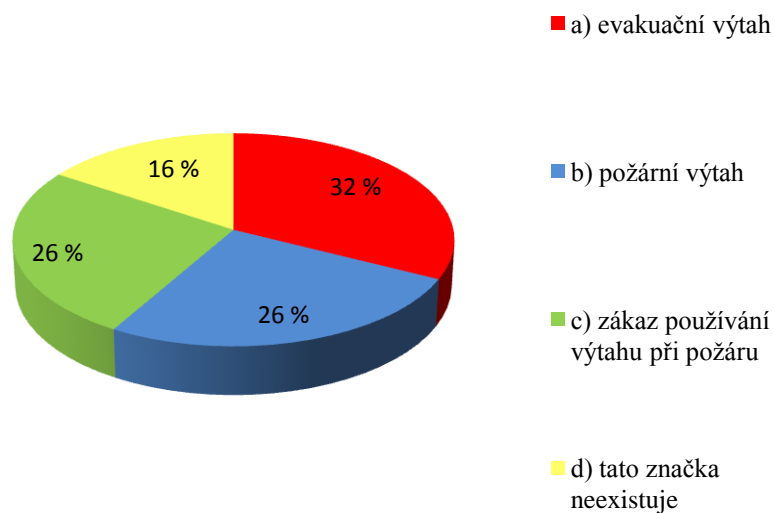
Obrázek 36 Základní složky IZS (graf 35 k otázce 13)

Graf 35 poukazuje na znalost respondentů v oblasti ochrany obyvatelstva v tomto případě konkrétně znalost základních složek IZS. Z celkového počtu 108 dotazovaných (100 %) vybralo možnost *a) Hasičský záchranný sbor ČR, Policie ČR, Armáda ČR, havarijní a pohotovostní služby* 10 respondentů (10 %). 1 dotazovaný (1 %) označil odpověď *b) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotní záchranná služba, Armáda ČR*, 17 dotazovaných (16 %) vybralo možnost *c) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotní záchranná služba, Policie ČR, Armáda ČR, nestátní neziskové organizace*. Správnou odpověď tedy možnost *d) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie* označilo 80 respondentů (74 %).

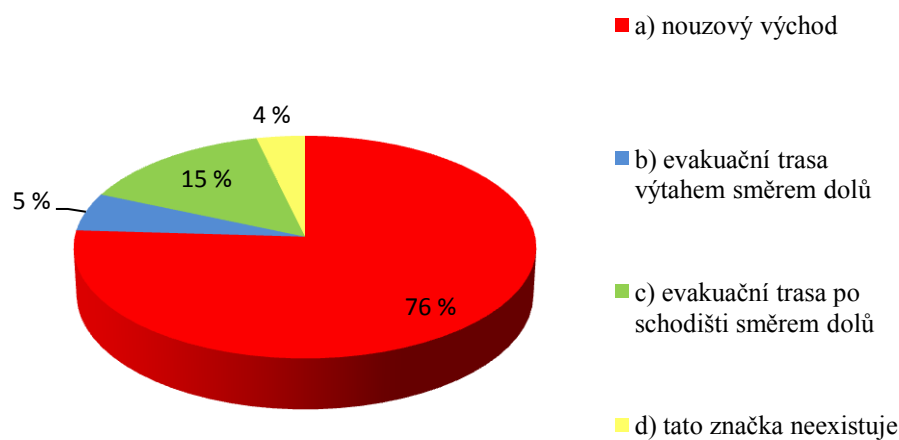
Obrázek 37 Zásady chování při požáru (graf 36 k otázce 14)

Graf 36 zobrazuje znalost chování personálu škol při požáru. Z celkového počtu 108 dotazovaných (100 %) vybral možnost *a) rozsvítit světla, otevřít všechna okna* 1 z respondentů (1 %). 13 dotazovaný (12 %) označilo odpověď *b) nedržet se při zemi a co nejrychleji utéct*, 6 dotazovaných (6 %) vybralo možnost *c) odpojit plyn, elektřinu a schovat se*. Správnou odpověď tedy možnost *d) pohybovat se při zemi, chránit dýchací cesty* označilo 88 respondentů (81 %).

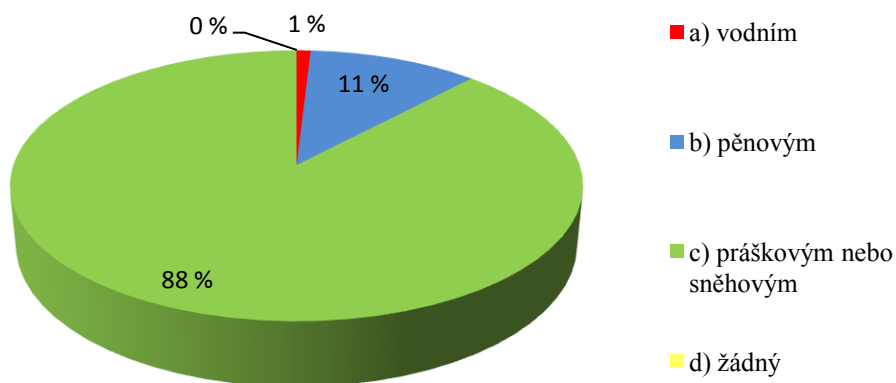
Obrázek 38 Bezpečnostní značka – evakuační výtah (graf 37 k otázce 15)

Graf 37 znázorňuje znalost pedagogů bezpečnostní značky - evakuační výtah. Z celkového počtu 108 pedagogů (100 %) vybralo správnou možnost tedy možnost *a) evakuační výtah* 35 respondentů (32 %). Možnost *b) požární výtah* vybralo 28 respondentů (26 %). Možnost *c) zákaz používání výtahu při požáru* označilo 28 respondentů (26 %). Pouze 17 respondentů (16%) vybralo možnost *d) tato značka neexistuje*.

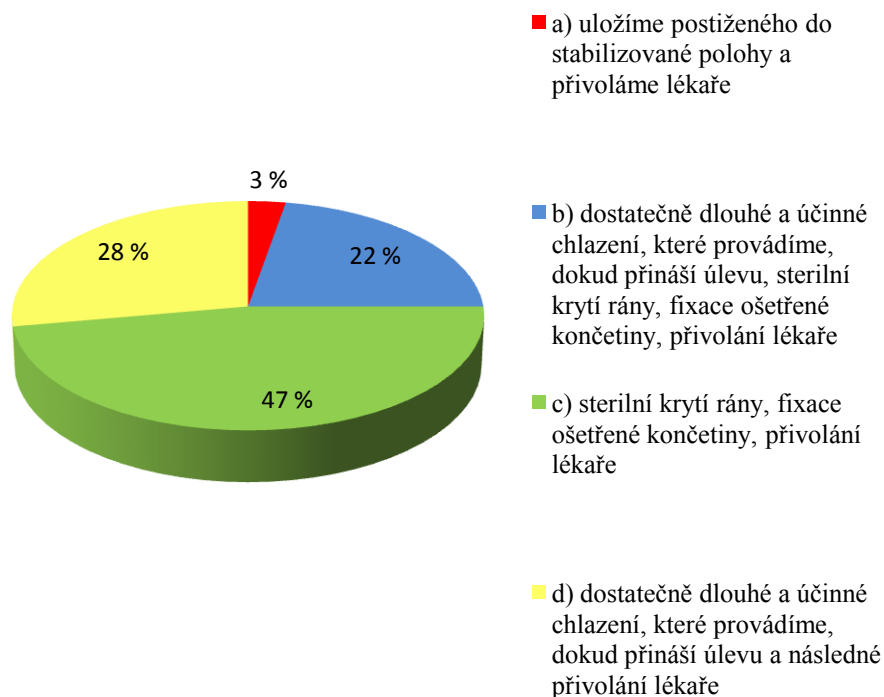
Obrázek 39 Bezpečnostní značka - nouzový východ (graf 38 k otázce 16)

Graf 37 znázorňuje znalost pedagogického personálu bezpečnostní značky - nouzový východ. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) vybralo správnou možnost tedy možnost *a) nouzový východ* 82 respondentů (76 %). Možnost *b) evakuační trasa výtahem směrem dolů* vybralo 6 respondentů (5 %). Možnost *c) evakuační trasa po schodišti směrem dolů* požáru označilo 16 respondentů (15 %). Pouze 4 respondenti (4 %) vybrali možnost *d) tato značka neexistuje*.

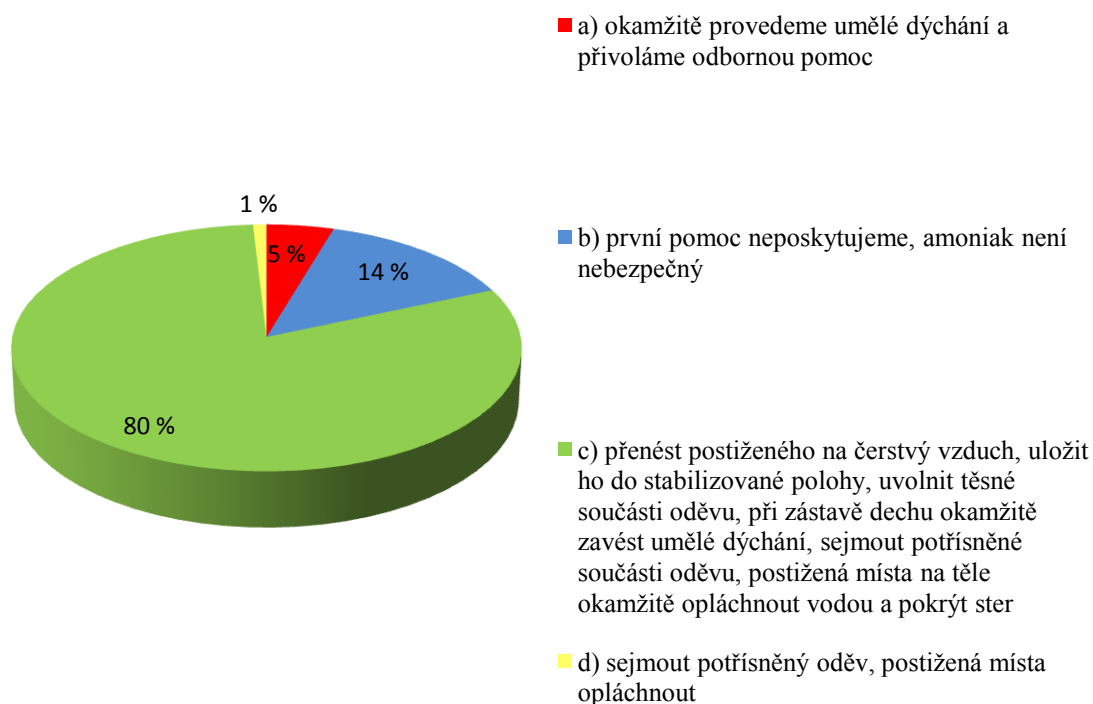
Obrázek 40 Hasicí přístroj používaný na požár zařízení připojených k elektrickému proudu (graf 39 k otázce 17)

Graf 39 informuje o znalosti respondentů o hasicím přístroji, kterým lze hasit požár zařízení připojených k elektrickému proudu. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) vybral možnost *a) vodním* 1 respondent (1 %). Druhou nejčastěji vybíranou možností u 12 respondentů (11 %) byla odpověď *b) pěnový*. Nejčastěji volenou a taky správnou odpověď se stala možnost *c) práškovým nebo sněhovým*, tu vybralo 95 respondentů (88 %). Možnost *d) žádným* neoznačil ani jeden z respondentů (0 %).

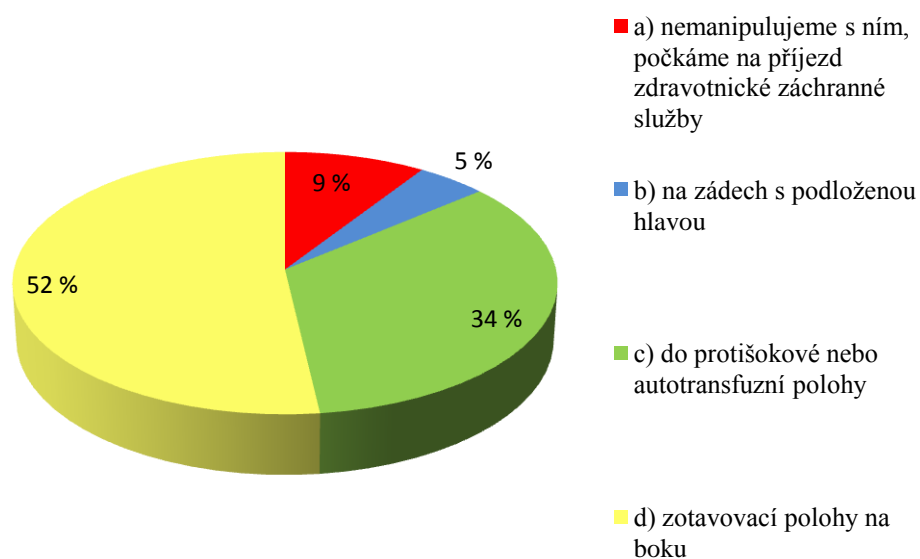
Obrázek 41 Poskytnutí první pomoci při popáleninách (graf 40 k otázce 18)

Graf 40 nám ukazuje, zda je pedagogický personál schopen poskytnout první pomoc při popáleninách. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) odpověď *a) uložíme postiženého do stabilizované polohy a přivoláme lékaře*, vybrali 3 respondenti (3%). Správná odpověď *b) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu, sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře* vybralo pouze 24 respondentů (22 %). Nejvíce respondentů označilo odpověď *c) sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře*, kterou označilo 51 respondentů (47 %). Odpověď *d) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu a následné přivolání lékaře* vybralo 30 respondentů (28 %).

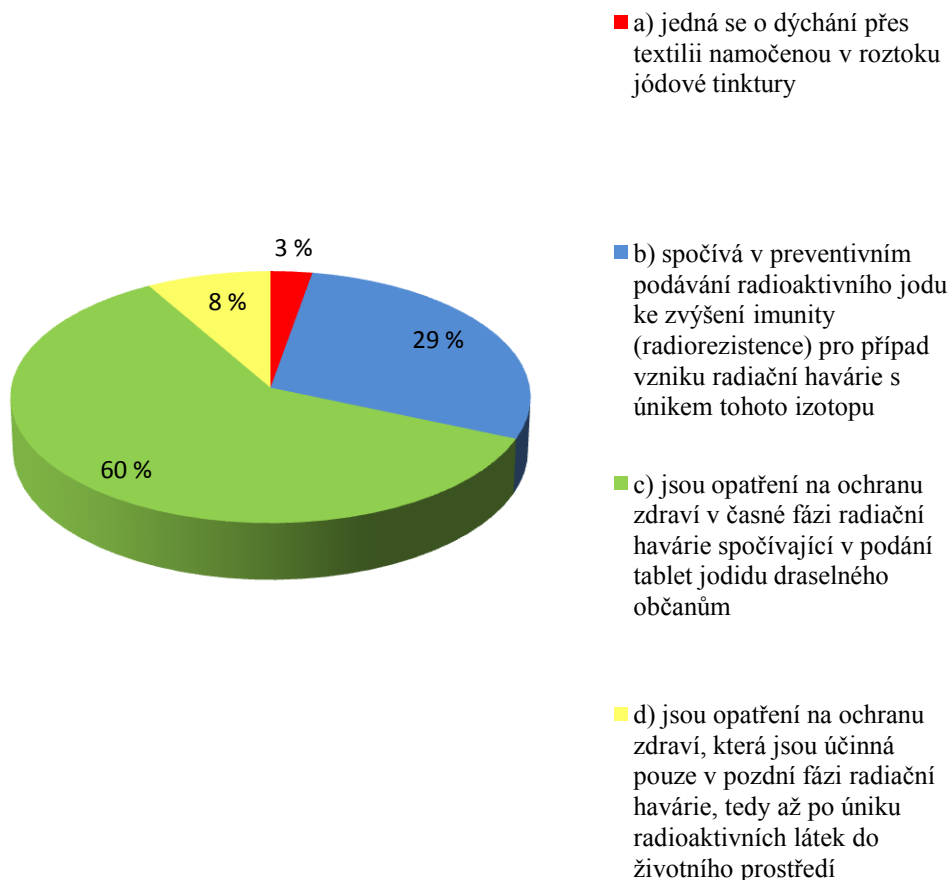
Obrázek 42 Poskytnutí první pomoci při nadýchání se amoniaku (graf 41 k otázce 19)

Graf 41 nám ukazuje, zda je pedagogický personál schopen poskytnout první pomoc při nadýchání se amoniaku. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) odpověď *a) okamžitě provedeme umělé dýchání a přivoláme odbornou pomoc*, vybralo 5 respondentů (5 %). Odpověď *b) první pomoc neposkytujeme, amoniak není nebezpečný*, vybralo 15 respondentů (14 %). Nejvíce respondentů a to 87 (80 %) označilo správnou odpověď *c) přenést postiženého na čerstvý vzduch, uložit ho do stabilizované polohy, uvolnit těsné součásti oděvu, při zástavě dechu okamžitě zavést umělé dýchání, sejmout potřísněné součásti oděvu, postižená místa na těle okamžitě opláchnout vodou a pokrýt sterilním obvazem, omrzlá místa na těle netřít*. Odpověď *d) sejmout potřísněný oděv, postižená místa opláchnout*, vybral pouze 1 respondent (1 %).

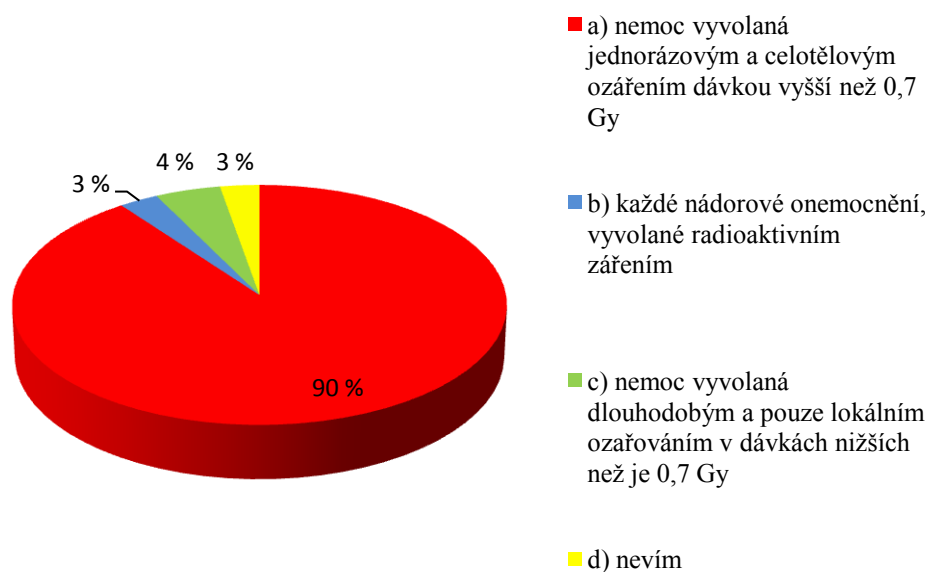
Obrázek 43 Poskytnutí první pomoci u bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi (graf 42 k otázce 20)

Graf 43 nám zobrazuje odpovědi na otázku, jak ukládáme bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) odpověď *a) nemanipulujeme s ním, počkáme na příjezd zdravotnické záchranné služby*, vybralo 10 respondentů (9 %). Odpověď *b) na zádech s podloženou hlavou* vybralo pouze 5 respondentů (5 %). 37 respondentů (34 %) označilo odpověď *c) do protišokové nebo autotransfuzní polohy*. Správnou odpověď *d) zotavovací polohy na boku* vybralo 56 respondentů (52 %).

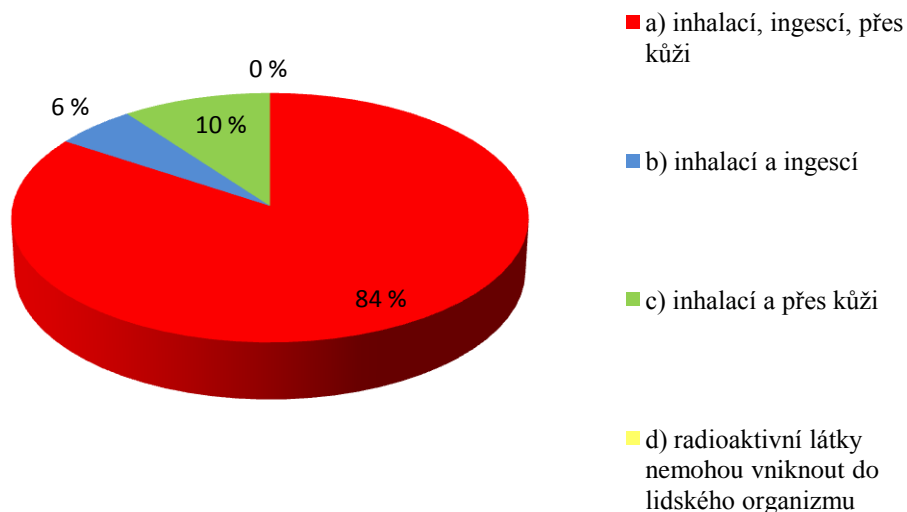
Obrázek 44 Jódová profylaxe (graf 43 k otázce 21)

Graf 43 pojednává o jódové profylaxi. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) možnost *a) jedná se o dýchání přes textilii namočenou v roztoku jódové tinktury* vybrali 3 respondentů (3 %), možnost *b) spočívá v preventivním podávání radioaktivního jodu ke zvýšení imunity (radiorezistence) pro případ vzniku radiační havárie s únikem tohoto izotopu* vybralo 31 respondentů (29 %), možnost *c) jsou opatření na ochranu zdraví v časně fázi radiační havárie spočívající v podání tablet jodidu draselného občanům* vybralo 65 respondentů (60 %) a správnou možnost *d) jsou opatření na ochranu zdraví, která jsou účinná pouze v pozdní fázi radiační havárie, tedy až po úniku radioaktivních látek do životního prostředí* vybralo pouze 9 respondentů (8 %).

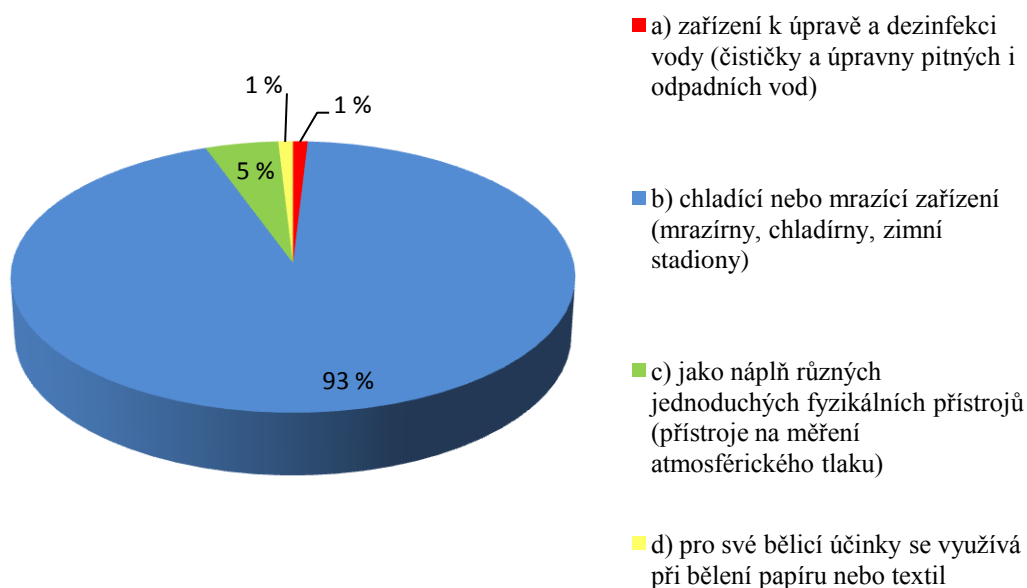
Obrázek 45 Akutní nemoc z ozáření (graf 44 k otázce 22)

Graf 44 pojednává o akutní nemoci z ozáření. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) správnou odpověď, tedy odpověď *a) nemoc vyvolaná jednorázovým a celotělovým ozářením dávkou vyšší než 0,7 Gy* vybralo 97 respondentů (90 %). Odpověď *b) každé nádorové onemocnění, vyvolané radioaktivním zářením*, vybrali 3 respondenti (3 %). Odpověď *c) nemoc vyvolaná dlouhodobým a pouze lokálním ozařováním v dávkách nižších než je 0,7 Gy* vybralo 5 respondentů (4 %). Odpověď *d) nevím*, vybrali pouze 3 respondenti (3 %).

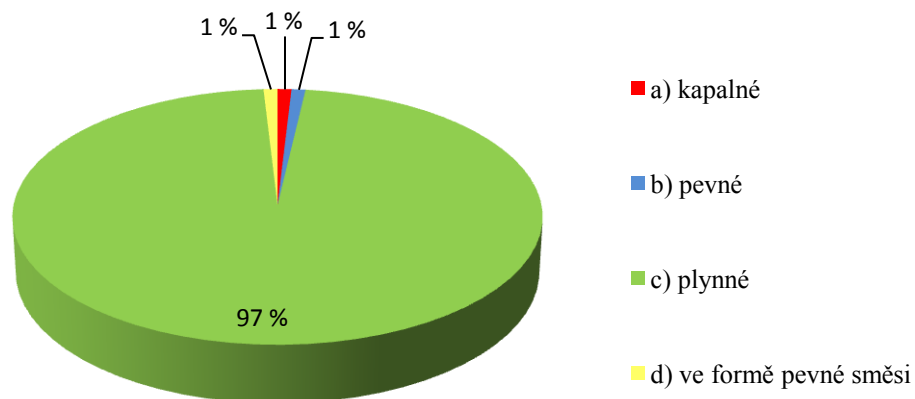
Obrázek 46 Způsob vniknutí radioaktivní látky do organismu (graf 45 k otázce 23)

Graf 43 nám zobrazuje odpovědi na otázku, jakým způsobem mohou vniknout radioaktivní látky do organismu. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) správnou odpověď *a) inhalací, ingescí, přes kůži*, vybralo 91 respondentů (84 %). Odpověď *b) inhalací a ingescí* vybralo pouze 6 respondentů (6 %). 11 respondentů (10 %) označilo odpověď *c) inhalací a přes kůži*. Odpověď *d) radioaktivní látky nemohou vniknout do lidského organismu*, nevybral ani jeden z respondentů.

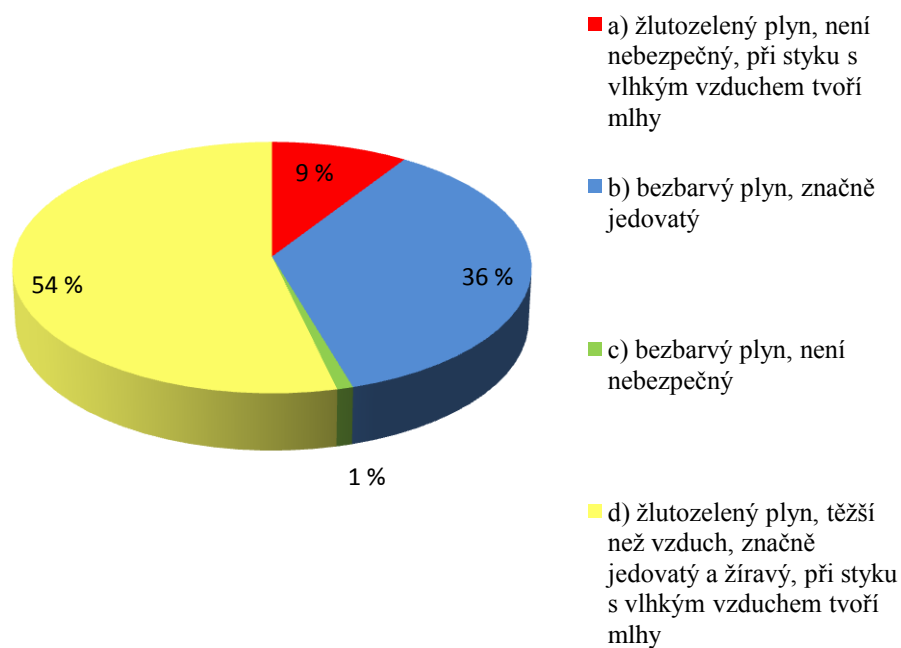
Obrázek 47 Použití amoniaku (graf 46 k otázce 24)

Graf 46 představuje informovanost pedagogického personálu o amoniaku a jeho použití. Z celkového počtu 108 dotazovaných (100 %) označili odpověď *a) zařízení k úpravě a dezinfekci vody (čističky a úpravny pitných i odpadních vod)* pouze 1 respondent (1 %). Správná odpověď byla označena 101 respondenty (93 %) a to možnost *b) chladicí nebo mrazicí zařízení (mrazírny, chladírny, zimní stadiony)*. 5 dotazovaných (5 %) zvolilo odpověď *c) jako náplň různých jednoduchých fyzikálních přístrojů (přístroje na měření atmosférického tlaku)*. Možnost *d) pro své bělicí účinky se využívá při bělení papíru nebo textil* vybral pouze 1 dotazovaný (1 %).

Obrázek 48 Nejvíce nebezpečné skupenství látek pro lidský organismus (graf 47 k otázce 25)

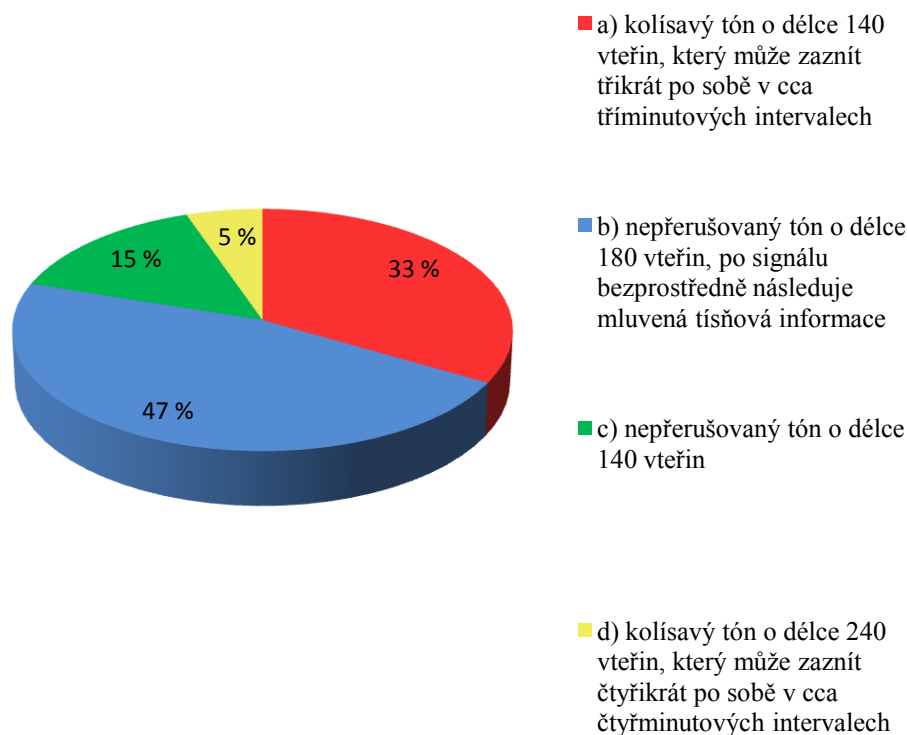
Graf 47 nám zobrazuje odpovědi na otázku, jaké skupenství látek představuje největší nebezpečí pro lidský organismus v případě jejich úniku. Z celkového počtu 108 respondentů (100 %) možnost *a) kapalné* a možnost *b) pevné* vybral vždy 1 respondent (1 %). Správnou odpověď *c) plynné* vybralo 105 respondentů (97 %). Pouze 1 respondent (1 %) označil poslední variantu *d) ve formě pevné směsi*.

Obrázek 49 Vlastnosti chloru (graf 48 k otázce 26)

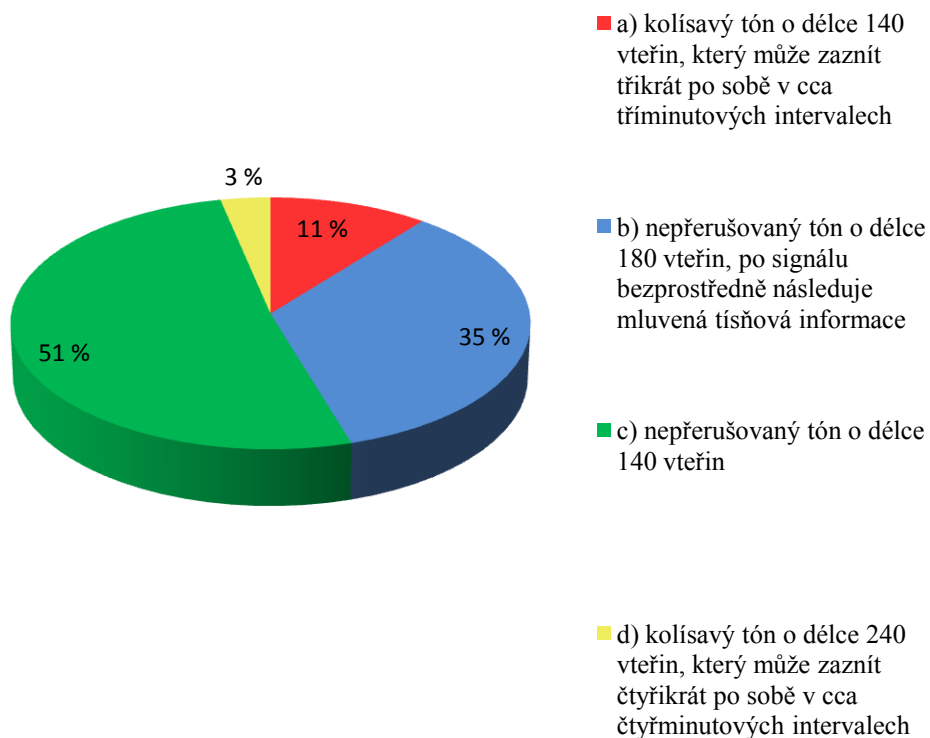
Graf 48 představuje informovanost pedagogického personálu o chloru a jeho vlastnostech. Z celkového počtu 108 dotazovaných (100 %) označilo odpověď *a) žlutozelený plyn, není nebezpečný, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy* 10 respondentů (9 %). Možnost *b) bezbarvý plyn, značně jedovatý* vybralo 39 dotazovaných (36 %). Pouze 1 respondent (1 %) zvolil odpověď *c) bezbarvý plyn, není nebezpečný*. Správnou možnost *d) žlutozelený plyn, těžší než vzduch, značně jedovatý a žíravý, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy*, vybralo 58 respondentů (54 %).

3.1.3 Výsledky dotazníkového šetření u žáků a studentů škol

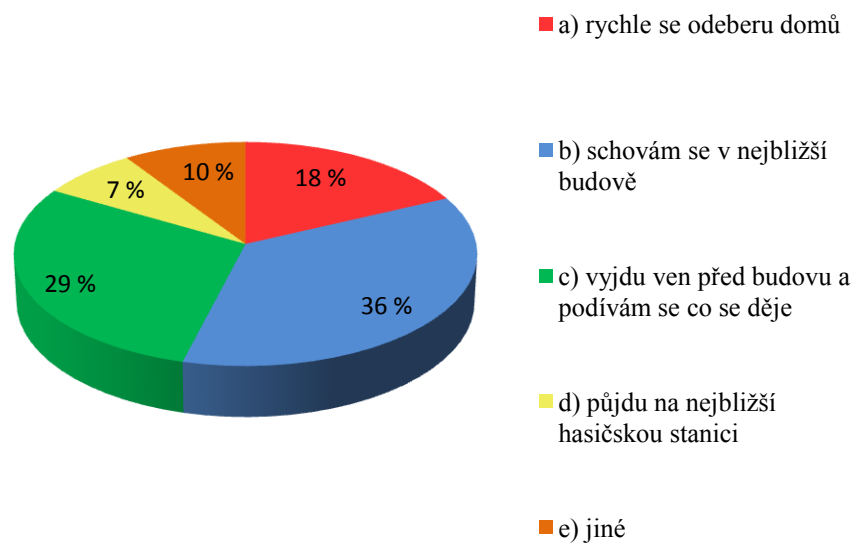
Obrázek 50 Všeobecná výstraha pro varování obyvatelstva (graf 49 k otázce 1)

Graf 33 poukazuje na informovanost žáků a studentů škol v oblasti ochrany obyvatelstva v tomto případě konkrétně na všeobecnou výstrahu. Z celkového počtu 150 žáků a studentů (100 %) vybralo správnou odpověď tedy odpověď *a) kolísavý tón sirény trvající 140 sekund, který může zaznít třikrát po sobě v cca třiminutových intervalech* 50 dotazovaných (33 %). Odpověď *b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace*, vybralo 70 respondentů (47 %). Možnost *c) nepřerušovaný tón trvající 140 sekund* označilo 22 respondentů (15 %). Možnost *d) nepřerušovaný tón trvající 410 sekund kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech*, vybralo 8 respondentů (5 %).

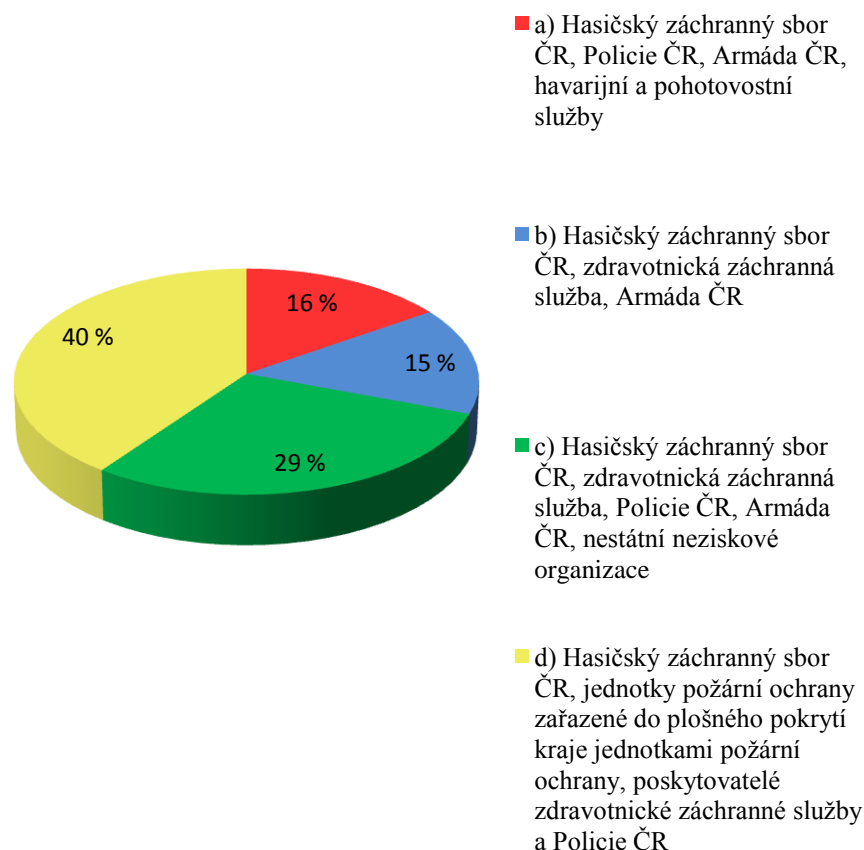
Obrázek 51 Akustická zkouška sirén (graf 50 k otázce 2)

Graf 50 zobrazuje informovanost žáků a studentů škol v oblasti ochrany obyvatelstva, v tomto případě pojednává o akustické zkoušce sirén. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) vybralo 16 respondentů (11 %) možnost *a) kolísavý tón o délce 140 vteřin, který může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech*. 52 respondentů (35 %) označilo odpověď *b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace*. Správnou odpověď označilo 77 respondentů (51 %) tedy možnost *c) nepřerušovaný tón o délce 140 vteřin*. Možnost *d) v kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech*, označilo pouze 5 respondentů (3 %).

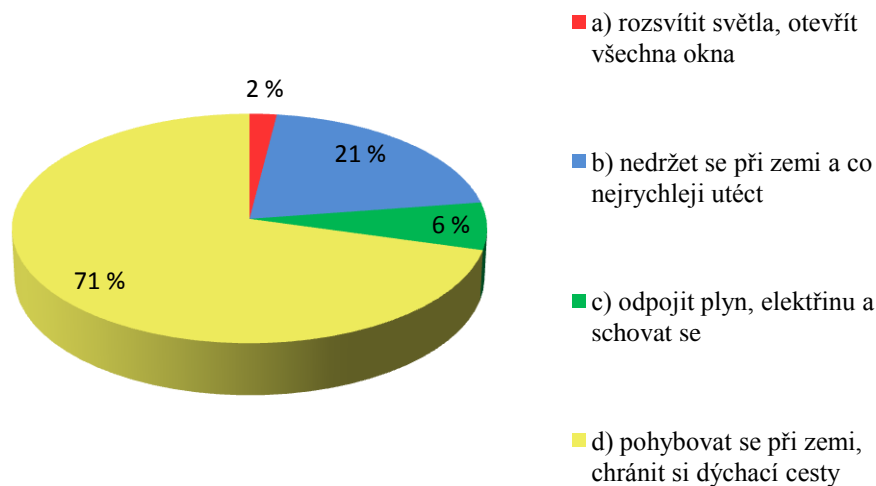
Obrázek 52 Zásady chování při zaznění varovného signálu Všeobecná výstraha (graf 51 k otázce 3)

Graf 51 zobrazuje odpověď na otázku, co uděláte v případě zaznění varovného signálu Všeobecná výstraha. Z celkového počtu 150 dotazovaných (100 %) vybralo možnost *a) rychle se odeberu domů* 27 respondentů (18 %). 54 dotazovaný (36 %) označil správnou odpověď *b) schovám se v nejbližší budově*. Možnost *c) vyjdu ven před budovu a podívám se, co se děje* vybralo 44 respondentů (29 %). Možnost *d) půjdu na nejbližší hasičskou stanici*, vybralo 11 respondentů (7 %). Poslední variantu *e) jiné* označilo 14 žáků a studentů škol (10 %).

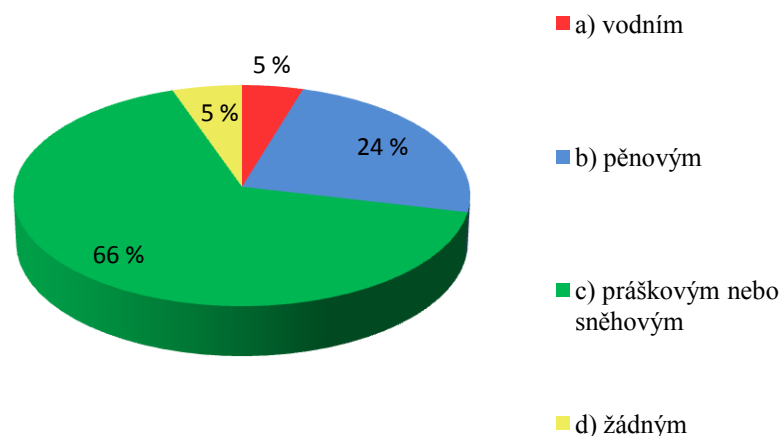
Obrázek 53 Základní složky IZS (graf 51 k otázce 4)

Graf 35 poukazuje na znalost žáků a studentů škol v oblasti ochrany obyvatelstva, konkrétně znalost základních složek IZS. Z celkového počtu 150 dotazovaných (100 %) vybralo možnost *a) Hasičský záchranný sbor ČR, Policie ČR, Armáda ČR, havarijní a pohotovostní služby* 23 respondentů (16 %). Opět 23 dotazovaný (15 %) označilo odpověď *b) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotní záchranná služba, Armáda ČR*, 44 dotazovaných (29 %) vybralo možnost *c) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotní záchranná služba, Policie ČR, Armáda ČR, nestátní neziskové organizace*. Správnou odpověď tedy možnost *d) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie* označilo 60 respondentů (40 %).

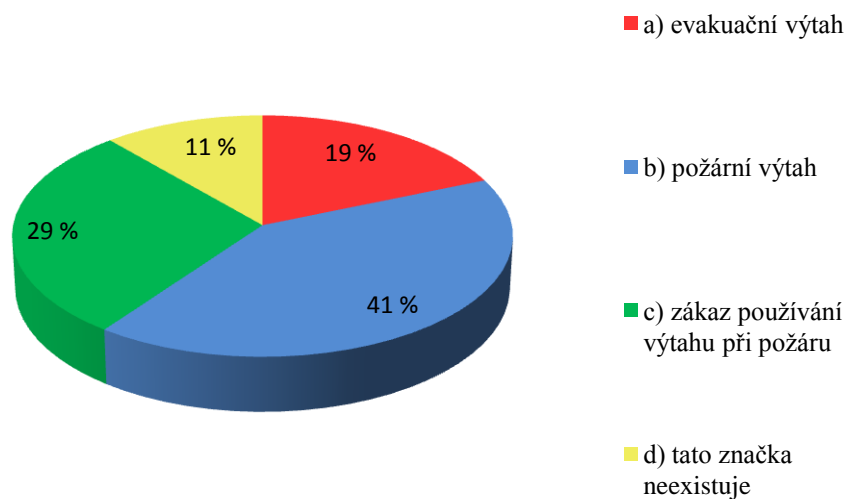
Obrázek 54 Zásady chování při požáru (graf 53 k otázce 5)

Graf 53 zobrazuje znalost chování žáků a studentů škol při požáru. Z celkového počtu 150 dotazovaných (100 %) vybrali možnost *a) rozsvítit světla, otevřít všechna okna* 3 respondenti (2 %). 31 dotazovaný (21 %) označilo odpověď *b) nedržet se při zemi a co nejrychleji utéct*, 10 dotazovaných (6 %) vybralo možnost *c) odpojit plyn, elektřinu a schovat se*. Správnou odpověď tedy možnost *d) pohybovat se při zemi, chránit dýchací cesty* označilo 106 respondentů (71 %).

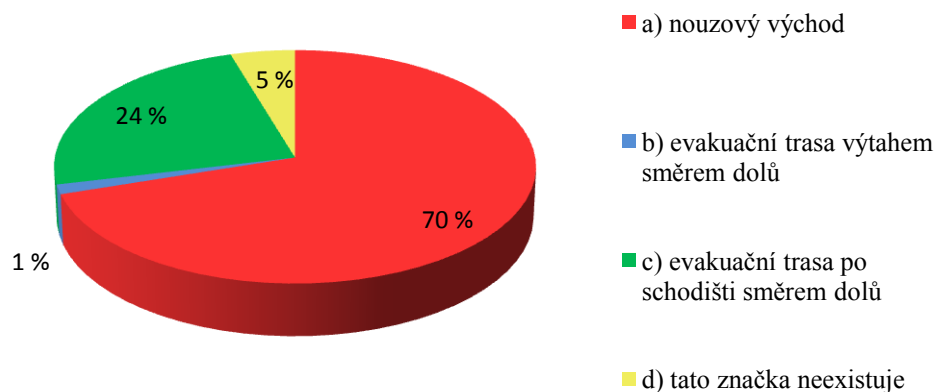
Obrázek 55 Hasicí přístroj používaný na požár zařízení připojených k elektrickému proudu (graf 54 k otázce 6)

Graf 55 informuje o znalosti respondentů o hasicím přístroji, kterým lze hasit požár zařízení připojených k elektrickému proudu. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) vybralo možnost *a) vodním* 7 respondentů (5 %). Druhou nejčastěji vybranou možností u 36 respondentů (24 %) byla odpověď *b) pěnový*. Nejčastěji volenou a taky správnou odpověď se stala možnost *c) práškovým nebo sněhovým*, tu vybralo 99 respondentů (66 %). Možnost *d) žádným* označilo 7 respondentů (5 %).

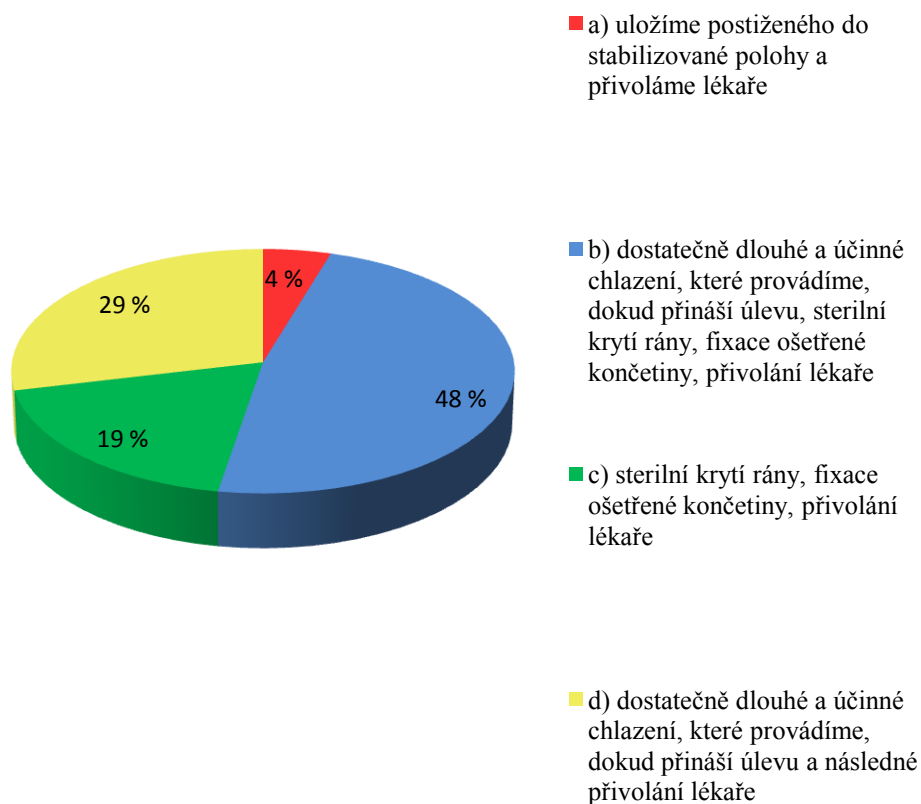
Obrázek 56 Bezpečnostní značka – evakuační výtah (graf 55 k otázce 7)

Graf 55 znázorňuje znalost žáků a studentů škol bezpečnostní značky evakuační výtah. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) vybralo správnou možnost tedy možnost *a) evakuační výtah* 28 respondentů (19 %). Možnost *b) požární výtah* vybralo 62 respondentů (41 %). Možnost *c) zákaz používání výtahu při požáru* označilo 43 respondentů (29 %). Pouze 17 respondentů (11%) vybralo možnost *d) tato značka neexistuje*.

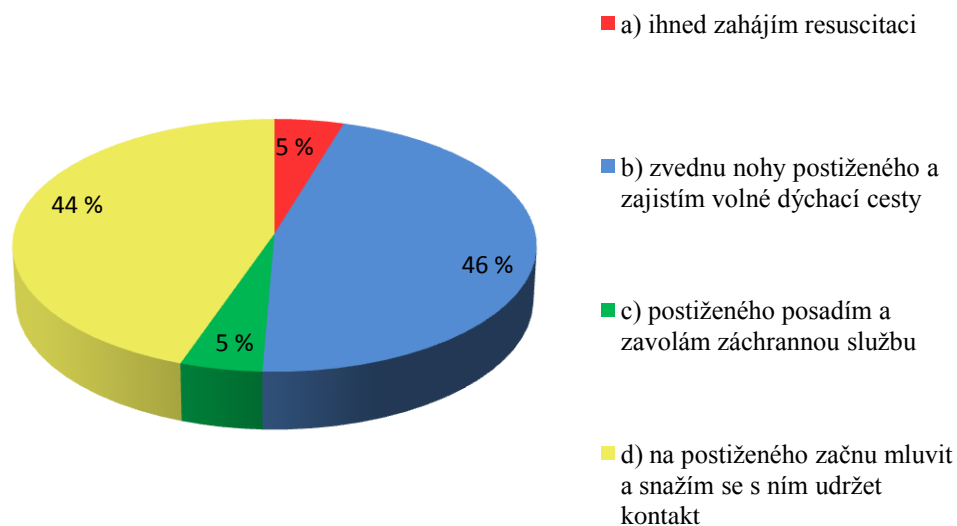
Obrázek 57 Bezpečnostní značka - nouzový východ (graf 56 k otázce 8)

Graf 56 znázorňuje znalost žáků a studentů škol bezpečnostní značky nouzový východ. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) vybralo správnou možnost tedy možnost *a) nouzový východ* 105 respondentů (70 %). Možnost *b) evakuační trasa výtahem směrem dolů* vybrali pouze 2 respondenti (1 %). Možnost *c) evakuační trasa po schodišti směrem dolů* požáru označilo 36 respondentů (24 %), a 7 respondentů (5 %) vybralo možnost *d) tato značka neexistuje*.

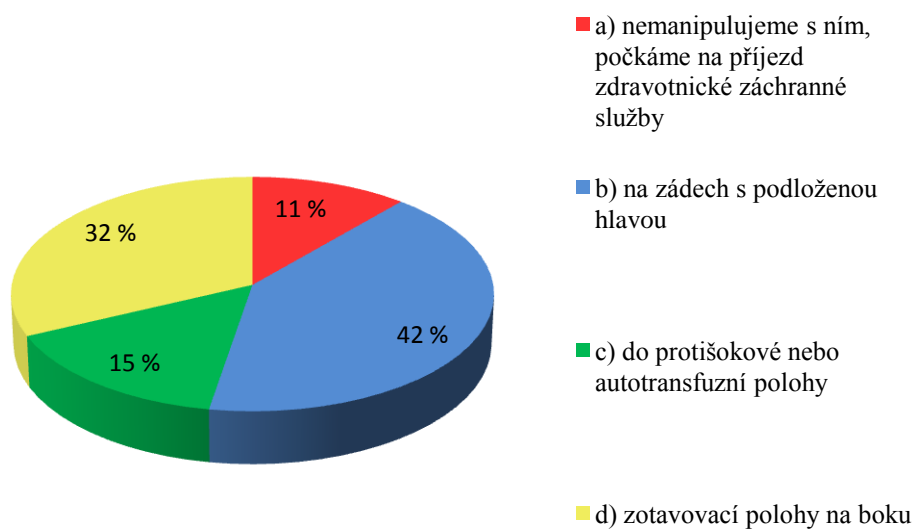
Obrázek 58 Poskytnutí první pomoci při popáleninách (graf 57 k otázce 9)

Graf 57 nám ukazuje, zda jsou žáci a studenti škol schopni poskytnout první pomoc při popáleninách. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) odpověď *a) uložíme postiženého do stabilizované polohy a přivoláme lékaře*, vybralo 7 respondentů (4 %). Správnou odpověď *b) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu, sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře* vybralo 72 respondentů (48 %). Možnost *c) sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře*, označilo 28 respondentů (19 %). Odpověď *d) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu a následné přivolání lékaře* vybralo 43 respondentů (29 %).

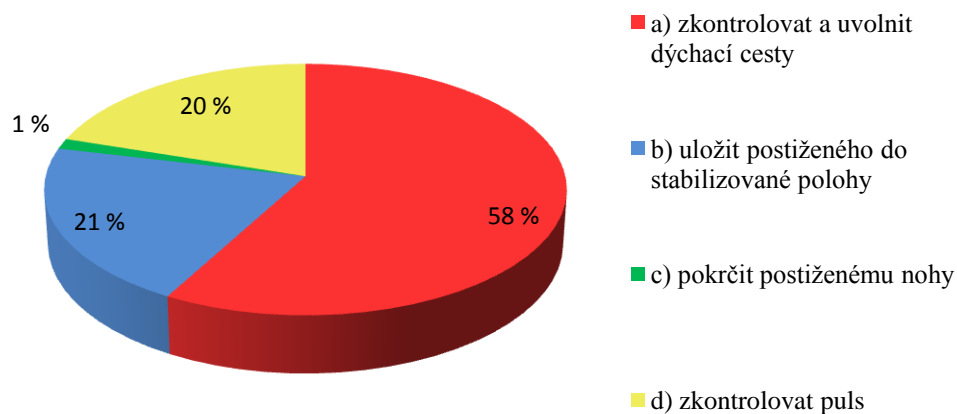
Obrázek 59 Poskytnutí první pomoci při ztrátě vědomí (graf 58 k otázce 10)

Graf 58 zobrazuje odpověď na otázku, jak se zachováte při kolapsovém stavu, kdy postižený upadne a ztrácí vědomí, z celkového počtu 150 žáků a studentů (100 %) označilo 7 respondentů (7 %) možnost *a) ihned zahájím resuscitaci*. Správnou možnost *b) zvednu nohy postiženého a zajistím volné dýchací cesty*, označilo 69 respondentů (46 %), možnost *c) postiženého posadím a zavolám záchrannou službu*, označilo pouze 7 respondentů (5 %). Možnost *d) na postiženého začnu mluvit a snažím se s ním udržet kontakt*, označilo 67 respondentů (44 %).

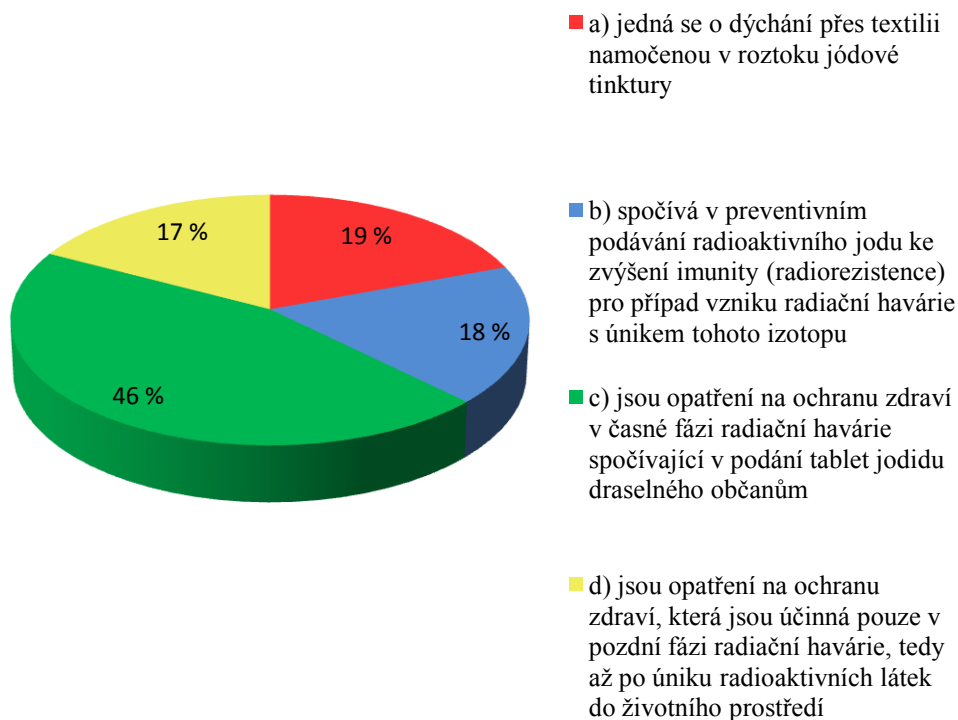
Obrázek 60 Poskytnutí první pomoci u bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi (graf 59 k otázce 11)

Graf 43 nám zobrazuje odpovědi na otázku, jak ukládáme bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) odpověď *a) nemanipulujeme s ním, počkáme na příjezd zdravotnické záchranné služby*, vybralo 17 respondentů (11 %). Odpověď *b) na zádech s podloženou hlavou* vybralo pouze 62 respondentů (42 %). 23 respondentů (15 %) označilo odpověď *c) do protišokové nebo autotransfuzní polohy*. Správnou odpověď *d) zotavovací polohy na boku* vybralo 48 respondentů (32 %).

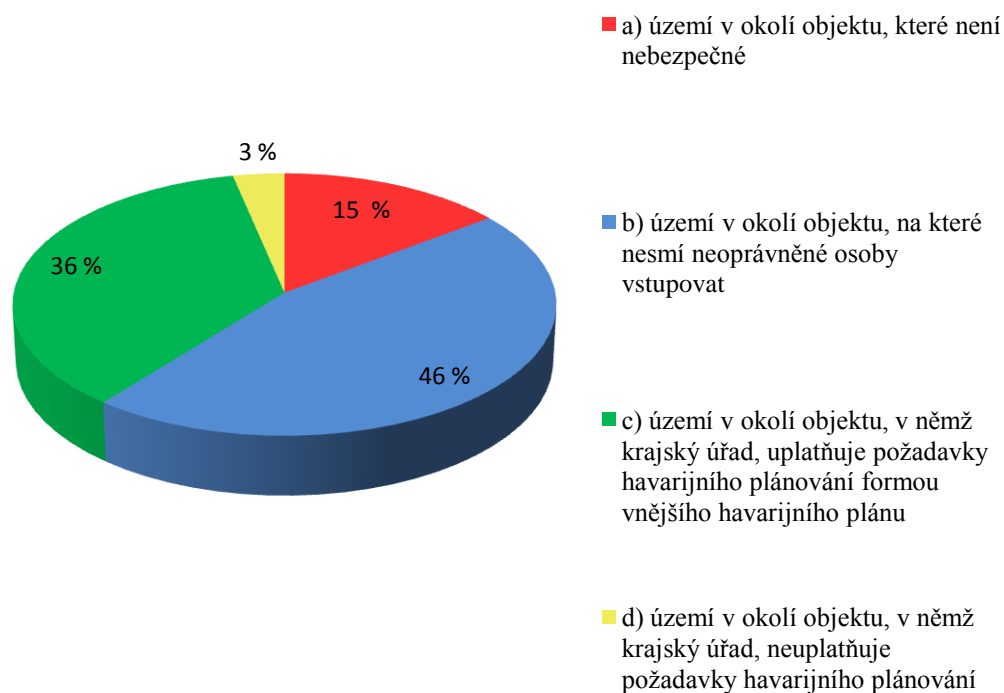
Obrázek 61 Úkoly před zahájením umělého dýchání (graf 60 k otázce 12)

Graf 60 nám zobrazuje odpovědi na otázku, co je bezpodmínečně nutné udělat před zahájením umělého dýchání. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) vybralo správnou odpověď *a) zkontrolovat a uvolnit dýchací cesty*, 87 respondentů (58 %). Odpověď *b) uložit postiženého do stabilizované polohy* vybralo 31 respondentů (21 %). 2 respondenti (1 %) označili odpověď *c) pokrčít postiženému nohy*. Možnost *d) zkontrolovat puls* vybralo 30 respondentů (20 %).

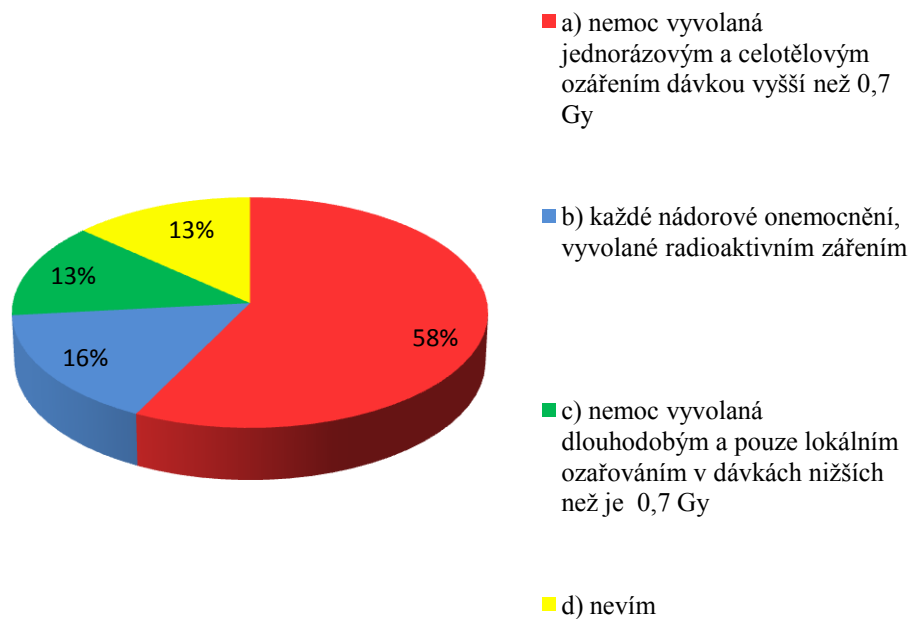
Obrázek 62 Jódová profylaxe (graf 61 k otázce 13)

Graf 43 pojednává o jódové profylaxi. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) možnost *a) jedná se o dýchání přes textilii namočenou v roztoku jódové tinktury* vybralo 29 respondentů (19 %), možnost *b) spočívá v preventivním podávání radioaktivního jodu ke zvýšení imunity (radiorezistence) pro případ vzniku radiační havárie s únikem tohoto izotopu* vybralo 27 respondentů (18 %), možnost *c) jsou opatření na ochranu zdraví v časně fázi radiační havárie spočívající v podání tablet jodidu draselného občanům* vybralo 68 respondentů (46 %) a správnou možnost *d) jsou opatření na ochranu zdraví, která jsou účinná pouze v pozdní fázi radiační havárie, tedy až po úniku radioaktivních látek do životního prostředí* vybralo jen 26 respondentů (17 %).

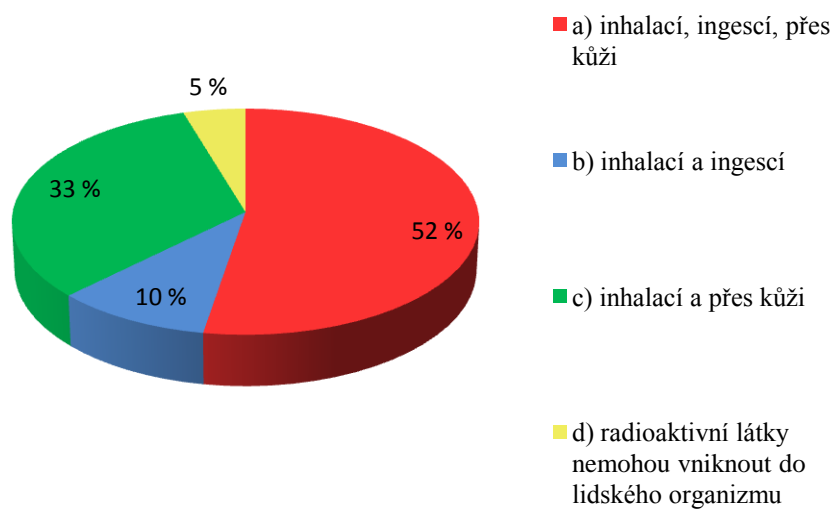
Obrázek 63 Zóna havarijního plánování jaderných elektráren (graf 62 k otázce 14)

Graf 62 nám zobrazuje odpovědi na otázku, co se rozumí pod pojmem zóna havarijního plánování jaderných elektráren. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) odpověď *a) území v okolí objektu, které není nebezpečné*, vybralo 22 respondentů (15 %). Odpověď *b) území v okolí objektu, na které nesmí neoprávněné osoby vstupovat*, vybralo 69 respondentů (46 %). Správnou odpověď tedy možnost *c) území v okolí objektu, v němž krajský úřad, uplatňuje požadavky havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu*, vybralo 54 respondentů (36 %). Odpověď *d) území v okolí objektu, v němž krajský úřad, neuplatňuje požadavky havarijního plánování*, vybralo 5 respondentů (3 %).

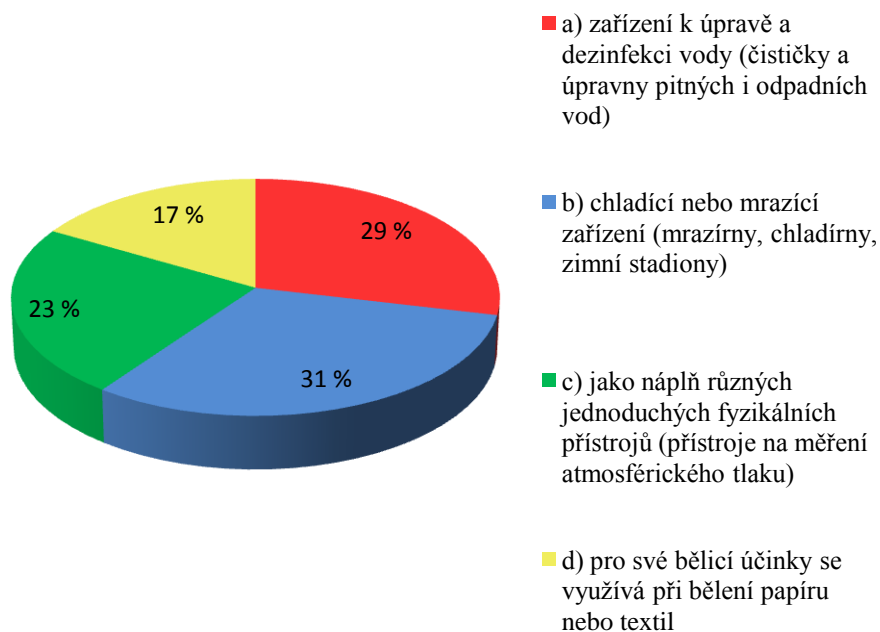
Obrázek 64 Akutní nemoc z ozáření (graf 63 k otázce 15)

Graf 63 znázorňuje odpověď na otázku co je to akutní nemoc z ozáření. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) vybralo správnou možnost *a) nemoc vyvolaná jednorázovým a celotělovým ozářením dávkou vyšší než 0,7 Gy* 86 respondentů (58 %). Možnost *b) každé nádorové onemocnění, vyvolané radioaktivním zářením* vybralo 24 respondentů (16 %). Možnost *c) nemoc vyvolaná dlouhodobým a pouze lokálním ozařováním v dávkách nižších než je 0,7 Gy* vybralo 20 respondentů (13 %). 20 respondentů (13%) vybralo poslední variantu *d) nevím*.

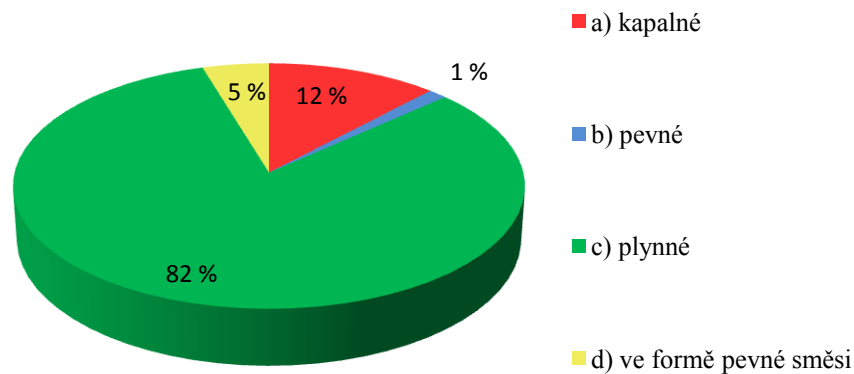
Obrázek 65 Způsob vniknutí radioaktivní látky do organismu (graf 64 k otázce 16)

Graf 64 nám zobrazuje odpovědi na otázku, jakým způsobem mohou vniknout radioaktivní látky do organismu. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) správnou odpověď *a) inhalací, ingescí, přes kůži*, vybralo 79 respondentů (52 %). Odpověď *b) inhalací a ingescí*, vybralo pouze 15 respondentů (10 %). 49 respondentů (33 %) označilo odpověď *c) inhalací a přes kůži*. Odpověď *d) radioaktivní látky nemohou vniknout do lidského organismu*, nevybralo 7 respondentů (5 %).

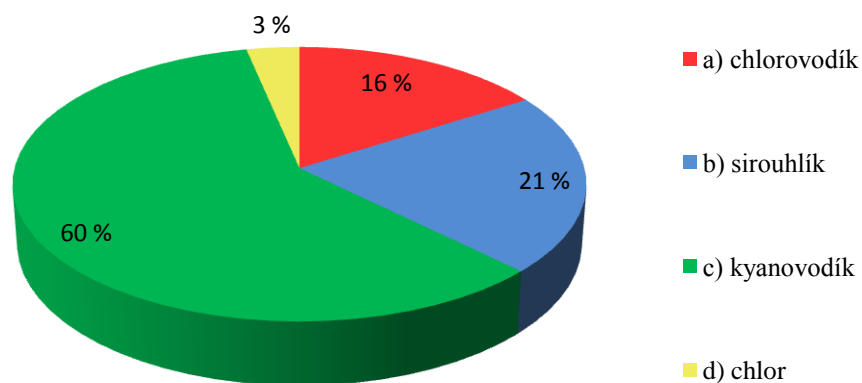
Obrázek 66 Použití amoniaku (graf 65 k otázce 17)

Graf 66 představuje informovanost žáků a studentů škol o amoniaku a jeho použití. Z celkového počtu 150 dotazovaných (100 %) označilo odpověď *a) zařízení k úpravě a dezinfekci vody (čističky a úpravny pitných i odpadních vod)* 43 respondentů (29 %). Správná odpověď označená 47 respondenty (31 %) byla možnost *b) chladicí nebo mrazicí zařízení (mrazírny, chladírny, zimní stadiony)*. 35 dotazovaných (23 %) zvolilo odpověď *c) jako náplň různých jednoduchých fyzikálních přístrojů (přístroje na měření atmosférického tlaku)*. Možnost *d) pro své bělicí účinky se využívá při bělení papíru nebo textil* vybralo pouze 25 dotazovaný (17 %).

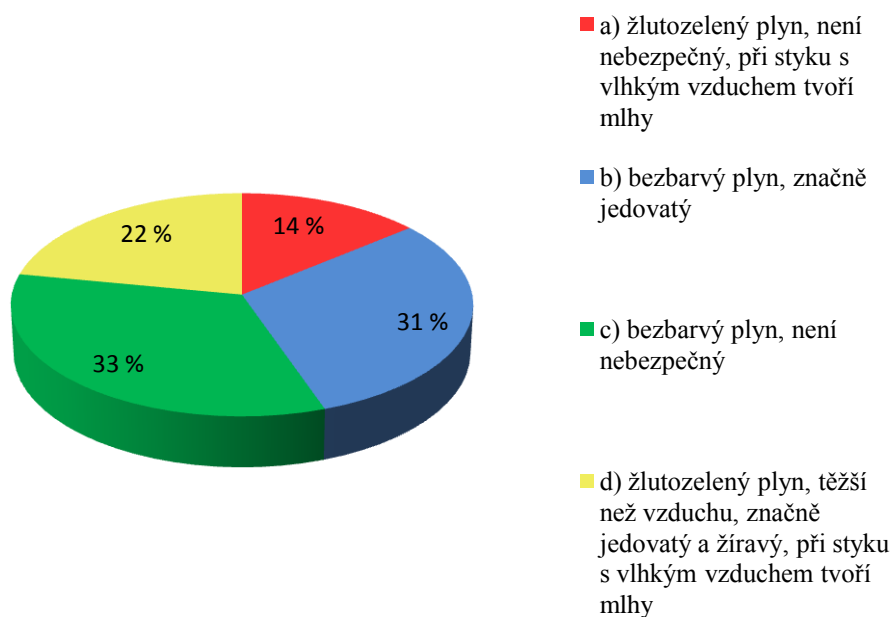
Obrázek 67 Nejvíce nebezpečné skupenství látek pro lidský organismus (graf 66 k otázce 18)

Graf 66 nám zobrazuje odpovědi na otázku, jaké skupenství látek představuje největší nebezpečí pro lidský organismus v případě jejich úniku. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) možnost *a) kapalné* vybralo 18 žáků a studentů škol (12 %). Možnost *b) pevné* vybrali 2 respondenti (1 %). Správnou odpověď *c) plynné* vybralo 123 respondentů (82 %). Jen 7 respondentů (5 %) označil poslední variantu *d) ve formě pevné směsi*.

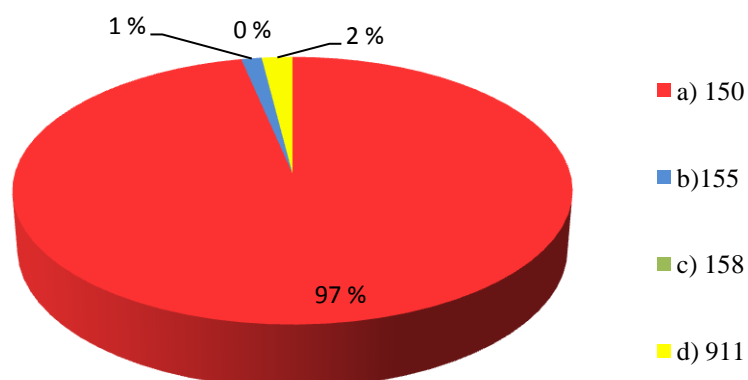
Obrázek 68 Která z látek zapáchá po hořkých mandlích (graf 67 k otázce 19)

Graf 67 zobrazuje odpověď na otázku, jaká nebezpečná látka zapáchá po hořkých mandlích. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) označilo možnost *a) chlorovodík* 24 respondentů (16 %). Možnost *b) sirouhlík* (21 %) označilo 32 respondentů. Správná možnost *c) kyanovodík* byla označena převážnou většinou respondentů a to 89 (60 %). Možnost *d) chlor* označilo pouze 5 respondentů (3 %).

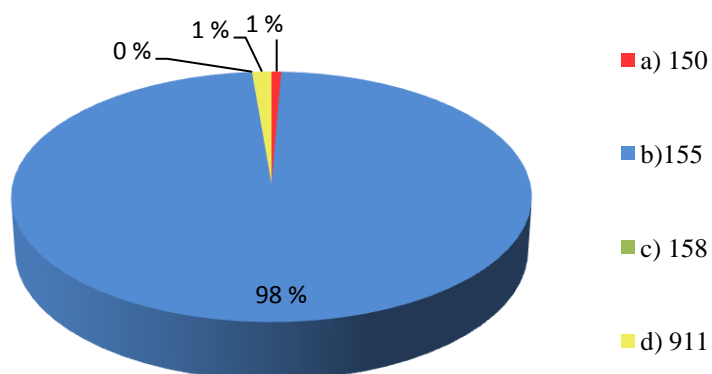
Obrázek 69 Vlastnosti chloru (graf 68 k otázce 20)

Graf 68 představuje informovanost žáků a studentů škol v oblasti chemie přímo znalost chloru. Z celkového počtu 150 dotazovaných (100 %) označilo odpověď *a) žlutozelený plyn, není nebezpečný, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy* 21 respondentů (14 %). Možnost *b) bezbarvý plyn, značně jedovatý* vybralo 46 dotazovaných (31 %). 50 respondentů (33 %) zvolilo odpověď *c) bezbarvý plyn, není nebezpečný*. Správnou možnost *d) žlutozelený plyn, těžší než vzduch, značně jedovatý a žíravý, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy*, vybralo 33 respondentů (22 %).

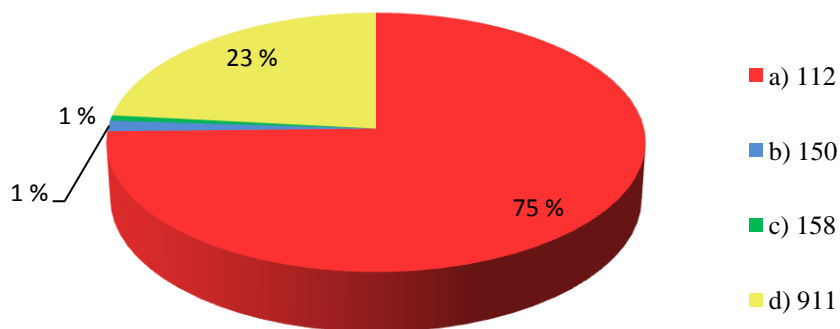
Obrázek 70 Telefonní číslo na Hasičskou záchrannou službu (*graf 69 k otázce 21*)

Graf 69 nám zobrazuje odpověď na otázku, na které telefonní číslo zavoláš, pokud uvidíš hořet byt v panelovém domě. Jak je z grafu patrné z celkového počtu 150 respondentů (100 %) označilo správnou odpověď *a) 150*, 145 respondentů (97 %). Možnost *b) 155* vybrali pouze 2 respondenti (1 %). Možnost *c) 158* nevybral žádný z respondentů (0 %) a možnost *d) 911* označili 3 respondenti (2 %).

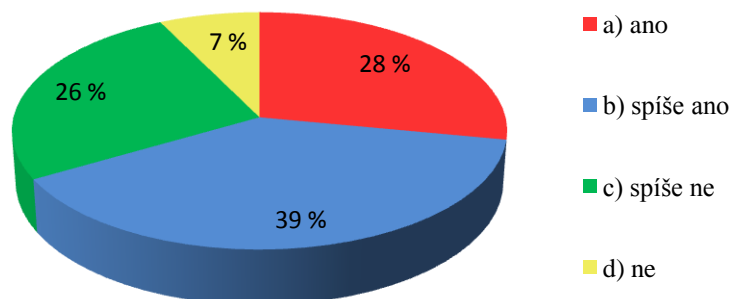
Obrázek 71 Telefonní číslo na zdravotnickou záchrannou službu (graf 70 k otázce 22)

Graf 70 nám zobrazuje odpověď na otázku, na které telefonní číslo zavoláš, najdeš – li zraněnou osobu. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) označil odpověď *a) 150*, pouze 1 respondent (1 %). Správnou možnost *b) 155* označilo 147 respondentů (98 %). Možnost *c) 158* nevybral žádný z respondentů (0 %) a možnost *d) 911* označili 2 respondenti (1 %).

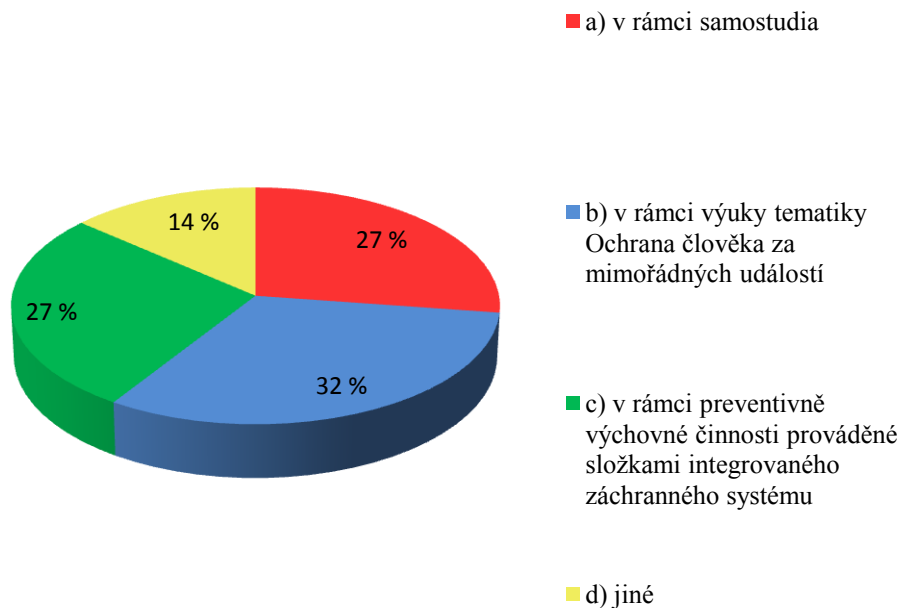
Obrázek 72 Telefonní číslo na Evropskou linku tísňového volání (graf 71 k otázce 23)

Graf 71 nám zobrazuje odpověď na otázku, jaké je telefonní číslo na Evropskou linku tísňového volání. Z celkového počtu 150 respondentů (100 %) označilo správnou odpověď *a) 112*, 112 respondentů (75 %). Možnost *b) 150* označili 2 respondenti (1 %). Možnost *c) 158* vybral pouze 1 respondent (1 %) a možnost *d) 911* označilo 35 respondentů (23 %).

Obrázek 73 Seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 72 k otázce 24)

Grafu 72 zobrazuje odpověď na otázku, zda byli žáci a studenti seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU, 42 dotazovaných z nich (28 %) označilo možnost *a) ano*. Možnost *b) spíše ano* označilo pouze 58 respondentů (39 %), možnost *c) spíše ne* zvolilo 39 respondentů (26 %) a možnost *d) ne* označilo 11 respondentů (7 %).

Obrázek 74 Způsob seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU (graf 73 k otázce 24. a)

Dle grafu 73 na otázku, jakým způsobem jsou žáci a studenti seznamováni s doporučeným chováním při vzniku MU z celkového počtu 150 respondentů (100 %) možnost *a) v rámci samostudia* označilo 30 respondentů (27 %). Možnost *b) v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí*, vybralo 35 respondentů (32 %). Variantu *c) v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami integrovaného záchranného systému*, vybralo 30 respondentů (27 %) a možnost *d) jiné* označilo 15 respondentů (14 %).

3.2 Statistické zpracování výsledků dotazníkového šetření v závislosti na druhu školy

K1 evakuace – K1.1 zpracování evakuačního plánu

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: **G = 2,188**

Kritická hodnota: $\chi(1 - \alpha)$; **df = 7,815**

Rozhodnutí:

Na hladině významnosti 5 %: přijímám nulovou hypotézu (H_0). Zpracování evakuačního plánu, **není závislé** na druhu školy.

K1 evakuace – K1.2 potřeba asistence při evakuaci

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: **G = 2,222**

Kritická hodnota: $\chi(1 - \alpha)$; **df = 7,815**

Rozhodnutí:

Na hladině významnosti 5 %: přijímám nulovou hypotézu (H_0). Potřeba asistence při evakuaci, **není závislá** na druhu školy.

K1 evakuace – K1.3 provádění nácviku evakuace

$$x^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: **G = 8,096**

Kritická hodnota $\chi(1-\alpha)$; df = 7,815

Rozhodnutí:

Na hladině významnosti 5 % přijímám alternativní hypotézu (H_a). Provádění nácviku evakuace **je závislý** na druhu školy.

K1 evakuace – K1.4 čas potřebný k evakuaci

$$x^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: **G = 0,139**

Kritická hodnota: $\chi(1 - \alpha)$; df = 7,815

Rozhodnutí:

Na hladině významnosti 5 % přijímám nulovou hypotézu (H₀). Čas potřebný k evakuaci, **není závislý** na druhu školy.

K2 informovanost pedagogů, žáků a studentů v oblasti MU

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: **G = 30**

Kritická hodnota: $\chi(1 - \alpha)$; **df = 7,815**

Rozhodnutí:

Na hladině významnosti 5 % přijímám alternativní hypotézu (Ha). Informovanost pedagogů, žáků a studentů, **je závislá** na druhu školy.

K3 proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: **G = 13,813**

Kritická hodnota: $\chi(1 - \alpha)$; **df = 7,815**

Rozhodnutí:

Na hladině významnosti 5 % přijímám alternativní hypotézu (Ha). Proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU, **je závislá** na druhu školy.

Tabulka 9 Přehled výsledků v závislosti na druhu školy

Kritérium		Číslo otázky/typ dotazníku	Testové kritérium	Kritická hodnota	Hypotéza
K1 evakuace	K1.1 zpracování evakuačního plánu	1/ředitel 1/pedagogové	2, 188	7, 815	H ₀
	K1.2 potřeba asistence při evakuaci	2/ředitel	2, 222	7, 815	H ₀
	K1.3 provádění nácvičku evakuace	3,9/ředitel 2,3/pedagogové	8, 096	7, 815	Ha
	K1.4 čas potřebný k evakuaci	4/ředitel	0,139	7, 815	H ₀
K2 informovanost		11 - 26/pedagogové 1-23/žáci a studenti	30	7, 815	Ha
K3 proškolení a seznamování		5,6,10 - 14/ředitel 4,6 - 8/pedagogové 24/žáci a studenti	13, 813	7, 815	Ha

4 DISKUZE

Vyhodnocení výsledků proběhlo na základě získaných informací z dotazníkového šetření, které bylo provedeno u ředitelů, pedagogů, žáků a studentů základních a středních škol. Diplomová práce se zabývala připraveností vybraných škol města České Budějovice na vznik mimořádné události.

Cílem diplomové práce bylo posoudit současný stav připravenosti vybraných základních a středních škol města České Budějovice na vznik mimořádné události a jejich případnou evakuaci. Ze zadaného cíle byla formulována výzkumná otázka práce, která zní „*Jaká je připravenost škol města České Budějovice na vznik mimořádné události?*“ Za účelem zodpovězení výzkumné otázky byla stanovena 4 kritéria (K1 evakuace, K1.1 zpracování evakuačního plánu, K1.2 potřeba asistence při evakuaci, K1.3 provádění nácviku evakuace, K1.4 čas potřebný k evakuaci, K2 informovanost pedagogů, žáků a studentů v oblasti MU a K3 proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU). Jednotlivé podkapitoly diskuze odpovídají posuzovaným kritériím.

4.1 Evakuace

Prvním stanoveným kritériem je K.1 evakuace. Toto kritérium bylo dále rozděleno na 4 podkritéria a to zpracování evakuačního plánu, potřeba asistence k evakuaci, provádění nácviku evakuace a čas potřebný k evakuaci.

4.1.1 Evakuační plán

Plán evakuace vychází z analýzy rizik daného území. Plánuje se pro (11):

- *„řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího, nebo zvláštního stupně poplachu, zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany (...),*
- *ze zón havarijního plánování jaderných zařízení, nebo pracovišť s velmi významnými zdroji ionizujícího záření (...),*

- *ze zón havarijního plánování objektů, nebo zařízení s nebezpečnými chemickými látkami, při hrozbě možného ozbrojeného konfliktu z území vyčleněného pro potřeby operační přípravy předpokládané bojové činnosti a dalších zájmových prostorů ozbrojených sil v souladu s potřebami zajištění obrany státu (...).*“

Plán evakuace jako součást **havarijního plánu kraje**, který je zpracováván dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů pro řešení MU, vyžadující vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu. Struktura havarijního plánu kraje je stanovena vyhláškou MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. Tento plán je členěn na tři části a to část *informační*, která definuje charakteristiku kraje, dále část *operativní*, která uvádí síly a prostředky a třetí částí jsou *druhy plánů konkrétních činností*, který definuje čtrnáct plánů, jako je plán varování, plán ukrytí obyvatelstva a právě plán evakuace obyvatelstva, který obsahuje (55):

- *zásady provádění evakuace,*
- *rozsah evakuačních opatření,*
- *zabezpečení evakuace,*
- *orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění a*
- *rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace obyvatelstva.*“

Evakuační plán jako součást vnějšího havarijního plánu. Tento typ plánu je zpracováván pro jaderné zařízení, nebo pracoviště IV. kategorie (§ 15, vyhlášky Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně, u kterého je stanovena zóna havarijního plánování, dále pro objekty a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie způsobené nebezpečnými chemickými látkami a přípravky. Tyto předem vytipované oblasti jsou označeny jako zóny havarijního plánování. Pro tyto zóny je nezbytné mít taktéž zpracovaný plán evakuace obyvatelstva. (55)

Evakuační plán jako součást vnitřního havarijního plánu. Vnitřní havarijní plán je základní dokument pro provozovatele, kterým stanovují postupy a opatření

k minimalizaci následků případné závažné havárie. Cílem zpracování vnitřního havarijního plánu, je zajištění připravenosti pracovníků a technických prostředků potřebných k řešení havárie a minimalizaci škod při vzniku havárie. Za zpracování je odpovědný dle zákona č. 18/1997 Sb., držitel povolení a dle zákona č. 224/2015 Sb., provozovatel rizikového objektu, nebo zařízení. (55)

Evakuační plán jako součást povodňového plánu se zpracovává v souladu se zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), definuje povodňové plány, které slouží pro zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací. (56)

První podkritérium je zpracování evakuačního plánu. Školy a školská zařízení mají na úseku zajišťování bezpečnosti a ochrany života a zdraví povinnost zpracovávat určitou dokumentaci, tato dokumentace se pro jednotlivé školy a školská zařízení neliší, s výjimkou zařazování činnosti podle míry požárního nebezpečí dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. (57)

Školy a školská zařízení řadíme do kategorie bez zvýšeného požárního nebezpečí. Existují ale výjimky a to pro zařízení, určených na základě kolaudačního rozhodnutí pro osoby se sníženou schopností pohybu (osoby sluchově nebo zrakově postižené, osoby s mentálním postižením, těhotné ženy), a také ve školských provozech o sedmi a více nadzemních podlažích nebo o čtyřech a více nadzemních podlažích, pokud tyto objekty nemají zřízené chráněné únikové cesty (vyplývá to z §4 odstavce 2 písmene h) zákona o požární ochraně. (57)

Požární evakuační plán se zpracovává pro objekty, které jsou složité pro případný zásah nebo pro objekty, kde se provozují činnosti s vysokým požárním nebezpečím. Evakuační plán je zpracováván pouze technikem požární ochrany nebo odborně způsobilou osobou. (57)

Každý zaměstnavatel by měl dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů stanovit nutná opatření a pokyny pro evakuaci zaměstnanců. Díky tomu je zpracováván Požární evakuační plán. (58) Požární evakuační plán je nutné rozpracovat dle výše uvedeného zákonu a dle vyhlášky MV

č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru vyhláška o požární prevenci. (59)

Plný počet ředitelů tedy 5 (100 %), tvrdí že mají zpracovaný celý plán evakuace, to samé tvrdí i 86 (80 %) pedagogů. Byla dosažena stanovená hranice úspěšnosti 80 %. Lze tedy říci, že z hlediska zpracování evakuačního plánu jsou školy na vznik mimořádné události připravené. Odpovědi ředitelů a pedagogů se neliší v závislosti na druhu školy (Tabulka 9).

4.1.2 Asistence při evakuaci

Druhým podkritériem je potřeba asistence školy při evakuaci. Dle odpovědí 5 ředitelů by 100 % těchto zařízení nepotřebovalo nebo spíše nepotřebovalo asistenci v případě evakuace. Byla dosažena hranice úspěšnosti 80 %, školy jsou schopny si evakuaci objektu zabezpečit pomocí vlastního personálu. Lze tedy říci, že v tomto ohledu jsou školy samostatné. Odpovědi ředitelů se neliší v závislosti na druhu školy (Tabulka 9). Předpokládaným důvodem pro soběstačnost zařízení v případě jejich evakuace je dána zkušeností s pravidelným prováděním evakuace (14 %), na základě zpracování požárního evakuačního plánu (29 %) a na základě skutečné realizované evakuace (57 %), (Obrázek 4, graf 3 k otázce 2. a).

4.1.3 Návik evakuace

Třetím podkritériem je návik evakuace. Dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů je zaměstnavatel povinen stanovit určitá opatření a pokyny pro evakuaci jeho zaměstnanců. (58)

V budovách a objektech se stěžejními podmínkami by se měl dle zákona 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů návik evakuace provádět 1x ročně.

Na otázku, zda školy provádí návik evakuace, odpověděli 3 ředitelé (60 %) že provádí, a to 1x ročně. 1 ředitel označil možnost - neprovádí, a 1 ředitel možnost jiné (20 %). 31 % pedagogů na stejnou otázku odpovědělo, že jejich škola

provádí nácvik evakuace 1x ročně a 14 % pak 2x ročně. 48 pedagogů (44 %) odpovědělo, že jejich škola nácvik evakuace vůbec neprovádí.

Podkritérium provádění nácviku evakuace byla také zařazena otázka, zda školy spolupracují se složkami IZS v případě provádění nácviku. Pouze 1 ředitel (20 %) odpověděl ano, 4 ředitelé odpověděli buďto ne nebo spíše ne (80 %). Stejná otázka byla také položena pedagogům. 59 pedagogů (55 %), označilo odpověď ano nebo spíše ano. 49 pedagogů (45 %) označilo buď odpověď ne, nebo spíše ne.

Dle stanovené hranice 80 % správných odpovědí nebylo kritérium K1.3 provádění nácviku evakuace splněno. Jak u ředitelů škol, tak u pedagogů se hranice úspěšnosti pohybovala maximálně u 60 % (Tabulka 10).

Odpovědi ředitelů a pedagogů se liší v závislosti na druhu školy (Tabulka 9).

4.1.4 Čas potřebný k evakuaci

Čtvrtým podkritériem je čas, který potřebují školy na evakuaci. Podle odpovědí 3 ředitelů, (60 %) by stačilo pouze 10 minut na evakuaci, 2 ředitelé (40 %) by potřebovalo 20 minut, což se domnívám, že je příliš dlouhá doba, například z hlediska požáru. Dle stanovené hranice 80 % správných odpovědí nebylo ani toto kritérium K1.4 čas potřebný k evakuaci splněno (Tabulka 10). Odpovědi ředitelů se neliší v závislosti na druhu školy (Tabulka 9).

4.2 Informovanost

Druhým a velmi důležitým kritériem byla informovanost, ta byla zjišťována jak u pedagogů, tak u žáků a studentů škol. Informovanost byla zjišťována v oblastech ochrany obyvatelstva, požární ochrany, první pomoci a úniku radioaktivních nebo chemických látek. Odpovědi pedagogů, žáků a studentů se liší v závislosti na druhu školy.

4.2.1 Informovanost pedagogů

Pro hodnocení dostatečné informovanosti pedagogů byla stanovena hranice 80% úspěšnosti správných odpovědí. Z tohoto důvodu, hodnotím informovanost pedagogů ve zkoumané problematice za nedostačující, neboť aritmetickým průměrem všech hodnocených odpovědí byla zjištěna 68 %. Výuka problematiky Ochrany člověka za mimořádných událostí na základních a středních školách vyžaduje dobře informované a připravené pedagogy. Z dotazníkového šetření spatřuji velký problém v informovanosti pedagogů, kteří by měli tuto problematiku dále vyučovat. Výsledky dotazníkového šetření realizovaného u pedagogů jsou hodnoceny níže.

První tři otázky byly zaměřené na znalost pedagogů v oblasti ochrany obyvatelstva. Na znalost varovného signálu Všeobecná výstraha správně odpovědělo pouze 46 % pedagogů. Čím se vyznačuje akustická zkouška sirén, vědělo 56 % pedagogů. Poslední otázkou v oblasti ochrany obyvatelstva byla znalost základních složek IZS, na tuto otázku odpovědělo správně 74 % dotazovaných. Oblast ochrany obyvatelstva hodnotím jako nedostačující, aritmetickým průměrem odpovědí byla zjištěna pouze 59% informovanost dotazovaných.

Druhou oblastí byla požární ochrana, ta obsahovala celkem 4 otázky, a to jaké zásady musíme dodržet, pokud se ocitnete uvnitř hořící budovy, na tuto otázku odpovědělo správně 81 % pedagogů. Dále následovaly dvě otázky na bezpečnosti značky evakuační výtah, kterou správně označilo 32 % respondentů a nouzový východ, správně označilo 76 % respondentů. Poslední otázkou v oblasti požární ochrany byla otázka, jakým z hasících přístrojů lze hasit požár zařízení připojených k elektrickému proudu, na tuto otázku odpovědělo správně 88 % pedagogů. Oblast požární ochrany také shledávám jako nedostačující, aritmetický průměr správných odpovědí vyšel na 69 %.

Další oblastí informovanosti byla první pomoci, ta obsahovala 3 otázky. Jak poskytnout první pomoc při popáleninách, na tuto otázku odpovědělo správně pouze 22 % pedagogů. Na otázku jak poskytnout první pomoc při nadýchání se amoniaku, odpovědělo správně 80 % respondentů. Poslední otázka v oblasti první pomoci zněla, jak ukládáme bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi. Na tuto otázku našlo správnou odpověď 52 % dotazovaných. Domnívám se, že alespoň základy

první pomoci by měli znát všichni pedagogové, přesto tuto oblast hodnotím jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je pouze 51 %.

Čtvrtou oblastí byly znalosti na úseku úniku radioaktivních látek. Tato oblast obsahovala 3 otázky, a to, co se rozumí jódomou profylaxí, na tuto otázku odpovědělo správně 60 % pedagogů. Na otázku, co je to akutní nemoc z ozáření odpovědělo správně 90 %. Poslední otázku, jakým způsobem mohou vniknout radioaktivní látky do organismu, správně označilo 84 % pedagogů. Tuto oblast také shledávám jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 78 %.

Pátou a poslední oblastí z hlediska informovanosti pedagogů byla znalost na úseku úniku chemických látek, ta obsahovala 3 otázky. Na otázku v jakém provozu se používá amoniak, odpovědělo správně 93 % pedagogů. Další otázka, jaké skupenství látek představuje největší nebezpečí pro lidský organismus, byla správně zodpovězena 97 % pedagogů. Poslední otázku, jakými vlastnostmi se vyznačuje chlor, správně označilo 54 % pedagogů. Jakou jedinou tuto oblast shledávám jako dostačující, aritmetický průměr správných odpovědí byl je 81 %.

4.2.2 Informovanost žáků a studentů

Stejně jak u pedagogů byla u žáků a studentů stanovena hranice 80% úspěšnosti správných odpovědí. Z toho důvodu, hodnotím informovanost žáků a studentů ve zkoumané problematice za nedostačující, aritmetickým průměrem všech hodnocených odpovědí byl zjištěn pouze na 53 %. Domnívám se, že tento výsledek se odráží od nedostatku pomůcek pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí a to hlavně pomůcek pro povodeň, unik nebezpečných látek, radiační havárie a pomůcky pro handicapované žáky a studenty v Braillově písmu, audiovizuální nahrávky ve znakové řeči. Informovanost žáků a studentů lze dále rozdělit stejně jako u pedagogů na několik podkapitol a to ochrana obyvatelstva, požární ochrana, první pomoc, únik radioaktivních a chemických látek a znalost telefonních čísel.

První čtyři otázky byly zaměřené na znalost žáků a studentů v oblasti ochrany obyvatelstva. Čím se vyznačuje Všeobecná výstraha, vědělo pouze 33 % žáků a studentů. Co dělat v případě zaznění této výstrahy vědělo jen 36 % žáků a

studentů. Na otázku, čím se vyznačuje akustická zkouška sirén, správně odpovědělo 51 % žáků a studentů. Poslední otázkou v oblasti ochrany obyvatelstva byli základní složky IZS, na tuto otázku odpovědělo správně 40 % dotazovaných. Oblast ochrany obyvatelstva hodnotím jako nedostačující, aritmetickým průměrem odpovědí byl zjištěna pouze na 40 %, a to je nejméně ze všech oblastí informovanosti.

Druhou oblastí byla požární ochrana, ta obsahovala celkem 4 otázky, a to jaké zásady musíme dodržet, pokud se ocitnete uvnitř hořící budovy, na tuto otázku odpovědělo správně 71 % žáků a studentů. Dále následovali dvě otázky na bezpečnosti značky evakuační výtah, a nouzový východ, správně odpovědělo 66 % a 19 % žáků a studentů. Poslední otázkou v oblasti požární ochrany byla otázka jakým, z hasících přístrojů lze hasit požár zařízení připojených k elektrickému proudu, na tuto otázku odpovědělo správně 70 % žáků a studentů. Oblast požární ochrany také shledávám jako nedostačující, aritmetický průměr správných odpovědí vyšel 57 %.

Další oblastí informovanosti byla oblast první pomoci. Jak poskytnout první pomoc při popáleninách, na tuto otázku odpovědělo správně pouze 48 % žáků a studentů. Na druhou otázku, jak se zachováme při kolapsovém stavu, kdy postižený upadne a ztrácí vědomí, odpovědělo správně 46 % žáků a studentů. Na otázku, jak ukládáme bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi, našlo správnou odpověď 32 % dotazovaných. Poslední otázkou v oblasti první pomoci, co je bezpodmínečně nutné udělat před zahájením umělého dýchání, správně značilo 58 % respondentů. Ačkoliv v dotazníku pro ředitele a pedagogy bylo zjištěno, že školy jsou vybavené pomůckami pro výuku první pomoci, znalost žáků tomu příliš neodpovídá. Tuto oblast tedy hodnotím jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je pouze 46 %.

Čtvrtou oblastí byly znalosti na úseku úniku radioaktivních látek. Tato oblast obsahovala čtyři otázky, a to, co se rozumí jódovou profylaxí, na tuto otázku odpovědělo správně 46 % žáků a studentů. Na otázku, co se rozumí pod pojmem zóna havarijního plánování jaderných elektráren, odpovědělo správně jen 36 % žáků a studentů. Co je to akutní nemoc z ozáření vědělo 58 % žáků a studentů. Poslední otázka v oblasti úniku radioaktivních látek, jakým způsobem mohou vzniknout radioaktivní látky do organismu,

byla správně označena 52 % žáků a studentů. Oblast úniku radioaktivních látek také shledávám jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 48 %.

Pátou oblastí z hlediska informovanosti žáků a studentů byla oblast úniku chemických látek. Na otázku, v jakém provozu se používá Amoniak, odpovědělo správně 31 % studentů. Další otázka, jaké skupenství látek představuje největší nebezpečí pro lidský organismus, byla správně zodpovězena 82 % žáků a studentů. Jaká nebezpečná látka zapáchá po hořkých mandlích, vědělo 60 % žáků a studentů. Poslední otázku, jakými vlastnostmi se vyznačuje chlor, správně označilo 22 % pedagogů. Stejně jako předchozí oblasti shledávám informovanost z hlediska úniku chemických látek za nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 49 %.

Poslední oblast se týká znalosti telefonních čísel HZS, ZZS a Evropské linky tísňového volání. Jedinou, tuto oblast hodnotím jako dostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 90 %.

4.3 Proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU

Posledním, tedy třetím kritériem bylo proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU. Zda jsou pedagogové, žáci a studenti proškolení a seznamováni s touto tematikou, bylo zjišťováno v dotazníku jak pro ředitele, pedagogy tak i žáky a studenty. Odpovědi ředitelů, pedagogů, žáků a studentů se neliší v závislosti na druhu školy (Tabulka 9). Dle stanovené hranice 80 % odpovědí nebylo ani toto kritérium K3 proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU splněno (Tabulka 10).

Všichni ředitelé tedy 5 (100 %), označili možnost, že pedagogové ale také žáci a studenti jsou seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU. U pedagogů, jednak v rámci samostudia (33 %) a především v rámci školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a požární ochraně prováděné zaměstnavatelem (67 %), (Obrázek 9, graf 8 k otázce 5. a). Žáci jsou seznamováni s touto tematikou v rámci výuky Ochrana člověka za mimořádných událostí (34 %) a v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami IZS (33 %), 33 % ředitelů označilo možnost jiné

(Obrázek 11, *graf 10 k otázce 6. a*). 100% ředitelů hodnotí znalost pedagogů v této oblasti za dostačující (Obrázek 12, *graf 11 k otázce 7*). U žáků a studentů se 80 % ředitelů domnívá, že jejich informovanost je dostačující, pouze 1 ředitel (20 %) si myslí, že jejich míra informovanosti je nedostatečná a že by jejich znalosti mohly být nadále rozšiřovány (Obrázek 13, *graf 12 k otázce 8*). Na otázku, zda škola spolupracuje se složkami IZS v případě výchovy a vzdělávání žáků a studentů (preventivně výchovná činnost) odpovědělo 60 % ředitelů ano nebo spíše ano. Dále odpovědělo jen 40 % ředitelů, že tyto složky spolupracují v případě výchovy a vzdělávání pedagogů. Do kritéria proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU, byla zahrnuta otázka, zda jsou na škole k dispozici pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí, jako jsou pomůcky pro požár, povodeň, první pomoc, únik nebezpečné látky, radiační havárie a pomůcky pro handicapované žáky a studenty v Braillově písmu, audiovizuální nahrávky ve znakové řeči tuto oblast hodnotím jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 40 %. Dle odpovědí ředitelů, mají školy pomůcky pro výuku v oblasti požáru a první pomoci. Pro zbylé oblasti, které byly výše uváděny, pomůcky na školách dle ředitelů nejsou. Poslední otázkou pro ředitele v tomto kritériu bylo, zda byli pedagogové speciálně proškoleni k výuce tematiky Ochrana člověka za MU odpověděli 4 ředitelé (80 %) spíše ano, pouze 1 ředitel (20 %) označil možnost spíše ne. Ředitelé také odpověděli, že školení probíhalo v tematických oblastech požár (43 %) a první pomoc (57 %) (Obrázek 19, *graf 18 k otázce 14. a*).

Stejná otázka jako u ředitelů, zda jsou žáci a studenti Vaší školy seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU, byla položena pedagogům. 100 pedagogů (92 %) označilo možnost ano nebo spíše ano, zbylí pedagogové (8 %) označilo možnost ne nebo spíše ne. Lze tedy říci, že odpovědi ředitelů a pedagogů se shodují a žáci a studenti jsou seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU. Tuto oblast hodnotím jako dostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 92 %. Pedagogové také odpověděli, že žáci a studenti jsou seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku MU v rámci samostudia (3 %), v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí (39 %), v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami IZS (38 %) a 22 % pedagogů označilo možnost

jiné (Obrázek 26, graf 25 k otázce 4. a). 68 % pedagogů se domnívá, že informovanost žáků a studentů a znalost doporučených způsobů chování při vzniku mimořádné události je dostačující, 39 % pedagogů si myslí že tato informovanost a znalost není dostačující (Obrázek 27, graf 26 k otázce 5). Další stejnou otázkou byla otázka, v jakém rozsahu je zajišťována výuka tematiky Ochrana člověka za MU. Správnou odpověď označilo pouze 33 % pedagogů. Odpovědi ředitelů a pedagogů se neshodují, většina pedagogů, 55 % odpověděla, že výuka Ochrana člověka za MU je zajišťována do 2 hodin za školní rok, tuto možnost ale neoznačil žádný z ředitelů. Lze tedy říci, že výuka tematiky Ochrana člověka za MU není na školách zajišťována v dostatečné míře. Tuto oblast hodnotím jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 33 %. I otázka zda jsou na škole k dispozici pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí, jako jsou pomůcky pro požár, povodeň, první pomoc, únik nebezpečné látky, radiální havárie a pomůcky pro handicapované žáky a studenty v Braillově písmu, audiovizuální nahrávky ve znakové řeči se také objevila v dotazníku pro ředitele, tuto oblast hodnotím jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 52 %. Dle odpovědí pedagogů, mají školy pomůcky většinou pro výuku v oblasti požáru a první pomoci. Pro zbylé oblasti, které byly výše uváděny, pomůcky na školách dle pedagogů spíše nejsou. Lze tedy říci, že odpovědi pedagogů se s odpověďmi ředitelů shodují. Poslední otázka pro pedagogy v tomto kritériu byla, zda byli proškoleni k výuce tematiky Ochrana člověka za MU odpovědělo ano nebo spíše ano 79 %, 21 % pedagogů odpovědělo ne nebo spíše ne. Lze říci, že s odpověďmi ředitelů se odpovědi pedagogů shodují, přesto tuto oblast hodnotím jako nedostačující, aritmetický průměr všech odpovědí je 79 %.

V dotazníku pro žáky a studenty byla ke kritériu K3 Proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU stanovena jedna otázka a to, zda byli žáci a studenti seznámeni s doporučenými způsoby chování při MU. Tato otázka byla jak v dotazníku pro ředitele, tak v dotazníku pro pedagogy. 67 % žáků a studentů odpovědělo ano nebo spíše ano, 33 % označilo odpověď ne nebo spíše ne. Dále žáci a studenti odpověděli, že s touto problematikou byli seznamováni v rámci samostudia (27 %), v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí (32 %), v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami IZS (27 %) a možnost jiné

označilo 14 % žáků a studentů (Obrázek 74, graf 73 k otázce 24. a). Tuto oblast hodnotím jako nedostačující, aritmetický průměr všech správných odpovědí je 67 %.

5 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit připravenost vybraných škol města České Budějovice na vznik mimořádné události. Pomocí výzkumné otázky jsem zhodnotila, jaká je připravenost vybraných škol města České Budějovice na MU. Z odpovědi na výzkumnou otázku se dozvíme, že připravenost škol s výjimkou kritérií K1.1 a K1.2 nebylo žádné kritérium splněno, jelikož nebyla splněna hranice 80 %.

Připravenost a informovanost ředitelů, pedagogů ale také žáků a studentů byly zjišťovány pomocí dotazníků s následným grafickým znázorněním a posouzením stanovených kritérií. Dále byly výsledky dotazníkového šetření statisticky zpracovány v závislosti na druhu školy. Připravenost školy v závislosti na jejím druhu se liší u kritérií K1.3 provádění nácviku evakuace, K2 informovanost a K3 proškolení a seznamování. Další kritéria se nelišili v závislosti na druhu školy

Výsledky z dotazníkového šetření mohou být dále použity pro další výzkum, jelikož se domnívám, že by se této problematice měla věnovat větší pozornost. Zejména je potřeba věnovat pozornost otázkám provádění nácviku evakuace, době potřebné k evakuaci, informovanosti pedagogů, žáků a studentů v oblasti MU, proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU.

Lze říci, že kritéria K1.1 zpracování evakuačního plánu a K1.2 potřeba asistence při evakuaci byla splněna, proto tato kritéria nebudou dále řešena. Výsledky dotazníkového šetření ukazují, že kritérium K1.3 provádění nácviku evakuace nebylo splněno, proto doporučuji pravidelný nácvik evakuace na školách s případnou spoluprací složek IZS. Kritérium K1.4 čas potřebný k evakuaci také nebylo splněno, proto navrhuji, pravidelné provádění evakuace na školách. Dále výsledky dotazníkového šetření ukazují, že úroveň základních znalostí jak u pedagogů, tak i žáků a studentů škol z oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí je poměrně nízká. Domnívám se, že tento stav je způsoben náplní výuky, je dávana prioritou jiným předmětům a vzdělávání v oblasti mimořádných událostí je opomíjeno. Možností, jak zlepšit znalosti pedagogů, žáků a studentů v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí, je rozšířit na školách výuku této problematiky a zvýšit přidělenou časovou dotaci předmětům, které zahrnují problematiku ochrany

obyvatelstva, požární ochrany, první pomoci a úniku nebezpečných radioaktivních a chemických látek. Doporučuji spolupráci mezi složkami IZS a školami a to jak při nácviku evakuace tak při proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU.

Zároveň by měl být kladen důraz na proškolení pedagogů, aby poznatky, které předávají žákům a studentům byly aktuální, jelikož kritérium K2 informovanost, se prokázalo jako nedostatečné. Dále by měly školy opatřit více pomůcek pro výuku této tematiky.

Domnívám se, že kritérium K3 proškolení a seznamování souvisí s kritériem K2 informovanost, proto jsou návrhy podobné, a to spolupráce se složkami IZS při proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU, pravidelné proškolení jak ředitelů, pedagogů tak i žáků a studentů, a začlenění tematiky Ochrana člověka za MU do školení v rámci BOZP a PO.

Shrnutí výsledků v závislosti na posuzovaném kritériu uvádím v Tabulce 10, kde je uvedena vždy dosažené procentuální hranice odpovědí, včetně informace o jakou otázku a druh dotazníku se jednalo, každé kritérium bylo následně zprůměrováno, neboť bylo posuzováno jako celek. Návrhy na zlepšení předkládám v Tabulce 11.

Tabulka 10 Vyhodnocení připravenosti škol

Číslo kritéria	Název kritéria	Typ dotazníku	Číslo otázky	Správnost odpovědí	Aritmetický průměr	
K1	evakuace	K1.1 zpracování evakuačního plánu	ředitel	1	100 %	98 %
			pedagogové	1	96 %	
		K1.2 potřeba asistence při evakuaci	ředitel	2	100 %	100 %
		K1.3 provádění nácviku evakuace	ředitel	3	60 %	45 %
				9	20 %	
			pedagogové	2	45 %	
		3		55 %		
K1.4 čas potřebný k evakuaci	ředitel	4	60 %	60 %		
K2	informovanost pedagogů, žáků a studentů v oblasti MU	pedagogové	11 - 26	68 %	61 %	
		žáci a studenti	1 - 23	53 %		
K3	proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU	ředitel	5	100 %	79 %	
			6	100 %		
			10	60 %		
			11	40 %		
			12	60 %		
			13	40 %		
			14	80 %		
		pedagogové	4	92 %		
			6	33 %		
			7	52 %		
			8	79 %		
		žáci a studenti	24	67 %		

Tabulka 11 Návrhy na zlepšení

Číslo kritéria	Název kritéria	Návrhy na zlepšení
K1 evakuace	K1.1 zpracování evakuačního plánu	byla splněna 80% hranice - nebude řešeno
	K1.2 potřeba asistence při evakuaci	byla splněna 80% hranice - nebude řešeno
	K1.3 provádění nácviku evakuace	pravidelné provádění nácviku evakuace a spolupráce se složkami IZS při tomto nácviku
	K1.4 čas potřebný k evakuaci	pravidelné provádění nácviku evakuace
K2 informovanost pedagogů, žáků a studentů v oblasti MU	<ul style="list-style-type: none"> • rozšířit na školách výuku problematiky Ochrana člověka za MU • zvýšit přidělenou časovou dotaci předmětům, které zahrnují problematiku ochrany obyvatelstva, požární ochrany, první pomoci a úniku nebezpečných radioaktivních a chemických látek • spolupráce mezi složkami IZS a školami při proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU ve vztahu k pedagogům i žákům a studentům • více pomůcek pro výuku tematiky Ochrana člověka za 	

	<p>MU zejména v chybějících tematických oblastech (problematika úniku nebezpečných látek, povodně</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoření pomůcek pro výuku tematiky Ochrana člověka za MU pro zdravotně postižené osoby tak, aby svým obsahem a formou odpovídaly jejich potřebám
<p>K3 proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce se složkami IZS při proškolení a seznamování s tematikou Ochrana člověka za MU, • pravidelné proškolení jak ředitelů, pedagogů tak i žáků a studentů • začlenění tematiky Ochrana člověka za MU do školení v rámci BOZP a PO

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY: Vyhledávání v předpisech ze Sbírky zákonů [online]. 2003 [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696/_s.155/699?docid=1985.
2. FIALA, Miloš a Josef VILÁŠEK. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. Karolinum, 2010. ISBN 97880-246-1856-2.
3. LINHART, Petr a Radim ROUDNÝ. *Ochrana obyvatelstva a terorismus: distanční opora*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009, ISBN 978-807-3951-658.
4. MIKA, Otakar. *Informovanost obyvatelstva a jeho připravenost na zvládání mimořádných událostí*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-111-6.
5. Česká republika. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění.
6. HRIVNÁK, Jan, Lenka BURDOVÁ a Lubomír, POLÍVKA. *Metody a nástroje řešení krizových situací: metody nástroje řízení bezpečnosti, základní údaje*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2009. ISBN 978-80-7251-304-8.
7. KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava: sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN 80-86634-70-1.
8. Česká republika. Zákon č. 240/2000 Sb., Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
9. Česká republika. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.
10. Česká republika. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
11. Česká republika. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů*. 2002.
12. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Civilní ochrana* [online]. 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/civilni-ochrana.aspx>.
13. ČESKOSLOVENSKÁ LIDOVÁ ARMÁDA. *Civilní obrana* [online]. [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://www.csla.cz/armada/ozbrojeneslozky/civilniobrana_1.htm.

14. ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Edice SPBI Spektrum. ISBN 978-80-7385-007-4.
15. LINHART, Petr. *Některé otázky ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2006. ISBN 80-704-0854-5.
16. DVORÁK, Josef a Ladislav SVRČINA. *Teorie a historie civilní ochrany*. 1. díl. Vyškov: Vysoká vojenská škola pozemního vojska, 1998. ISBN 80-723-1013-5.
17. Československá republika. Zákon č. 82/1935 Sb. o ochraně a obraně proti leteckým útokům. In: ASPI UX383. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/82-1935-pdf.aspx.
18. Česká republika. Zákon č. 193/1920 Sb., Branný zákon republiky Československé.
19. CHLÍBKOVÁ, Daniela a Ferdinand MAZAL. *Úvaha o vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva z pohledu nejen historického*. č. 1. Journal of Outdoor Activities. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem AK AM, 2008, ISSN: 1802-3908.
20. Česká republika. Zákon č. 184/1937 Sb., o branné výchově. In: *Sbírka zákonů č. 45/1937*.
21. POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna. [online]. 2009 [cit. 2015-09-29]. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1971fs/tisky/t0035_02.htm.
22. Česká republika. Zákon č. 92/1951 Sb., o branné výchově.
23. POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna. [online]. 2009 [cit. 2015-09-29]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1973/sb21-73.pdf>.
24. Česká republika. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a o změně dalších zákonů, v platném znění.
25. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Historie a současnost. [online]. 2014 [cit. 2015-12-19]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historie-a-soucasnost.aspx>.

26. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů č. j. 12 050/03-22 [online]. 2014 [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://www.hzs-kvk.cz/ks/ppl/oo/pokyn.doc>.
27. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Výchova a vzdělávání obyvatelstva: Výuka problematiky ochrany člověka za mimořádných událostí na školách – od historie k současnému stavu* [online]. 2013 cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historie-asoucasnost.aspx>.
28. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Bílá kniha – národní program rozvoje vzdělávání v České republice [online]. 2014 [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republiceformuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretnipodnety-k-praci-skol>.
29. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Rámcové vzdělávací programy [online]. [cit. 2016-01-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>.
30. Česká republika. Sbírka zákonů. č. 211/2010. Nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.
31. OBDRŽÁLEK, Zdeněk. *Škola, školský systém, ich organizácia a riadenie. 3. vyd.* Praha: Univerzita Komenského, 1999.
32. Česká republika. Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a o změně dalších zákonů, v platném znění.
33. MIKULKA, Bohdan, Štěpán MIKULKA a Miroslav PIŇOS. *Výchova dětí v oblasti požární ochrany* 1.yyd. Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR 2003. ISBN 80-86640-21-3.
34. Hasík.CZ [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.hasik.cz>.
35. Česká republika. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

36. Česká republika. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
37. MINISTERSTVO VNITRA. Výkladový slovník krizového řízení a obrany státu [online]. [cit. 2015-09-22]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/udalosti/slovník/slovicka/27_odbor_info.htm.
38. Citadela Bruntál, z.s. [online]. [cit. 2015-11-09]. Dostupné z [www: http://www.hasik.cz/citadela/](http://www.hasik.cz/citadela/).
39. MIKULKA Bohdan, Štěpán MIKULKA a Miroslav PIŇOS. *Výchova a prevence v oblasti požární ochrany*. Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR 2005. ISBN 80-86640-35-3.
40. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Ajaxův zápisník* [online] [cit. 2015-11-05]. Dostupné z [www: http://www.policie.cz/clanek/ajaxuv-zapisnik-660771.aspx](http://www.policie.cz/clanek/ajaxuv-zapisnik-660771.aspx).
41. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. *Výuka první pomoci dětí a mládeže* [online]. [cit. 2015-11-05]. Dostupné z [www: http://www.cervenyriz.eu/cz/ppdeti.aspx](http://www.cervenyriz.eu/cz/ppdeti.aspx).
42. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. *Soutěže Mladých zdravotníků* [online]. [cit. 2015-11-05]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/soutezehmz.aspx>.
43. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*, Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2008. Dostupné z [www: http://www.hzscr.cz/clanek/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2013-s-vyhledem-do-roku-2020-503181.aspx](http://www.hzscr.cz/clanek/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2013-s-vyhledem-do-roku-2020-503181.aspx).
44. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*, Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2013. Dostupné z [www: http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx](http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx).
45. MARTÍNEK Bohumír. *Důvěra a spolehlivost - základní podmínky informování veřejnosti*. Časopis 112. Praha. 2006
46. MINISTERSTVO VNITRA – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY. MARTÍNEK, Bohumír a Petr LINHART P. *Ochrana obyvatelstva, Modul E* [online]. 2006, Praha: MV – GR HZS

- ČR [cit. 2015-11-05]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/moduly-studijni-texty-k-problematice-bezpecnosti.aspx>.
47. HORÁK, Jan a Aleš KUDLÁK. *Nový pohled na příručky pro občany*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference Ochrana obyvatelstva 2008, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, ISBN: 978-80-7385-034-0
48. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele* [online]. 2015 [cit. 2015-12-05]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.
49. JIHOČESKÝ KRAJ. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2013/2014*. [online]. [cit. 2015-12-26]. Dostupný z: http://www.kraj-jihocesky.cz/281/koncepce_z_oblasti_vychovy_vzdelavani_a_sportu.htm.
50. SEZNAMŠKOLE.EU [online]. [cit. 2015-12-26]. Dostupný z: <http://www.seznamskole.eu/typ/zakladni-skola/?kraj=jihocesky&okres=ceske-budejovice>.
51. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. 2. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 978-80-7367-485-4.
52. SÝKOROVÁ, Květuše, Pavel SIMR a Jiří BARILLA. *Microsoft Excel 2013 Podrobná uživatelská příručka*. Brno: COMPUTER PRESS, 2013. ISBN 978-80-251-4114-4.
53. MANAGEMENT MANIA. *Paretovo pravidlo (Pravidlo 80/20)* [online]. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/paretovo-pravidlo>.
54. HENDL, Jan. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-123-9.
55. Česká republika. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů*. 2001.
56. Česká republika. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In: *Sbírka zákonů*. 1998.
57. Česká republika. Zákon č. 133/1985 Sb., České národní rady o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 1985.

58. Česká republika. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
59. Česká republika. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb. o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru. In: *Sbírka zákonů*. 2001.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Současný stav počtu škol, tříd a dětí, žáků a studentů na území ČR	36
Tabulka 2 Současný stav počtu škol, tříd a dětí, žáků a studentů na území Jihočeského kraje	37
Tabulka 3 Současný stav počtu škol, tříd a dětí, žáků a studentů na území Českých Budějovic	38
Tabulka 4 Kritéria pro hodnocení připravenosti škol	43
Tabulka 5 Základní školy vybrané náhodným výběrem.....	44
Tabulka 6 Střední školy vybrané náhodným výběrem	44
Tabulka 7 Pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za MU	63
Tabulka 8 Pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí.....	75
Tabulka 9 Přehled výsledků v závislosti na druhu školy	125
Tabulka 10 Vyhodnocení připravenosti škol	140
Tabulka 11 Návrhy na zlepšení	141

Seznam obrázků

Obrázek 1 Ochrana obyvatelstva	20
Obrázek 2 Evakuační plán	47
Obrázek 3 Asistence při evakuaci.....	48
Obrázek 4 Evakuace svépomocí	49
Obrázek 5 Provádění nácviku evakuace	50
Obrázek 6 Čas potřebný k evakuaci	51
Obrázek 7 Na základě čeho je daná délka potřebná k evakuaci	52
Obrázek 8 Seznamování pedagogického personálu s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	53

Obrázek 9 Způsob seznamování pedagogů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	54
Obrázek 10 Seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	55
Obrázek 11 Způsob seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	56
Obrázek 12 Dostačující informovanost personálu škol a znalost doporučených způsobů chování při vzniku MU	57
Obrázek 13 Dostačující informovanost žáků a studentů škol a znalost doporučených způsobů chování při vzniku MU	58
Obrázek 14 Spolupráce školy se složkami IZS při nácviku evakuace	59
Obrázek 15 Spolupráce se složkami IZS v případě výchovy a vzdělávání žáků a studentů	60
Obrázek 16 Spolupráce se složkami IZS v případě výchovy a vzdělávání pedagogů	61
Obrázek 17 Rozsah výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí	62
Obrázek 18 Proškolení pedagogů k výuce tematiky Ochrana člověka za MU	64
Obrázek 19 Tematická oblast školení pro pedagogy	65
Obrázek 20 Možnost proškolení pedagogů v oblasti Ochrana člověka za MU	66
Obrázek 21 Zájem o tematické oblasti	67
Obrázek 22 Evakuační plán	68
Obrázek 23 Nácvik evakuace	69
Obrázek 24 Spolupráce se složkami IZS při nácviku evakuace	70
Obrázek 25 Seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	71
Obrázek 26 Způsob seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	72
Obrázek 27 Dostačující informovanost a znalost žáků a studentů doporučených způsobů chování při vzniku MU	73
Obrázek 28 Rozsah výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí	74

Obrázek 29 Proškolení pedagogů k výuce tematiky Ochrana člověka za MU	76
Obrázek 30 Tematické oblasti školení.....	77
Obrázek 31 Forma školení na úseku ochrany obyvatelstva	78
Obrázek 32 Zájem pedagogů o proškolení v oblasti Ochrana člověka za MU.....	79
Obrázek 33 Zájem pedagogů o tematické oblasti školení.....	80
Obrázek 34 Všeobecná výstraha pro varování obyvatelstva	81
Obrázek 35 Akustická zkouška sirén.....	82
Obrázek 36 Základní složky IZS	83
Obrázek 37 Zásady chování při požáru	84
Obrázek 38 Bezpečnostní značka – evakuační výtah	85
Obrázek 39 Bezpečnostní značka - nouzový východ	86
Obrázek 40 Hasicí přístroj používaný na požár zařízení připojených k elektrickému proudu ..	87
Obrázek 41 Poskytnutí první pomoci při popáleninách.....	88
Obrázek 42 Poskytnutí první pomoci při nadýchání se amoniaku	89
Obrázek 43 Poskytnutí první pomoci u bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi	90
Obrázek 44 Jódová profylaxe	91
Obrázek 45 Akutní nemoc z ozáření.....	92
Obrázek 46 Způsob vniknutí radioaktivní látky do organismu	93
Obrázek 47 Použití amoniaku.....	94
Obrázek 48 Nejvíce nebezpečné skupenství látek pro lidský organismus.....	95
Obrázek 49 Vlastnosti chloru	96
Obrázek 50 Všeobecná výstraha pro varování obyvatelstva	97
Obrázek 51 Akustická zkouška sirén.....	98
Obrázek 52 Zásady chování při zaznění varovného signálu Všeobecná výstraha	99

Obrázek 53 Základní složky IZS	100
Obrázek 54 Zásady chování při požáru	101
Obrázek 55 Hasicí přístroj používaný na požár zařízení připojených k elektrickému proudu	102
Obrázek 56 Bezpečnostní značka – evakuační výtah	103
Obrázek 57 Bezpečnostní značka - nouzový východ	104
Obrázek 58 Poskytnutí první pomoci při popáleninách.....	105
Obrázek 59 Poskytnutí první pomoci při ztrátě vědomí	106
Obrázek 60 Poskytnutí první pomoci u bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi.....	107
Obrázek 61 Úkoly před zahájením umělého dýchání	108
Obrázek 62 Jódová profylaxe	109
Obrázek 63 Zóna havarijního plánování jaderných elektráren	110
Obrázek 64 Akutní nemoc z ozáření.....	111
Obrázek 65 Způsob vniknutí radioaktivní látky do organismu	112
Obrázek 66 Použití amoniaku.....	113
Obrázek 67 Nejvíce nebezpečné skupenství látek pro lidský organismus	114
Obrázek 68 Která z látek zapáchá po hořkých mandlích.....	115
Obrázek 69 Vlastnosti chloru	116
Obrázek 70 Telefonní číslo na Hasičskou záchrannou službu.....	117
Obrázek 71 Telefonní číslo na zdravotnickou záchrannou službu	118
Obrázek 72 Telefonní číslo na Evropskou linku tísňového volání	119
Obrázek 73 Seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	120
Obrázek 74 Způsob seznamování žáků a studentů s doporučenými způsoby chování při vzniku MU	121

7 PŘÍLOHY

Příloha A	Dotazník pro ředitele škol
Příloha B	Dotazník pro pedagogy
Příloha C	Dotazník pro žáky a studenty

Příloha A Dotazník pro ředitele škol

DOTAZNÍK – ředitel

Dobrý den, jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích oboru Civilní nouzová připravenost, u své diplomové práce provádím průzkum znalostí z oblasti zvládání mimořádných událostí a připravenosti škol na mimořádnou událost.

Prosím o vyplnění tohoto dotazníku, je anonymní a bude sloužit pouze ke statistickému zpracování jako výzkumná část mé práce. U každé otázky, může být jen jedna správná odpověď, v případě, že je možné označit více správných odpovědí, je uvedena poznámka „více správných odpovědí“. Správnou odpověď zakroužkujte, v otázkách bez výběru možnosti odpověď doplňte.

Děkuji za vyplnění Kateřina Bláhová

Název školy: (uved'te)

Napište, kolik Vám je let: (uved'te)

Jste: a) muž b) žena

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) středoškolské vzdělání s výučním listem
- b) středoškolské s maturitní zkouškou
- c) vyšší odborné vzdělání – diplomovaný specialista
- d) vysokoškolské – bakalářské
- e) vysokoškolské – magisterské
- f) doktorské studium
- g) jiné (uved'te)

Jaká je délka Vaší praxe? (uved'te)

1. Má Vaše škola zpracovaný evakuační plán?

- a) ano, jen základní údaje
- b) ano, zpracován celý plán evakuace
- c) ne
- d) nevím

2. Potřebuje Vaše škola asistenci při evakuaci?

- a) ano, není schopna zajistit vlastním personálem
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne, je schopna zajistit vlastním personálem

2.a Pokud jste odpověděl/a *ne* nebo *spíše ne*, tak na základě čeho usuzujete, že Vaše škola je schopna se evakuovat svépomocí? (více správných odpovědí)

- a) pravidelné provádění nácviku evakuace
- b) malá kapacita žáků a studentů ve škole
- c) máme zpracovaný evakuační plán
- d) na základě skutečně realizované evakuace
- e) jiné (uved'te)

3. Provádí Vaše škola nácvik evakuace?

- a) ano, provádí 1x ročně
- b) ano, provádí 2x ročně
- c) neprovádí
- d) jiné (uveďte)

4. Jakou dobu by Vaše škola potřebovala k evakuaci?

- a) do 10 minut
- b) do 20 minut
- c) do 45 minut
- d) více než 1 hod

4.a Na základě čeho hodnotíte délku potřebnou k evakuaci?

- a) dle prováděného nácviku
- b) dle svého odhadu
- c) na základě skutečně realizované evakuace
- d) jiné (uveďte)

5. Jsou pedagogové Vaší školy seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

5.a Jakým způsobem jsou pedagogové Vaší školy seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události? (více správných odpovědí)

- a) v rámci samostudia
- b) v rámci školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a požární ochraně prováděné zaměstnavatelem
- c) v rámci školení prováděných složkami integrovaného záchranného systému
- d) jiné (uved'te)

6. Jsou žáci a studenti Vaší školy seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

6.a Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, tak jakým způsobem jsou žáci a studenti Vaší školy seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události? (více správných odpovědí)

- a) v rámci samostudia
- b) v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí
- c) v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami integrovaného záchranného systému
- d) jiné (uveďte)

7. Považujete informovanost personálu Vaší školy a jejich znalost doporučených způsobů chování při vzniku mimořádné události za dostačující?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

8. Považujete informovanost žáků a studentů Vaší školy a jejich znalost doporučených způsobů chování při vzniku mimořádné události za dostačující?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

9. Spolupracuje Vaše škola se složkami integrovaného záchranného systému v případě provádění nácviiku evakuace?

- a) ano vždy
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

10. Spolupracuje Vaše škola se složkami integrovaného záchranného systému v případě výchovy a vzdělávání žáků a studentů (preventivně výchovná činnost)?

- a) ano vždy
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

11. Spolupracuje Vaše škola se složkami integrovaného záchranného systému v případě výchovy a vzdělávání pedagogů (preventivně výchovná činnost)?

- a) ano vždy
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

12. V jakém rozsahu je ve Vaší škole zajišťovaná výuka tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí?

- a) do 2 hodin za školní rok
- b) do 4 hodin za školní rok
- c) do 6 hodin za školní rok
- d) více jak 6 hodin za školní rok

13. Jsou na Vaší škole k dispozici pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí? (Vaší odpověď označte v příslušném poli křížkem)

Tematická oblast	ano	spíše ano	ne	spíše ne
požár				
povodeň				
první pomoc				
unik nebezpečné látky				
radiační havárie				
pomůcky pro handicapované žáky a studenty v Braillově písmu, audiovizuální nahrávky ve znakové řeči				

14. Byli pedagogové Vaší školy speciálně proškoleni k výuce tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- c) ne

14.a Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, tak v jaké tematické oblasti školení probíhalo? (více správných odpovědí)

- a) požár
- b) první pomoc
- c) radiační havárie
- d) únik nebezpečné látky
- e) povodeň
- f) jiné (uved'te)

15. Uvítal/a byste možnost proškolit pedagogy Vaší školy v oblasti Ochrana člověka za mimořádných událostí?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

15. a Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, o jaké tematické oblasti byste měl/a zájem? (více správných odpovědí)

a) rizika mimořádných událostí hrozící na území okresu České Budějovice včetně jejich dopadů na životy, zdraví, majetek a životní prostředí (např. radiační havárie, únik nebezpečných chemických látek ze stacionárních a mobilních zdrojů, povodeň atd.)

b) zásady provádění evakuace (seznámení s evakuačním plánem)

c) doporučené způsoby chování při vzniku mimořádné události (schopnost rozpoznat varovný signál, provést improvizovanou ochranu, první pomoc atd.)

d) jiné (uved'te)

Příloha B Dotazník pro pedagogy

DOTAZNÍK – pedagogové

Dobrý den, jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích oboru Civilní nouzová připravenost, u své diplomové práce provádím průzkum znalostí z oblasti zvládnání mimořádných událostí a připravenosti škol na mimořádnou událost.

Prosím o vyplnění tohoto dotazníku, je anonymní a bude sloužit pouze ke statistickému zpracování jako výzkumná část mé práce. U každé otázky, může být jen jedna správná odpověď, v případě, že je možné označit více správných odpovědí je uvedena poznámka „více správných odpovědí“. Správnou odpověď zakroužkujte, v otázkách bez výběru možnosti odpověď doplňte.

Děkuji za vyplnění Kateřina Bláhová

Název školy: (uved'te)

Napište, kolik Vám je let: (uved'te) **Jste:** a) muž b) žena

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) středoškolské vzdělání s výučním listem
- b) středoškolské s maturitní zkouškou
- c) vyšší odborné vzdělání – diplomovaný specialista
- d) vysokoškolské – bakalářské
- e) vysokoškolské – magisterské
- f) doktorské studium
- g) jiné (uved'te)

Jaká je délka Vaší praxe? (uved'te)

I.BLOK

1. Má Vaše škola zpracovaný evakuační plán?

- a) ano, jen základní údaje
- b) ano, zpracován celý plán evakuace
- c) ne
- d) nevím

2. Provádí Vaše škola nácvik evakuace?

- a) ano, provádí 1x ročně
- b) ano, provádí 2x ročně
- c) neprovádí
- d) jiné (uved'te)

3. Spolupracuje Vaše škola se složkami integrovaného záchranného systému v případě provádění nácviku evakuace?

- a) ano vždy
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

4. Jsou žáci a studenti Vaší školy seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

4.a Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, tak jakým způsobem jsou žáci a studenti Vaší školy seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události?

- a) v rámci samostudia
- b) v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí
- c) v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami integrovaného záchranného systému
- d) jiné (uveďte)

5. Považujete informovanost žáků a studentů Vaší školy a jejich znalost doporučených způsobů chování při vzniku mimořádné události za dostačující?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

6. V jakém rozsahu je ve Vaší škole zajišťovaná výuka tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí?

- a) do 2 hodin za školní rok
- b) do 4 hodin za školní rok
- c) do 6 hodin za školní rok
- d) více jak 6 hodin za školní rok

7. Jsou na Vaší škole k dispozici pomůcky pro výuku tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí? (Vaší odpověď označte v příslušném poli křížkem)

Tematická oblast	ano	spíše ano	ne	spíše ne
požár				
povodeň				
první pomoc				
unik nebezpečné látky				
radiační havárie				
pomůcky pro handicapované žáky a studenty v Braillově písmu, audiovizuální nahrávky ve znakové řeči				

8. Byli jste proškoleni k výuce tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- c) ne

8.a Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, tak v jaké tematické oblasti školení probíhalo? (více správných odpovědí)

- a) požár
- b) první pomoc
- c) radiační havárie
- d) únik nebezpečné látky
- e) povodeň
- f) jiné (uveďte)

9. Jaká forma školení na úseku ochrany obyvatelstva by Vám nejvíce vyhovovala?

- a) samostudium předpisů a dalších podkladů o dané problematice
- b) e-learning školení (elektronická podoba)
- c) organizovaná školení s osobním kontaktem
- d) jiné (uveďte)

10. Uvítal/a byste možnost být proškolen/a v oblasti Ochrana člověka za mimořádných událostí?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

10. a Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, o jaké tematické oblasti byste měl/a zájem? (více správných odpovědí)

a) rizika mimořádných událostí hrozící na území okresu České Budějovice včetně jejich dopadů na životy, zdraví, majetek a životní prostředí (např. radiační havárie, únik nebezpečných chemických látek ze stacionárních a mobilních zdrojů, povodeň atd.)

b) zásady provádění evakuace (seznámení s evakuačním plánem)

c) doporučené způsoby chování při vzniku mimořádné události (schopnost rozpoznat varovný signál, provést improvizovanou ochranu, první pomoc atd.)

d) jiné (uved'te)

II. BLOK

11. Který z těchto varovných signálů, který nazýváme Všeobecná výstraha, upozorňuje obyvatelstvo na hrozící nebezpečí?

a) kolísavý tón o délce 140 vteřin, který může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech

b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace

c) nepřerušovaný tón o délce 140 vteřin

d) kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech

12. Jakou z těchto možností se vyznačuje akustická zkouška sirén?

- a) kolísavý tón o délce 140 vteřin, který může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech
- b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace
- c) nepřerušovaný tón o délce 140 vteřin
- d) kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech

13. Které organizace patří mezi základní složky integrovaného záchranného systému?

- a) Hasičský záchranný sbor ČR, Policie ČR, Armáda ČR, havarijní a pohotovostní služby
- b) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotní záchranná služba, Armáda ČR
- c) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotní záchranná služba, Policie ČR, Armáda ČR, nestátní neziskové organizace
- d) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie

14. Jaké zásady musíme dodržet, pokud se ocitnete uvnitř hořící budovy?

- a) rozsvítit světla, otevřít všechna okna
- b) nedržet se při zemi a co nejrychleji utéct
- c) odpojit plyn, elektřinu a schovat se
- d) pohybovat se při zemi, chránit si dýchací cesty

15. Co vyjadřuje bezpečnostní značka na obrázku?

- a) evakuační výtah
- b) požární výtah
- c) zákaz používání výtahu při požáru
- d) tato značka neexistuje

16. Co vyjadřuje bezpečnostní značka na obrázku?

- a) nouzový východ
- b) evakuační trasa výtahem směrem dolů
- c) evakuační trasa po schodišti směrem dolů
- d) tato značka neexistuje

17. Kterým z hasicích přístrojů lze hasit požár zařízení připojených k elektrickému proudu?

- a) vodním
- b) pěnovým
- c) práškovým nebo sněhovým
- d) žádný

18. Jak poskytnout první pomoc při popáleninách?

- a) uložíme postiženého do stabilizované polohy a přivoláme lékaře
- b) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu, sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře
- c) sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře
- d) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu a následné přivolání lékaře

19. Jak poskytnout první pomoc při nadýchání se amoniaku?

- a) okamžitě provedeme umělé dýchání a přivoláme odbornou pomoc
- b) první pomoc neposkytujeme, amoniak není nebezpečný
- c) přenést postiženého na čerstvý vzduch, uložit ho do stabilizované polohy, uvolnit těsné součásti oděvu, při zástavě dechu okamžitě zavést umělé dýchání, sejmut potřísněné součásti oděvu, postižená místa na těle okamžitě opláchnout vodou a pokrýt sterilním obvazem, omrzlá místa na těle netřít, zasažené oči důkladně promývat 10 – 15 minut vodou směrem od nosu při násilném otevření víček
- d) sejmut potřísněný oděv, postižená místa opláchnout

20. Jak ukládáme bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi?

- a) nemanipulujeme s ním, počkáme na příjezd zdravotnické záchranné služby
- b) na zádech s podloženou hlavou
- c) do protišokové nebo autotransfuzní polohy
- d) zotavovací polohy na boku

21. Co se rozumí jódovou profylaxí?

- a) jedná se o dýchání přes textilii namočenou v roztoku jódové tinktury
- b) spočívá v preventivním podávání radioaktivního jodu ke zvýšení imunity (radiorezistence) pro případ vzniku radiační havárie s únikem tohoto izotopu
- c) jsou opatření na ochranu zdraví v časně fázi radiační havárie spočívající v podání tablet jodidu draselného občanům
- d) jsou opatření na ochranu zdraví, která jsou účinná pouze v pozdní fázi radiační havárie, tedy až po úniku radioaktivních látek do životního prostředí

22. Víte, co je to akutní nemoc z ozáření?

- a) nemoc vyvolaná jednorázovým a celotělovým ozářením dávkou vyšší než 0,7 Gy
- b) každé nádorové onemocnění, vyvolané radioaktivním zářením
- c) nemoc vyvolaná dlouhodobým a pouze lokálním ozařováním v dávkách nižších než je 0,7 Gy
- d) nevím

23. Jakým způsobem mohou vniknout radioaktivní látky do organismu?

- a) inhalací, ingescí, přes kůži
- b) inhalací a ingescí
- c) inhalací a přes kůži
- d) radioaktivní látky nemohou vniknout do lidského organismu

24. Amoniak má široké uplatnění v chemických provozech a je tedy skladován ve velkém množství. Víte, v jakém dalším provozu se amoniak používá?

- a) zařízení k úpravě a dezinfekci vody (čističky a úpravny pitných i odpadních vod)
- b) chladicí nebo mrazicí zařízení (mrazírny, chladírny, zimní stadiony)
- c) jako náplň různých jednoduchých fyzikálních přístrojů (přístroje na měření atmosférického tlaku)
- d) pro své bělicí účinky se využívá při bělení papíru nebo textil

25. Jaké skupenství látek představuje největší nebezpečí pro lidský organismus v případě jejich úniku?

- a) kapalné
- b) pevné
- c) plynné
- d) ve formě pevné směsi

26. Jakými vlastnostmi se vyznačuje chlor?

- a) žlutozelený plyn, není nebezpečný, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy
- b) bezbarvý plyn, značně jedovatý
- c) bezbarvý plyn, není nebezpečný
- d) žlutozelený plyn, těžší než vzduch, značně jedovatý a žíravý, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy

Příloha C Dotazník pro žáky a studenty

DOTAZNÍK – žáci a studenti

Milí žáci a studenti, jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích oboru Civilní nouzová připravenost, u své diplomové práce provádím průzkum znalostí z oblasti zvládnání mimořádných událostí a připravenosti škol na mimořádnou událost.

Prosím o vyplnění tohoto dotazníku, je anonymní a bude sloužit pouze ke statistickému zpracování jako výzkumná část mé práce. U každé otázky, může být jen jedna správná odpověď, v případě, že je možné označit více správných odpovědí, je uvedena poznámka „více správných odpovědí“. Správnou odpověď zakroužkujte, v otázkách bez výběru možnosti odpověď doplňte.

Děkuji za vyplnění Kateřina Bláhová

Název školy: (uved'te)

Napište, kolik Vám je let: (uved'te) **Jsi:** a) dívka b) chlapec

1. Který z těchto varovných signálů, který nazýváme Všeobecná výstraha, upozorňuje obyvatelstvo na hrozící nebezpečí?

- a) kolísavý tón o délce 140 vteřin, který může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech
- b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace
- c) nepřerušovaný tón o délce 140 vteřin
- d) kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech

2. Jakou z těchto možností se vyznačuje akustická zkouška sirén?

- a) kolísavý tón o délce 140 vteřin, který může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech
- b) nepřerušovaný tón o délce 180 vteřin, po signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace
- c) nepřerušovaný tón o délce 140 vteřin
- d) kolísavý tón o délce 240 vteřin, který může zaznít čtyřikrát po sobě v cca čtyřminutových intervalech

3. Co uděláte v případě zaznění varovného signálu Všeobecná výstraha?

- a) rychle se odeberu domů
- b) schovám se v nejbližší budově
- c) vyjdu ven před budovu a podívám se co se děje
- d) půjdu na nejbližší hasičskou stanici
- e) jiné (uved'te):

4. Které organizace patří mezi základní složky integrovaného záchranného systému?

- a) Hasičský záchranný sbor ČR, Policie ČR, Armáda ČR, havarijní a pohotovostní služby
- b) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotnická záchranná služba, Armáda ČR
- c) Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotnická záchranná služba, Policie ČR, Armáda ČR, nestátní neziskové organizace
- d) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie ČR

5. Jaké zásady musíme dodržet, pokud se ocitneme uvnitř hořící budovy?

- a) rozsvítit světla, otevřít všechna okna
- b) nedržet se při zemi a co nejrychleji utéct
- c) odpojit plyn, elektřinu a schovat se
- d) pohybovat se při zemi, chránit si dýchací cesty

6. Kterým z hasicích přístrojů lze hasit požár zařízení připojených k elektrickému proudu?

- a) vodním
- b) pěnovým
- c) práškovým nebo sněhovým
- d) žádným

7. Co vyjadřuje bezpečnostní značka na obrázku?

- a) evakuační výtah
- b) požární výtah
- c) zákaz používání výtahu při požáru
- d) tato značka neexistuje

8. Co vyjadřuje bezpečnostní značka na obrázku?

- a) nouzový východ
- b) evakuační trasa výtahem směrem dolů
- c) evakuační trasa po schodišti směrem dolů
- d) tato značka neexistuje

9. Jak poskytnout první pomoc při popáleninách?

- a) uložíme postiženého do stabilizované polohy a přivoláme lékaře
- b) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu, sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře
- c) sterilní krytí rány, fixace ošetřené končetiny, přivolání lékaře
- d) dostatečně dlouhé a účinné chlazení, které provádíme, dokud přináší úlevu a následné přivolání lékaře

10. Jak se zachováte při kolapsovém stavu, kdy postižený upadne a ztrácí vědomí?

- a) ihned zahájím resuscitaci
- b) zvednu nohy postiženého a zajistím volné dýchací cesty
- c) postiženého posadím a zavolám záchrannou službu
- d) na postiženého začnu mluvit a snažím se s ním udržet kontakt

11. Jak ukládáme bezvědomého nezraněného se zachovanými životními funkcemi?

- a) nemanipulujeme s ním, počkáme na příjezd zdravotnické záchranné služby
- b) na zádech s podloženou hlavou
- c) do protišokové nebo autotransfuzní polohy
- d) zotavovací polohy na boku

12. Co je bez podmíněčně nutné udělat před zahájením umělého dýchání?

- a) zkontrolovat a uvolnit dýchací cesty
- b) uložit postiženého do stabilizované polohy
- c) pokrčit postiženému nohy
- d) zkontrolovat puls

13. Co se rozumí jódovou profylaxí?

- a) jedná se o dýchání přes textilii namočenou v roztoku jódové tinktury
- b) spočívá v preventivním podávání radioaktivního jodu ke zvýšení imunity (radiorezistence) pro případ vzniku radiační havárie s únikem tohoto izotopu
- c) jsou opatření na ochranu zdraví v časně fázi radiační havárie spočívající v podání tablet jodidu draselného občanům
- d) jsou opatření na ochranu zdraví, která jsou účinná pouze v pozdní fázi radiační havárie, tedy až po úniku radioaktivních látek do životního prostředí

14. Co se rozumí pod pojmem zóna havarijního plánování jaderných elektráren?

- a) území v okolí objektu, které není nebezpečné
- b) území v okolí objektu, na které nesmí neoprávněné osoby vstupovat
- c) území v okolí objektu, v němž krajský úřad, uplatňuje požadavky havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu
- d) území v okolí objektu, v němž krajský úřad, neuplatňuje požadavky havarijního plánování

15. Víte, co je to akutní nemoc z ozáření?

- a) nemoc vyvolaná jednorázovým a celotělovým ozářením dávkou vyšší než 0,7 Gy
- b) každé nádorové onemocnění, vyvolané radioaktivním zářením
- c) nemoc vyvolaná dlouhodobým a pouze lokálním ozařováním v dávkách nižších než je 0,7 Gy
- d) nevím

16. Jakým způsobem mohou vniknout radioaktivní látky do organismu?

- a) inhalací, ingescí, přes kůži
- b) inhalací a ingescí
- c) inhalací a přes kůži
- d) radioaktivní látky nemohou vniknout do lidského organismu

17. Amoniak má široké uplatnění v chemických provozech a je tedy skladován ve velkém množství. Víte, v jakém dalším provozu se amoniak používá?

- a) zařízení k úpravě a dezinfekci vody (čističky a úpravny pitných i odpadních vod)
- b) chladicí nebo mrazicí zařízení (mrazírny, chladírny, zimní stadiony)
- c) jako náplň různých jednoduchých fyzikálních přístrojů (přístroje na měření atmosférického tlaku)
- d) pro své bělicí účinky se využívá při bělení papíru nebo textil

18. Jaké skupenství látek představuje největší nebezpečí pro lidský organismus v případě jejich úniku?

- a) kapalné
- b) pevné
- c) plynné
- d) ve formě pevné směsi

19. Jaká nebezpečná látka zapáchá po hořkých mandlích?

- a) chlorovodík
- b) sirouhlík
- c) kyanovodík
- d) chlor

20. Jakými vlastnostmi se vyznačuje chlor?

- a) žlutozelený plyn, není nebezpečný, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy
- b) bezbarvý plyn, značně jedovatý
- c) bezbarvý plyn, není nebezpečný
- d) žlutozelený plyn, těžší než vzduchu, značně jedovatý a žíravý, při styku s vlhkým vzduchem tvoří mlhy

21. Na které telefonní číslo zavoláš, pokud uvidíš hořet byt v panelovém domě?

a) 150

b) 155

c) 158

d) 911

22. Na které telefonní číslo zavoláš, najdeš – li zraněnou osobu?

a) 150

b) 155

c) 158

d) 911

23. Jaké je telefonní číslo na Evropskou linku tísňového volání?

a) 112

b) 150

c) 158

d) 911

24. Byli jste seznámeni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

24.a Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, tak jakým způsobem jste byli seznamováni s doporučenými způsoby chování při vzniku mimořádné události?

- a) v rámci samostudia
- b) v rámci výuky tematiky Ochrana člověka za mimořádných událostí
- c) v rámci preventivně výchovné činnosti prováděné složkami integrovaného záchranného systému
- d) jiné (uved'te)